

SC ROMDECA SRL

“Cultura tradițională rromă din județul Mehedinți”

Document elaborat în cadrul proiectului “Descoperă comorile culturii rrome”, e-MS Cod ROBG 410, proiect finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul INTERREG V-A România-Bulgaria

MAI 2019

CUPRINS

Metodologie	3
I. Introducere.....	6
1. POPULAȚIA	6
2. Familia	14
3. Organizarea social	18
4. Religia	19
5. Limba romani.....	20
6. Elemente de mitologie în cultura romă.....	21
7. Portul traditional al comunității rome.....	23
8. Împărțirea pe neamuri/ocupații.....	24
9. Influența meseriilor tradiționale asupra integrării romilor	29
Căldărarii	32
I. Considerații generale.....	32
II. Aspecte sociale	32
III. Aspecte culturale.....	33
IV. Rromi căldărari reprezentativi din județul Mehedinți	35
1. Ceanghir Nani (45 ani), comuna Șimian	35
2. Goman Constantin zis Milan (58 ani), oraș Orșova	36
3. Mihai Ioniță (zis Nini Baro) și Zamfira Mihai(zis Moțu), oraș Strehaiia	37
4. Tănase Vasile zis Țiți (74 ani), comuna Prunișor.....	39
V. Infrastructura turistică din vecinătate.....	39
VI.CĂI DE ACCES, DRUMURI, TRANSPORT ÎN COMUN.....	46
Cărămidarii	47
I. Considerații generale.....	47
II. Aspecte sociale	47
III. Aspecte culturale.....	48
IV. Rromi cărămidari reprezentativi din județul Mehedinti	49
1. Hornea Cristian zis Cristi (50 de ani), comuna Târna	49
2. Duroi Viorel (55 de ani), comuna Gruia	51
V.Infrastructura turistică din vecinătate	52
VI.CĂI DE ACCES, DRUMURI, TRANSPORT ÎN COMUN	58
Fierarii.....	59
I.Considerații generale	59

II. Aspecte sociale	59
III. Aspecte culturale.....	61
IV. Rromi fierari reprezentativi din județul Mehedinți.....	61
1. Nedelcu Constantin, sat Gruia, comuna Gruia	61
2. Dumbrăveanu Gheorghe (84 ani), comuna Comanda.....	62
V. Infrastructura turistică din vecinătate	64
VI. CĂI DE ACCES, DRUMURI, TRANSPORT ÎN COMUN	70
Gastronomie.....	71
I. Considerații generale.....	71
II. Rețete tradiționale rrome și păstrătorii acestora	72
1. Goman Mariana și Goman Ilonca Nina -oraș Orșova	72
III. Infrastructura turistică din vecinătate.....	74
IV. CĂI DE ACCES, DRUMURI, TRANSPORT ÎN COMUN	80
Lăutarii.....	82
I. Considerații generale.....	82
II. Aspecte sociale	82
II. Aspecte culturale.....	83
IV. Rromi lăutari reprezentativi din județul Mehedinți.....	84
1. Antonescu Petre zis Tică Moșa (56 ani) - comuna Eșelnița	84
2. Enea Ștefan zis Udilă(50 de ani) – sat Danceu, comuna Jiana.....	86
3. Pătriu Ion, zis Viorel (62 de ani)- comuna Vrata.....	88
VI. CĂI DE ACCES, DRUMURI, TRANSPORT ÎN COMUN	96
Rudarii	97
I. Considerații generale.....	97
II. Aspecte sociale	98
IV. Rromi rudari reprezentativi din județul Mehedinți.....	99
1. Dumitru Linguraru, sat Răscolești, comuna Izvorul Bârzii	99
2. Mutu Vasile, zis Melcu, sat Jiana Veche, comuna Jiana	101
V. Infrastructura turistică din vecinătate	102
Bibliografie	110

Metodologie pentru realizarea

Studiului referitor la tipurile culturii tradiționale rome pentru județul Mehedinți

Studiul a fost realizat în cadrul proiectului „Descoperiți frumusețea culturii rome” (Cod e-MS ROBG 410), proiect implementat în cadrul Programului Interreg V-A România - Bulgaria, axa prioritară nr. 2 „O regiune verde”, Obiectivul specific 2.1 „Îmbunătățirea utilizării sustenabile a patrimoniului natural și cultural și a resurselor” de către Asociația Transfrontalieră E(q)uilibrium Environment -ATeE, în calitate de Beneficiar Lider, în parteneriat cu Asociația “Parteneriate regionale pentru o dezvoltare durabilă” Vidin Beneficiar 2 și Agenția de Dezvoltare Regională și Centrul de Afaceri 2000 - Montana, Beneficiar 3 .

Scop: studiul constă în caracterizarea și evaluarea ramurilor culturii rome de pe teritoriul județului Mehedinți, precum și evidențierea principalelor aspecte legate de resursele și infrastructura turistică dar și generală situate în proximitatea grupurilor rome. Nu în ultimul rând acest studiu încearcă să elucideze și problemele cu care se confruntă comunitatea romă, ce ocupații au și cum au fost integrați de-a lungul timpului în zonele unde aceștia s-au stabilit.

Studiul cuprinde atât informații din surse documentare oficiale, ori studii realizate de comunitatea academică, precum și informații culese pe teren.

Obiective:

- Delimitarea categoriilor de romi din județul Mehedinți. Etnia romă este caracterizată de faptul că în cadrul ei există neamuri care sunt diferențiate în funcție de ocupația pe care o au membrii ei. Ca urmare primul obiectiv al studiului a fost identificarea acestor categorii (neamuri) care se întâlnesc în județul Dolj.
- Localizarea grupurilor de romi pe teritoriul județului Mehedinți. Odată delimitate categoriile și stabilit care dintre neamurile de romi sunt în momentul de față active în Mehedinți, se trece la realizarea unui al doilea obiectiv care constă în identificarea pe teren a grupurilor de romi în care se mai păstrează aceste meșteșuguri.

- Evidențierea caracteristicilor fiecărui grup de romi, aspecte legate atât de meșteșugurile practicate cât și de aspectele vieții lor sociale. Romii reprezintă un grup etnic bine conturat, iar în interiorul comunităților unde trăiesc sunt comasați în
- Identificarea factorilor care au stat la baza stabilirii acestora în anumite zone. Determinarea problemelor întâmpinate în comunitatea unde s-au stabilit
- Mai buna cunoaștere a obiceiurilor care s-au păstrat de-a lungul timpului și a bucătăriei/gastronomiei rome prin transmiterea din generație în generație a rețetelor tradiționale. Gastronomia este unul dintre elementele care stabilesc identitatea culturală a unui grup, în special unul minoritar, cum este cazul romilor. Prin urmare, au fost notate rețete tradiționale pe care femeile din comunitatea romă le cunoșteau de la mamele lor și de la bunici.
- Cunoașterea posibilităților de vizitare din județ, care să integreze și comunitățile rome: resurse turistice, infrastructura de cazare și de acces în cadrul județului. În acest sens au fost analizate cele mai importante obiective turistice, atât din zonă, cât și din apropiere, rutele către aceste destinații, precum și locurile unde turiștii se pot caza.
- Conturarea unor similitudini între ramurile de romi din județ. Informațiile culese care privesc modul de viață, obiceiurile, tradițiile, dar și cutumele sociale au fost coroborate atât cu informațiile culese din sursele documentare, cât și cu datele reieșite din celelalte cercetări de teren, astfel încât să evidențieze caracteristicile comune ale acestor grupuri.

Metode de cercetare utilizate:

- Analiză documentară asupra studiilor și publicațiilor existente în ceea ce privește istoricul culturii rome în România și în județul Mehedinți, dar și a caracteristicilor fiecărei ramuri rome în parte. Aceste documente sunt fie studii realizate de comunitatea științifică academică, fie cercetări realizate de către organizații non-guvernamentale implicate în cunoașterea și promovarea culturii rome.

- Analiza secundară a unor date statistice legate de populația romă, date ce provin din rapoarte oficiale și alte studii. Rapoarte și studiile oficiale care au fost folosite sunt date ale institutelor de statistică, sau ale altor instituții de stat.
- Cercetarea de teren, calitativă folosindu-se metoda interviului individual cu reprezentanți ai ramurilor rome din județul Mehedinți care au fost incluși ulterior în studiu. Au fost efectuate interviuri semi-structurate și poze relevante pentru evidențierea celor mai reprezentative aspecte sociale ale comunității rome din județul Mehedinți.

I. Introducere

1. POPULAȚIA

Conform datelor statistice, România este țara din Europa cu cea mai numeroasă populație de romi. Potrivit Institutului de Cercetare a Calității Vieții, care include rezultatele de la referendum, estimările folosite de Guvern, dar și studiile societății civile, există între 1.452.700 și 1.588.552 de romi în țară, ceea ce reprezintă un procent de 7% din populația totală.

Ceea ce caracterizează comunitatea de romi de la noi este diversitatea care se reflectă în distribuția geografică a romilor, diferitele grupuri și dialecte, moștenirea culturală și tradiții.¹

Deși romii se regăsesc pe tot teritoriul României, recensămintele arată că în anumite zone se regăsesc comunități de romi mai numeroase decât în restul țării. Astfel, există un număr mai mare de romi în județele din centrul țării, precum Brașov, Sibiu și Mureș; în județele din vest: Satu Mare, Sălaj, Bihor și Arad, cât și în județele din sud, Dolj și Mehedinți.

La ultimul recensământ, cel din 2011, populația stabilă a județului Mehedinți era de 265 390 locuitori, reprezentând 1,32 la sută din populația țării, cu o densitate medie de 53,8 locuitori pe km². La același recensământ, structura etnică a populației județului Mehedinți era următoarea:

236 908 români

10 919 romi

996 sârbi

466 cehi

153 maghiari

151 germani

40 turci

21 greci

16 chinezi

---

¹ Evolutia Educatiei Romilor in Romania ghid consultat la adresa https://www.romaeducationfund.org/sites/default/files/publications/web_romania_report_romanian.pdf

16 italieni,
13 ucraineni
11 evrei
10 ruși-lipoveni
6 bulgari
3 croați
3 polonezi
3 ceangăi
29 persoane de altă etnie
15 624 persoane în cazul cărora această informație nu este disponibilă²

1.1. Istoric

Județul Mehedinți joacă un rol important în istoria etniei rome pe teritoriul țării noastre. De altfel, prima atestare documentară a rromilor pe teritoriile de la nordul Dunării are legătură cu acest ținut.

În spațiul nord-dunărean, prima atestare documentară a rromilor datează din anul 1385, când domnitorul Țării Românești, Dan I, dăruiește mănăstirii Tismana posesiunile care aparținuseră mai înainte mănăstirii Vodița de lângă Turnu Severin. Între aceste bunuri, mobile și imobile, donația unchiului său Vladislav I, către mănăstirea Vodița, pe care o întemeiascândva între 1370-1371, se aflau și 40 de sălașe de “ațigani”. Robii rromi ai mănăstirii Tismana sunt amintiți în toate confirmările ulterioare ale posesiunilor acesteia.³ În anul 1388, domnul Mircea cel Bătrân donează ctitoriei sale, Mănăstirea Cozia, “300 de sălașe de țigani”.⁴

Studiile istorice arată că romii au sosit pe acest teritoriu undeva în secolele X-XI, venind din India. Fluxul migrator a urmat un traseu care a cuprins Asia Mică, apoi teritoriile de la sud de Dunăre. Trecerea Dunării s-a făcut, în principal prin actuala zonă a Porților de Fier. Odată ajunși pe acest teritoriu, ei s-au integrat în mecanismul social și economic al societății în care au intrat, răspunzând unor

---

² Monografia Județului Mehedinți - www.bnr.ro/files/d/Pubs_ro/Monografii/Monografie_Mehedinti.pdf

³ <http://www.asociatiaproroma.ro/site/index.php/domeniu/cultura/istoriaromilor>

⁴ https://www.academia.edu/5061289/Petre_Petcut_Delia_Grigore_Mariana_Sandu_Istoria_%C5%9Fi_tradi%C5%A3iile_rromilor._Manual_auxiliar_pentru_clasele_a_VI-a_%C5%9Fi_a_VII-a_Bucure%C5%9Fi_RO_MEDIA_2003_116_p_redactor_Gheorghe_Sar%C4%83u

trebuițe ale populațiilor majoritari cu care au venit în legătură . În același timp a avut loc un proces de robire al lor, similar celui prin care țărani liberi au ajuns la statutul de șerbi.

Conducătorii politici au transferat dreptul de a colecta dările către anumiți boieri sau către mănăstiri. Treptat, acest drept s-a transformat în drept asupra pământului și mai târziu asupra persoanelor care inițial erau libere. Odată cu dreptul asupra pământului, stăpânul dobânda și drepturi asupra străinilor ce se stabileau în zona respectivă deoarece aceștia nu aveau acces la dreptul de a posedă pământ, astfel romii au ajuns în situația de dependență de stăpân și care s-a transformat apoi în robie.

În zona Mehedințiului, una dintre cele mai importante comunități rome se află în Strehaia. Prima mențiune despre romii robi ai Mănăstirii Strehaia datează din 1654. Este vorba despre un act de cumpărare, prin care Ghira Țiganul condamnat la moarte este răscumpărat de Teodosie eromanahul spre a rămâne pentru totdeauna țigan al mănăstirii Strehaia. Odată cu el, mănăstirea i-a adus pe toți membrii familiei sale și le-a dat loc pentru sălaș, pentru casă, gospodărie, în partea de apus, la circa 300 de metri, unde grupul de robi-țigani au dat naștere la mahalaua „Țigănia”⁵. Tot la Mănăstirea Strehaia se încheie un zapis, datat 30 iunie 1786, pentru schimbul unui țigan, dat de egumenul Schitului Strâmba celui de la Mănăstirea Strehaia.⁶

Robia va fi desființată peste mai bine de o jumătate de secol, iar acest lucru s-a întâmplat în câteva etape

Prima lege prin care s-a început desființarea robiei a fost adoptată, în Țară Românească, la 22 martie 1843. Peste 5 ani, pe 11 februarie 1847, la propunerea domnitorului Gheorghe Bibescu, se votează o lege prin care sunt eliberați din robie toți romii mănăstirești și ai oricărui alt așezământ public. Legea nu prevede nici o despăgubire. Impozitul pe care statul urma să-l încaseze de la persoanele eliberate urma să servească la răscumpărarea robilor pe care îi vor vinde.⁷ Peste încă 3 ani,

---

⁵https://adevarul.ro/locale/turnu-severin/strehaia-paradisul-facturilor-fictive-kitsch-urilor-imobiliare-mostenirea-tiganilor-robi-manastire-urmasii-invert-milioane-nicio-zi-scoala-1_550172c4448e03c0fd7c236d/index.html

⁶<http://sclavia-romilor.gov.ro/items/show/1535>

⁷<http://www.asociatiaproroma.ro/site/index.php/domeniu/cultura/istoriaromilor>

pe 22 noiembrie 1850, a fost dată o poruncă domnească, prin care se interzicea ca familiile de rromi să mai fie despărțite prin vânzare sau donație. Sunt interzise și vânzările de rromi între particulari. Atunci când era vorba de una până la trei familii, proprietarul trebuia să se adreseze statului care îi cumpăra și îi punea imediat în libertate. În anul următor, se ia hotărârea ca statul să-i cumpere pe robii care sunt bătuți de stăpânii lor.

În cele din urmă, pe 20 februarie 1856, în Țara Românească a fost desființată robia rromilor particulari (aflați în proprietatea boierilor). Foștii stăpâni sunt despăgubiți cu 10 galbeni pentru fiecare rrom eliberat.

Urmare a desființării robiei în 1856 de Barbu Știrbei, foștii robi ai mănăstirii au fost și ei împrumărați, alături de clăcașii mănăstirii, cu teren în „pământurile din Valea Hușniței” și în „Strehăița până la viile părăsite” la 1864.

Robii au fost eliberați, dar statul nu a dat rromilor pământul și uneltele necesare lucrării lui, cu toate că, din punct de vedere juridic, au fost asimilați țăranilor și plăteau impozit la stat. Astfel, rromii au trebuit să lucreze mai departe pe pământul foștilor stăpâni, viața lor neschimbându-se semnificativ. Abia prin reforma agrară din anul 1864, din timpul domnitorului Al. I. Cuza, unii rromi primesc pământ, devenind mici țărani, proprietari de pământ. În același timp, mulți dintre ei și-au practicat meseriile - lingurari, fierari, etc.

În perioada interbelică are loc cea mai brutală agresiune asupra comunității rome. La început este interzis nomadismul. Prin Ordinul nr. 19862 din 19.11.1940, Ministerul Afacerilor Interne interzice rromilor ursari de a mai plimba urșii prin sate și prin orașe și de a mai da spectacole cu ei. Autorizațiile pe care le dețineau în acest sens le sunt retrase. Executarea acestui ordin avea a se face cu sprijinul jandarmeriei.

Doi ani mai târziu. în vara și la începutul toamnei lui 1942, Ion Antonescu a decretat deportarea rromilor în Transnistria. Între 1 iunie - 18 iulie 1942 au fost evacuate în Basarabia 81 de sălașe cu 5842 membri (61% din totalul care trebuia evacuat), din Basarabia fiind evacuate în Transnistria 54 de sălașe cu 5027 membri (53% din totalul care trebuia evacuat în Transnistria). Au fost deportați între 25000 și 300000 de rromi, și anume, toți nomazii, precum și o parte dintre rromii stabili.

Chiar și soldații rromi, care în viața civilă erau nomazi, au fost scoși din armată și trimiși în Transnistria. Rromii au fost așezați în hotarul sau în vatra unor sate situate pe malul Bugului și ținând de județele Golta, Oceakov, Balta și Berezovka.

După război, supraviețuitorii s-au întors în țară, pe meleagurile de unde fuseseră alungați. Inițial, pentru romi noul regim comunist a fost de bun augur. În 1949 a început colectivizarea în România. Rromii fără pământ sau cu pământ puțin sau înscris printre primii în colectiv. Unii dintre ei, chiar dacă fuseseră cei mai săraci dintre locuitori, dacă dovedeau spirit organizatoric și fidelitate partidului, puteau promova cu mare ușurință pe linie socială. Treptat încep să apară elementele de constrângere. În anii '50, în România, printr-un proiect al statului, câteva mii de familii de rromi au fost mutate forțat la marginea unor orașe sau în mici sătulețe din Bărăgan, cu scopul de a "curăța" marile orașe. Între 1956-1959, când procesul de colectivizare a determinat strămutarea forțată a multor rromi în Bărăgan (uneori a unor comunități întregi), oamenii acceptau fără să mai protesteze, pentru că, în realitate, erau obligați de Miliție să procedeze așa.

Principiile regimului comunist prevedeau că ocupațiile "private" ale cetățenilor trebuiau să dispară. Ca urmare, toate fabricile particulare au fost confiscate de stat. Supuse confiscării au fost și uneltele și materialele folosite de rromi în ocupațiile lor tradiționale - prelucrarea metalelor, a lemnului, confecționarea bijuteriilor - mai ales aurul folosit pentru bijuterii. Cei care erau pricepuți la prelucrarea metalelor erau recrutați de noile cooperative de stat.

Populația rromă a suferit mari prefaceri în sfera ocupațională. Astfel, rromii meșteșugari, care-și câștigau existența din vânzarea propriilor produse, au fost nevoiți să renunțe la meșteșugul lor și să lucreze în noile fabrici sau uzine. Pentru cei a căror meserie nu mai avea căutare, salubritatea orașelor a devenit noua lor îndeletnicire. Alți rromi puteau fi văzuți, deseori, colectând materiale refolosibile sau achiziționând pene, fulgi, bucăți de material textil, în schimbul cărora ofereau oale, diferite obiecte de sticlă, farfurii etc. Comercianții au fost cei care au reușit să-și practice meseria mai tot timpul. Comerțul ambulant era tolerat de autorități mai ales pentru că el mulțumea populația și satisfăcea necesități ale oamenilor pe care comerțul legal nu le acoperea.

În timpul comunismului s-a încercat asimilarea populațiilor minoritare din România, inclusiv a rromilor. Pentru a asimila populația rromă, la începutul anilor '60, regimul comunist a încercat stabilirea forțată a acestora în anumite zone ale țării și interzicerea tradițiilor și obiceiurilor respectivelor comunități.

La începutul anilor '60, a început procesul de sedentarizare a rromilor nomazi. Pentru că, în cele mai multe cazuri, ei erau așezați tot la periferia orașelor, acolo unde s-au format așa-zisele țigăanii, procesul a accentuat izolarea rromilor de restul societății.

În aceeași perioadă, în România a început procesul de sistematizare a localităților, care a generat o nemulțumire tăcută în rândul locuitorilor afectați de demolarea propriilor locuințe. Rromii au fost și ei afectați de politicile de sistematizare forțată, cartierele în care locuiau fiind desființate printre primele.

În anul 1977, CC al PCR a analizat situația rromilor și a inițiat un program special de integrare socială, dar care nu a fost făcut public. Programul de integrare socială avea la bază "încercarea de încadrare în muncă a rromilor-problemă". Rromii - problemă își părăseau deseori locul de muncă din cauza inadapării, a lipsei calificării, a atitudinii ostile a autorităților și chiar a populației.

Rromii căldărari sau corturari, care aveau foarte mult aur teaurizat, erau fost obligați "să-l predea" statului. Statul a luat o serie de măsuri succesive privind regimul obiectelor de tezaur și al metalelor pretioase. Decretul nr. 244/1978 prevedea ca toate "bijuteriile din metale prețioase se confecționează în cadrul unităților socialiste și posedă o marcă legală a statului român (...) Aceste legi au determinat confiscarea metalelor prețioase și a tezaurului de la diverse persoane, indiferent de statutul lor social, dar, mai ales, de la rromii. Miliția știa că rromii nomazi dețineau aur și că nu-l vor da de bună voie statului, așa încât organele de anchetă au torturat multi rromi pentru a afla locul unde erau ascunse aceste "comori".

Iată pe scurt cele mai importante momente ale istoriei rromilor în România⁸

---

⁸http://proiecte.pmu.ro/c/document_library/get_file?uuid=9ee10f00-3b1a-43ef-b9ce-227dfbc3bac8&groupId=10124

1385	Prima atestare a prezenței romilor pe teritoriul Țărilor Române: robi romi („40 de sălașe”) sunt donați Mănăstirii Vodița de Dan Voievod.
Perioada medievală	Romii au statutul de robi, de trei categorii: robi domnești (aparțineau domnitorului), robi mănăstirești (aparțineau mănăstirilor) și robi boierești (aparțineau boierilor). Cei mai mulți erau meșteșugari și au ocupat un rol important în economia Țărilor Române, ce avea un caracter aproape exclusiv agricol.
Secolul VIII	Romii din Transilvania sunt ținta politicilor de asimilare forțată ale împărătesei Maria Tereza și ale fiului ei Iosif al doilea: se interzice portul tradițional și utilizarea limbii romani, căruțele și caii se confiscă pentru a se forța practicarea agriculturii, copiii sunt luați de la părinți și încredințați unor familii de țărani ne-romi. Este abolită robia în Transilvania și Bucovina. În Moldova și Țara Românească legislația devine și mai restrictivă: căsătoriile între romi și ne-romi sunt interzise, robii romi sunt tranzacționați individual ca și marfă, fără nici un drept.
Secolul XIX	Prin mai multe legi succesive, romii sunt

	dezrobiți, aplicându-se astfel una dintre revendicările revoluției de la 1848. Nu sunt luate însă măsuri care să faciliteze o integrare reală a romilor cu noul lor statut în societate. Un mare val de migrație spre vest, face ca un număr mare dintre robii eliberați să părăsească Țările Române.
Perioada interbelică	Se inițiază mișcarea de emancipare a romilor. Apar primele organizații ce urmăresc apărarea și promovarea drepturilor romilor. Se utilizează public termenul „rom”.
1940-1944	Zeci de mii de romi sunt deportați în Transnistria și mulți își pierd viața acolo. Deportarea este precedată de un recensământ ce urmărea reperarea familiilor și comunităților de romi.
Perioada regimului comunist	Romii nu apar menționați în documente oficiale. Existența lor ca grup etnic nu este recunoscută. În anii 1970-1980 sunt inițiate politici de asimilare forțată care au condus la eliminarea aproape completă a comunităților tradiționale de romi nomazi sau semi-nomazi.
Perioada de după Revoluție	Romii sunt recunoscuți ca minoritate națională și au reprezentare politică. Organizații ale romilor activează la nivel național dar și local pentru

	<p>îmbunătățirea situației romilor, apărarea drepturilor romilor și combaterea discriminării. Îmbunătățirea situației romilor este inclusă ca o condiție pentru deschiderea negocierilor de aderare a României la UE. În 1998 începe procesul de elaborare a unei strategii naționale pentru îmbunătățirea situației romilor, finalizat în 2001 cu adoptarea de către guvern a unui document pe această temă. România se asociază altor țări din Europa Centrală și de Sud-Est cu număr mare de romi, în cadrul Deceniului pentru Incluziunea Romilor, angajându-se ca în perioada 2005-2015 să asigure echilibrarea situației romilor în raport cu restul populației în patru domenii: educație, sănătate, locuire și accesul la locuri de muncă</p>
--	---

2. Familia

Familia este cel mai important grup social și principalul mediu în care se transmit normele și valorile în cadrul unei comunități. Grație acestor norme și valori, ea are un rol determinant în construirea identității culturale a respectivei comunități. Cu atât mai mult cu cât vorbim despre o comunitate minoritară și, în plus, una nomadă la origini. Toate acestea sunt elemente care îi cresc coeziunea și fac ca micro-grupurile sociale să fie determinante în definirea grupului major.

Dacă ne referim la conceptul de „neam” în cultura romilor el are două semnificații. Prima se referă la grupul format din oameni înrudiți prin sânge, în

cadru al căruia nu sunt permise relațiile maritale. A doua semnificație a termenului este cea care desemnează întregul grup etnic prin care este structurată rudenția socială. Pe de altă parte, în cadrul etniei romilor avem de-a face și cu împărțirea în subgrupe ocupaționale. Aici nu mai vorbim despre rudenția de sânge, de aceea căsătoriile în interiorul grupului nu sunt împiedicate, ba chiar sunt premise. Acest grup îndeplinește o serie de funcții esențiale pentru organizarea socială a unei comunități minoritare: autoritate politică, structură ocupațională comună, status economic compatibil, dialect comun, element de reprezentare, putere în plan juridic.

Funcțiile familiei sunt foarte importate și prin acestea se reușește păstrarea identității culturale. Rolurile bărbaților romi și ale femeilor în familiile de romi tind să fie tradiționale și conservatoare. De obicei femeia are grijă de gospodărie și de copii, fiind vorba despre educația și căsătoria copiilor care asigură propria descendență, iar bărbatul este responsabil pentru protecția familiei sale și a muncii.

Apoi vorbim despre gradul de cuprindere a grupului, precum și despre sistemul filiației și forma de transmitere a moștenirii. Nu în ultimul rând este vorba despre exercitarea autorității ca urmare a unui cod moral - prescripții, tabu-uri și sancțiuni legate de inter-relaționarea membrilor familiei.

Efectul unei astfel de multiple definiții este faptul că în cultura tradițională a romilor familia și comunitatea sunt interdependente. Acest lucru se traduce prin faptul că familia trebuie să respecte normele și regulile impuse de comunitate, iar, la rândul ei, comunitatea este dependentă de familie. Dovadă că, în rândul acestei comunități, rolurile de putere sunt atribuite în funcție de apartenența la una sau mai multe familii. De asemenea, acțiunea grupului social asupra familiei este cu atât mai puternică, cu cât granițele dintre familie și comunitate sunt mai flexibile. Un exemplu în acest sens în reprezintă familia extinsă, ce are caracteristicile unei comunități, în care grupurile de descendenți își datorează reciproc loialitate,

Din punct de vedere cultural, conservarea rolurilor în interiorul cuplului, dar și în relația dintre părinte și copil se constituie într-o strategie de apărare a modelului identitar moștenit ce trebuie transmis generațiilor viitoare. Soții se

raportează unul la altul invocând tradiția, conform normelor moștenite de la părinții lor („tatăl meu nu i-ar fi spus mamei niciodată asta”, „mama mea n-ar face așa”, „la mine în familie nevasta nu trebuie să facă așa ceva”). Un exemplu este soția, care transferă modelul matern asupra celui oferit de mama soțului ei și le suprapune în scopul identificării propriei existențe cu acestea.

Printre regulile și cutumele pe care sunt întâlnite în comunitățile de romi unele dintre cele mai importunate se referă la momentul căsătoriei.

Stereotipurile din afara etniei vorbesc despre cutuma cumpărării miresei de către familia mirelui. Explicația acestui obicei este, însă, mai nuanțată. În neamul de romi, acceptarea unui dar presupune în mod obligatoriu oferirea unui dar O astfel de reciprocitate intervine și în cazul căsătoriei. Ca urmare fie mireasa este plătită de către familia mirelui, fie are loc un schimb de mirese. În acest caz. e o fată se căsătorește cu fratele viitoarei ei cumnate, ce va fi, la rândul ei, soția fratelui ei. Aveam de-a face cu un mecanism integrator în interiorul grupului social care adună laolaltă două familii extinse.

În cadrul familiei extinse romi, pot fi identificate toate tipurile de relații familiale: consangvine (frate - soră), consangvine de filiație (părinte - copil), de alianță / afinitate (soț - soție, noră / ginere - socri, cuscri) și de afinitate / nășie (nași - finii), între care primele două sunt determinate biologic, iar ultimele două social.

Cea mai importantă relație este cea dintre părinte și copil. Aceasta are o dublă determinare - socială și biologică . În plus, se adaugă faptul că cea mai directă cale de transmitere a identității precum și de conservare a modelelor culturale. Această relație este, în principal, una consangvină, dar ea poate fi și de altă formă, anume aceea de relație de filiație prin adopție, atunci când copilul nu este biologic, ci înfiat. Obiceiul de a înfia copii este destul de întâlnit la romi, deoarece familiile care nu pot avea copii adoptă cel puțin un copil dintre cei ai rudelor. NU este exclusă nici înfierea unui copil străin, care poate proveni inclusiv din afara etniei. În acest caz el este crescut ca propriul copil, fără a se face nici o deosebire între el și ceilalți copii romi din familie sau din comunitate. În comunitatea tradițională a romilor, filiația prin adopție nu este luată în considerare ca formă

diferită de filiația de sânge, deoarece copilul adoptiv are exact aceleași drepturi ca și cel natural, inclusiv în ceea ce privește moștenirea.

O altă caracteristică a familiei de romi este mărimea ei. Dimensiunea medie a gospodăriei de romi este de 5,6 persoane, arată un studiu ce lua în calcul toate gospodăriile incluse în eșantion, indiferent de autoidentificarea etnică. Același studiu arăta că la nivelul populației majoritare dimensiunea medie a gospodăriei este de 2,8.

De asemenea, se remarcă faptul că ponderea persoanelor peste 60 de ani era de 5%, iar copiii reprezentau aproximativ o treime din populația de romi. Populația de romi are media de vârstă 24 de ani comparativ cu cea de 35 de ani în cazul populației României.

Unul dintre modelele culturale tradiționale de familie din comunitatea romă este căsătoria și sarcina timpurie (în afara sau în interiorul căsătoriei). Intens criticat, acest model tradițional nu este specific doar comunităților de romi ci și în comunitățile rurale tradiționale. La începutul secolului XX în România tradițională, cea de la sate, comportamentul marital era asemănător, vârsta de căsătorie, mai ales a femeilor, fiind destul de scăzută. Acest comportament are mai multe explicații. Una dintre ele este, în mod cert, statutul pe care femeia îl are în cadrul comunității, statut care este definit, aproape exclusiv, de capacitatea ei de a naște. În același timp, căsătoria și sarcina timpurie pot fi explicate și prin percepția pe care familiile sărace o au asupra copilului. În aceste cazuri copilul este privit ca o resursă productivă, ca un membru al familiei care poate contribui la securitatea economică a familiei.

Copiii și tinerii între 0-14 reprezintă circa 40% din totalul populației romi, comparativ cu 15% din populația generală. În același timp, circa 17% din populația generală din România este în vârstă de cel puțin 65 de ani, ceea ce constituie o proporție care se estimează că va crește rapid în viitorul apropiat. Tineretul de etnie roma este astfel în contrast evident cu profilul de îmbătrânire rapidă a populației generale a României

În familiile de meșteșugari, copiii sunt instruiți de la vârste foarte fragede în arta meșteșugului. Ei participă la procesul de fabricare a produselor, la început

prin observație directă, apoi prin ajutor minor (de exemplu să le dea la mână taților sculele), în felul acesta să învețe încă de mici meseria.

De exemplu, adesea băieților romi li se impune să părăsească școala pentru a-și ajuta familiile, ⁹câștigând un venit suplimentar necesar subzistenței zilnice.

Statisticile arată că ponderea tinerelor din etnia romă care se căsătoresc înaintea vârstei de 20 de ani este în creștere, de la 70% în cazul generației cu vârste cuprinse între 25-29 de ani la 84% în cazul generației de 20-24 de ani. Ponderea tinerelor rome care se căsătoresc sub vârsta majoratului (sub 18 ani) este de asemenea în creștere: de la 44,6 în cazul generației de 25-29 ani la 52,1% în cazul generației de 20- 24 ani¹⁰

Circa 28% din romii cu vârste între 15 și 19 ani sunt căsătoriți, comparative cu doar 2% din populația generală din România. Conform Studiului Regional privind Situația Romilor (SRR), vârsta medie dorită pentru a avea copii este de 21 de ani pentru femeile rome, comparativ cu 26 de ani în rândul femeilor ne-rome. Într-un studiu realizat la nivelul gospodăriilor din toată Europa, segmentul de femei cu vârsta între 14-16 ani care au născut deja o dată a fost de trei ori mai mare în rândul romilor față de ne-romi.

3. Organizarea social

Deoarece au fost o comunitate închisă și nomadă, romii și-au dezvoltat propriile structuri sociale. Acesta se bazează pe familii care sunt elementele de putere în cadrul etniei. Acestea dau, de altfel, și elita socială proprie, care a evoluat pe parcursul timpului, bucurându-se de o autoritate de netăgăduit.

Primul rol al conducătorilor era rolul de a reprezenta interesele etniei lor în relațiile cu comunitățile cu care intrau în contact în cursul procesului de migrare. După pătrunderea lor în spațiul de peste Dunăre, are loc procesul prin care ei își pierd libertatea și devin robi. romii-robi erau grupați în „sălașe” (uniune formată

---

⁹https://www.academia.edu/2082066/Incluziunea_romilor_din_Rom%C3%A2nia_politici_institu%C3%BEii_exp_erien%C3%BEe

¹⁰ Indicatori privind comunitățile de Romi din România, Editura Expert, București, 2002.

din mai multe familii de romi), conduse de către un reprezentant ales „pe viață” de romi, numiți cnezi, juzi sau vătafi . Aceștia încasau dările plătite lunar de către capul familiei romilor-robi și o predau stăpânilor lor. Numele lor era bulibașă care vine din limba turcă. „Bulucbașa” desemna un comandant al unei unități militare (buluc) din Imperiul Otoman. În afara de încasarea dijmei, bulibașa judeca neînțelegerile dintre sălașe, în cadrul „kris”-ului („judecata țigănească”)¹¹.

În prezent, atribuțiile bulibașilor sunt îndeplinite de liderii romilor care și-au schimbat titulatura devenind „baroni” (limba romani: bare = mare; rom = bărbat // bare rom = bărbat cu o autoritate mare). Însă, deseori, această titulatură nu mai face față cerințelor timpului, majoritatea „baronilor” romi se autoproclamă de sine stătător, fără a fi aleși de comunitatea din care ei fac parte. În trecut deciziile luate de „baron” erau destul de importante, deoarece de ele depindea soarta șatrei. Actualmente, odată cu trecerea la un mod de viață sedentar, majoritatea romilor s-au despărțit benevol de obligațiile luate de comun acord în cadrul șatrei, devenind făuritori ai sorții pentru familia lor. Astfel, „baronul” romilor este, în realitate, un conducător al familiei și nicidecum al întregii comunități

În prezent, majoritatea liderilor romi și-au luat titulatura de „rege”, „împărat”, „baron”, fără a ține cont de problemele reale ale comunității din care fac parte, devenind „regi cu suită, blazon, coroană și avere”, dar fără nicio autoritate socială. Acest proces de autoproclamare fastuoasă devine, deseori, o bufonadă, exploatată la maxim de instituțiile mas-media, care popularizează propria imagine prin subiecte arhaice. Pe de altă parte, o valoare spirituală respectată de întreaga comunitate a romilor europeni este apartenența acestora la creștinism. De aceea, uneori, pentru a căpăta un „statut de încredere morală”, regii romilor se declară pastori, încercând să exploateze valența religioasă .

4. Religia

Majoritatea romilor aparține Bisericii Ortodoxe, însă prezența altor religii, mai ales a diferitelor culte neopro-testante, este mai accentuată în rândul romilor comparativ cu populația totală. În ceea ce privește distribuția

---

¹¹https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Simbolistica%20tradi%C5%A3ional%C4%83%20a%20romilor%20europeni%20%C3%AEn%20perioada%20contemporan%C4%83%20II.pdf

grupărilor/comunităților compacte de romi în funcție de religie, în 1508 grupări/comunități (68,6%) romii sunt orto-docși, în 126 grupări (6%) romii sunt catolici, în 66 (3%) romii sunt reformați, în 149 (7%) penticostali, în 8 adventiști, în 19 bapțiști, în 12 grupări musulmani, iar în 28 de grupări majoritatea romilor aparține altor biserici.¹²

Biserica Penticostală (mai precis diferite biserici penticostale) este prezentă în 939 comunități, adventiștii în 288, iar bapțiștii în 295 co-munități. Apartenența la aceste biserici neoprotestante este în creștere, mai ales în cazul Bisericii Penticostale și înseamnă o implicare religioasă mai intensă a romilor, față de bisericile „tradiționale”

5. Limba romani

Limba reprezintă cel mai important element de definire al unei comunități, și, în special al uneia minoritare. În cazul comunității rome, situația este una aparte din două motive. În primul rând pentru că de la începutul migrației din zona Indiei, și până în timpurile modern, limba romani a fost una în exclusiv vorbită. Ea a început să fie scrisă abia în secolul XIX, și doar în sec XX a fost fixate în reguli clare. În al doilea rând pentru că există neamuri de romi care nu mai vorbesc limba, dar, cu toate acestea și-au păstrat multe alte elemente identitare, ceea ce face să fie, în continuare, clasificați ca romi.

Lingviștii sunt de accord, în mare parte că limba romani are origini în limba sanscrită (prakrită). Prin urmare face parte din ramura limbilor indo-ariene și este înrudită cu alte limbi din aceeași arie: bengali, kașmiri, hindi, gujarati, marathi, punjabi ș.a.

Pe baza acestor analize lingvistice unii specialiști chiar au identificat un un traseu pe care romii l-au parcurs din India, în timpul migrației lor. De altfel, pe parcursul acestei migrații care i-a adus până în Europa, limba romani a fost influențată de limbile cu care a intrat în contact, precum: hindi, persană,

---

¹² SocioRoMap-

ANCHETA EXPERTILOR LOCALI PRIVIND COMUNITĂȚILE ȘI GRUPĂRILE COMPACTE DE ROMI DIN ROMÂNIA,

https://www.academia.edu/34055325/SocioRoMap_-

[ANCHETA_EXPER%C8%9AILOR_LOCALI_PRIVIND_COMUNIT%C4%82%C8%9AILE_%C8%98I_GRPUC4%82RILE_COMPACTE_DE_ROMI_DIN_ROM%C3%82NIA](#)

georgiană, armeană, greacă, turcă, arabă, bulgară, macedoneană, sârbă, română, rusă și limbile din vestul Europei. Astfel s-a ajuns la o multitudine de dialecte și varietăți pe care le știm astăzi. Ca urmare, unele comunități române vorbesc limbi mixte bazate pe limba regiunii în care locuiesc, dar care păstrează vocabularul românesc. Aceste limbi sunt cunoscute de lingviști mai degrabă ca varietăți para-române, decât dialecte ale limbii române propriu-zise.

Ele sunt atât dialecte înrudite, cât și dialecte mai îndepărtate din punct de vedere lexical sau morfologic. În România aceste principalele dialecte, sunt: căldăresc, spoitoresc, carpatic, ursăresc.

Limba române a fost folosită în principal ca limbă orală, dar, în epoca modernă ea a început să fie fixată și în scris. Ea a fost scrisă pentru prima dată în secolul al XVI-lea, odată cu redactarea unor liste de cuvinte de către învățați non-române, cum ar fi Andrew Borde, dar abia în secolele XIX-XX a fost fixată în convenții ortografice.

Este scrisă în principal în alfabetul latin și, într-o oarecare măsură, în alfabetul grec, chirilic, arab și devanagari.

6. Elemente de mitologie în cultura române

Fiind la origini o populație nomadă, românii au dezvoltat o serie întreagă de mituri în jurul cărora s-au construit legendă și povești.¹³ Istoria culturii române are la origini nomadismul. Fiind într-o continuă mișcare, și intrând în contact cu mai multe culturi și civilizații, românii au cultivat și au dezvoltat de-a lungul timpului o serie întreagă de mituri. Așa s-au născut multe legende, povești, cântece, obiceiuri și descântece, care au influențat viața românilor și de multe ori viața și cultura populațiilor majoritare cu care au intrat în contact. Aceste mituri s-au născut în jurul reperelor la care s-a raportat viața românilor:

- a. - Soarele. Există legende și povești despre originea poporului român în care se spune că acesta a fost copilul Soarelui-tată. La începuturile ei se bucurau de o

---

¹³https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Symbolistica%20tradi%C5%A3ional%C4%83%20a%20romilor%20europeni%20%C3%AEn%20perioada%20contemporan%C4%83%20II.pdf

libertate desăvârșită, fiind Păsări ce colindau împărăția fără de margini a Soarelui. Dar după ce romii au furat caii de la tatăl lor, Soarele, acesta i-a blestemat și i-a alungat în împărăția Pământului-mamă. Aici Dumnezeu le-a tăiat aripile, înlocuindu-le cu Cai. Practic în mitologia ce zugrăvește originile romilor, este subliniată legătura strânsă între rom și cal.

- b. - Calul. Pentru romi calul este cel mai important și cel mai iubit animal, fiind apreciat ca un membru al familiei. Valorizarea acestor animale este justificată în istoria romilor deoarece acestea reprezentau "motorul" peregrinărilor șatreilor. Dacă nu aveau cai, romii nu puteau să practice meseriile tradiționale de meșteșugari nomazi și nu puteau să asigure traiul de zi cu zi, pentru toți membrii șatreilor, femeii, copiii și bătrânii. Un număr de cai mai mare într-o șatră ofereau membrilor ei un viitor mai sigur și rapiditate în ce privește deplasările între localități. Totodată, caii aveau un statut primordial în viața fiecărui rom, deoarece el era folosit nu numai pentru transportul membrilor șatreii, dar și ca cel care avea cea mai mare valoare într-o tranzacție de vânzare-cumpărare. Printre neamurile de romi cele mai cunoscute în vindecarea și comercializarea cailor, erau geambașii. De cele mai multe ori, calul, prin atenția și prețuirea pe care i-o acordau romii, în special bărbații și capii familiilor, depășea valoarea sa practică și materială, dobândea mai degrabă un caracter ritualic. În familiile de romi, în special în cele nomade, calul și harnașamentul său erau considerate „obiecte curate”.
- c. - Focul. Este elementul natural de importanță vitală în viața fiecărei comunități romi. În vremurile de demult, la sfârșitul zilei, șatrele de romi făceau popas și aprindeau focul în camp, în apropierea unei surse de apă. Femeile pregăteau mâncarea iar bărbații își îngrijeau caii și îi pregăteau pentru noapte. Masa era urmată, de ce mai multe ori, de cântece și dansuri sau de depănare de povești și amintiri, care se desfășurau toate la lumina flăcărilor. În cultura romilor imaginea focului a fost asociată cu optimismul și pofta de viață, deoarece prin căldura lui, îi făcea să uite toate întâmplările nefaste petrecute în timpul zilei
- d. - Soarta. Pentru comunitatea romilor foarte importantă este soarta care are aproape o corespondență în noroc și cum le poate influența aceasta cursul

vieții . În limba romani ambele noțiuni sunt cuprinse în conceptul complex de „baht” (în limba romani înseamnă „soartă norocoasă”). În acest concept se regăsește credința în reîncarnare, norocul unui individ putând fi explicat sau justificat prin acumularea de fapte, bune sau rele, dintr-o viață anterioară. Dealtfel soarta și norocul sunt menționate în aproape toate formele de cultură romă: de la cântece, la povestiri, de la descântece la ghicitori. Femeile rome știau să folosească cu meșteșug în descântecele sau tehnicile lor de ghicit, cuvintele de soartă și noroc, care stăteau practic la baza acestor ritualuri. Era o obișnuință ca atunci când poposea o șatră de romi la marginea unei localități, ghicitoarele rome să fie așteptate cu sufletul la gură de comunitate, pentru a le ghici soarta și norocul.

7. Portul traditional al comunității rome

Păstrarea identității și tradițiilor minorității rome este strâns legată și de păstrarea portului tradițional. În cazul bărbaților, în general, nu există o îmbrăcăminte tradițională. Unii bărbați poartă pălării sau mustați mari. La evenimentele din comunitate sau la sărbători și praznice, bărbații romi poartă un costum bun, deseori viu colorat, cu cămașă albă sau colorată și acordă o atenție deosebită încălțămintei (de obicei poartă pantofi de lac sau dacă nu pantofi foarte bine lustruiți care să ”sclipească”)

Femeile rome poartă fustă lungă, din mai multe straturi și bogat colorată, cercei mari, părul lung, împletit și uneori o floare în păr. Potrivit tradiției rome picioarele unei femei nu trebuie să se vadă; de altfel, întreagă parte inferioară a corpului unei femei este considerată impură. Încălcarea acestui principiu este foarte gravă iar femeia este desconsiderată în comunitatea ei, deci fustele lungi trebuie purtate întotdeauna.

În ce privește culorile întâlnite în hainele romilor, predomină roșul, deoarece această culoare este considerată norocoasă. Nu lipsesc nici celelalte culori primare, în nuanțe foarte intense.

Cu excepția culorilor, o femeie nu are o garderoba prea variată. Tradiția spune că o femeie măritată trebuie să poarte un batic pe cap pentru a arată acest lucru. Femeile poartă de obicei bijuterii de mare valoare. Bijuteriile nu numai că sunt frumoase, dar au și o valoare practică: reprezintă tezaurul familiei. În trecut, romii nomazi nu aveau unde să își păstreze aurul și de aceea femeile și-l împloteau în păr sau și-l coseau pe haine. De asemenea, mulți romi poartă asupra lor anumite obiecte, confecționate din metal sau os, pe care le consideră amulete norocoase. În credința lor, acestea îi feresc de rele și le aduce norocul în cale.

8. Împărțirea pe neamuri/ocupații

Una dintre caracteristicile etniei romice este faptul că ea este împărțită în neamuri care se confundă cu ocupațiile. Este singurul caz în care, în interiorul unei etnii, evoluția unor grupuri a fost radical diferită, în funcție de contextual economic și social.

Cultura materială a romilor europeni a avut, cu precădere, un rol utilitar, adaptat, în special, în spațiul balcanic, economiei de tip agrar cu care romii au contactat începând de la prima apariție pe continentul european. Ocupațiile romilor europeni presupuneau arii largi de adaptare la necesarul local. Romii europeni și-au manifestat, pe parcursul timpului, măiestria lor nativă în cadrul ocupațiilor tradiționale, adaptate la nevoile stricte ale comunităților agrare: ferneria, arămăria, negustoria de cai și lăutăria.

Astfel, unele neamuri de romi care intrau în contact economic mai strans cu populația majoritară, au fost assimilate până la pierderea limbii. Cu toate acestea. Ele și-au păstrat ale elemente identitare cum ar fi portul, gastronomies au cântecul.

Studiile istorice și lingvistice arată că diferențele între grupurile de romi au aparut în timpul migrației din peninsula indiană. Aceste diferențe au dus la separarea pe neamuri a romilor, iar comunitățile cu care intrau în contact, sau zonele geografice unde s-au așezat au contribuit la accentuarea acestor diferențe.

Neamurile s-au diferențiat astfel și conform ocupațiilor, fiecare neam avînd și subneamuri (de ex. în cadrul fierarilor există potcovari).

De la vechii indieni, romii au preluat transmiterea profesiei ca și a tuturor secretelor legate de meșteșug din generație în generație. Necesitatea de a se adapta la materialele, condițiile și cerințele locurilor pe unde au umblat, a constituit un factor definitoriu pentru modul în care își exercitau meșteșugurile.

Odată ajunse la nord de Dunăre, grupurile de romi au intrat în contact cu populația majoritară, dar etnia nu a fost niciodată acceptată și, timp de secole, a fost menținută într-o situație de marginalitate. De aceea, membrii etniei și-a dezvoltat o serie de strategii de adaptare, prin izolare de populația majoritară, sau prin menținerea într-o oarecare măsură a caracterului migrator. Ca efect al acestei strategii marginalitatea a fost perpetuate și s-au format stereotipuri etnice negative față de romi.

Dezrobirea, în loc să faciliteze ștergerea diferențelor, le-a perpetuat într-o altă formă. Eliberarea fără în proprietarie a împins această minoritate spre îndeletniciri specifice, menținând respingerea, discriminarea, starea de sărăcie. S-au dezvoltat profesii auxiliare pentru societate, cum ar fi fierăritul, fabricarea de

	11. Cunoașteți vreo meserie tradițională?			Total	
	NR	Da	Nu		
68. Ultima școală absolvită	Studii superioare	10	14	54	78
		12.8%	17.9%	69.2%	100.0%
	Postliceală	5	1	15	21
		23.8%	4.8%	71.4%	100.0%
	Liceu	25	53	230	308
		8.1%	17.2%	74.7%	100.0%
	Școală profesională	3	43	175	221
		1.4%	19.5%	79.2%	100.0%
	Gimnaziu	21	106	548	675
		3.1%	15.7%	81.2%	100.0%
Școala primară	26	128	307	461	
	5.6%	27.8%	66.6%	100.0%	
Fără școală	5	28	143	176	
	2.8%	15.9%	81.2%	100.0%	
NR	13	19	85	117	
	11.1%	16.2%	72.6%	100.0%	
Total	108	392	1557	2057	
	5.3%	19.1%	75.7%	100.0%	

unelte de lemn etc. Unele grupuri s-au specializat la utilizarea unor resurse sărace, cu potențial economic redus (achiziționarea și vânzarea sticlelor goale), sau la exploatarea marginală a colectivității (ghicitul, cerșitul).

În prezent, multe dintre aceste ocupații s-au pierdut. Între meseriile romilor pierdute sau aflate pe cale de dispariție se numără: prelucrarea osului și a cornului, prin care se realizau piepteni, nasturi, mânere de cuțit, mânere de pipă, capete de bătă păstorească și cornuri de praf de pușcă; prelucrarea pieilor de animale, prin care se confecționau site și ciururi; prelucrarea părului de animale, prin care se făceau perii, bidinele și pensule; cărămidăritul, prin care se confecționau cărămizi din lut nearse; geambașia sau negustoria de cai

Un studiu recent arată în ce măsură aceste meserii tradiționale mai sunt prezente în rândul comunității rome.¹⁴ După cum se observă din tabelul de mai jos, cunoașterea acestor meșteșuguri este invers proportională cu nivelul studiilor

Referindu-ne la repartizarea celor care mai cunosc aceste meserii după criteriile geografice, respectiv în funcție de regiunea de dezvoltare constatăm că regiunile cu cei mai numeroși cunoscători ai meseriilor tradiționale sunt:

Sud-Vest - 40,8%

Centru - 20,6%

Nord Est - 17,2%.

Zona Olteniei, este bine reprezentată, iar județul Mehedinți joacă și el un rol foarte important.

Localitățile cu cei mai numeroși cunoscători ai meseriilor tradiționale provin din localitățile: Florești, județul Cluj (11 persoane), Valea Moldovei- Mironu, județul Suceava (18 persoane), Alba Iulia, județul Alba (13 persoane), Cugir, județul Alba (17 persoane), Șimian, județul Mehedinți (14 persoane), Strehăia, județul Mehedinți (27 persoane), Scheiu de Sus, județul Dâmbovița (27 persoane), Mănești, județul Dâmbovița (11 persoane), Ludești, județul Dâmbovița (20 persoane) și Craiova, județul Dolj (60 persoane).

După cum se observă, din cele 10 localități din întreaga țară, două sunt din județul Mehedinți. Profilul statistic al cunoscătorilor meseriilor tradiționale (colectate din punct de vedere al numărului de persoane și nu al ponderilor) este următorul: bărbat ce locuiește în mediul rural cu vârsta între 21-30 ani, absolvent

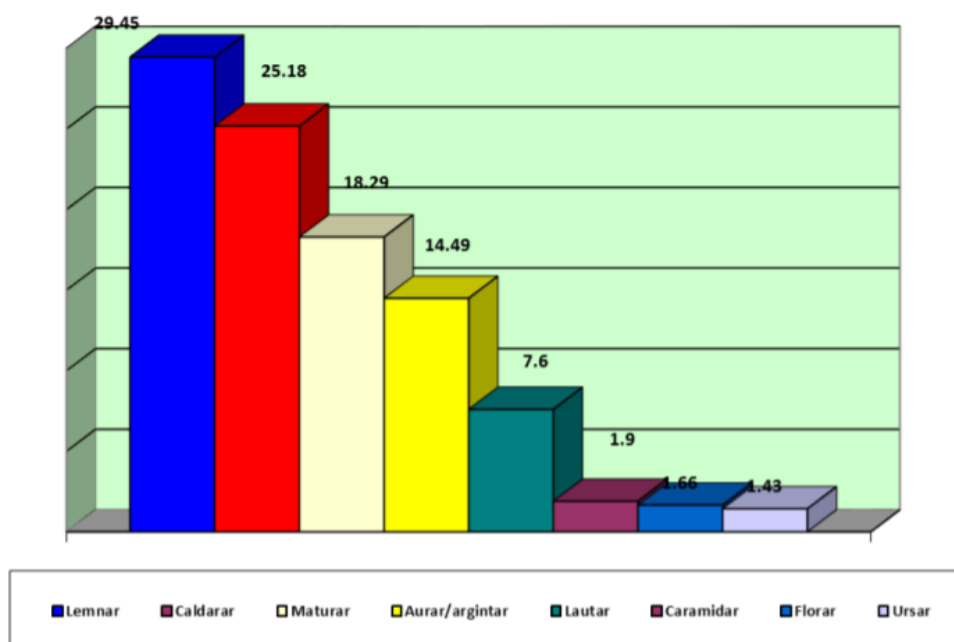
---

¹⁴<http://www.initiativa-romi.ro/intranet/Documentos/Raport%20de%20cercetare%20-RO%20site%201%20FINAL.pdf>

de școală primară din regiunile Sud Vest, Centru sau Sud, județele Dolj, Mehedinți, Mureș, Alba, Dâmbovița, probabil din localitățile Craiova, Scheiu de Sus, Strehaia, Ludești, Valea Moldovei-Mironu sau Cugir.¹⁵

După cum s-a mai menționat, unele dintre aceste meserii s-au pierdut. Altele, în schimb sunt încă prezente în comunități, și, grație târgurilor tradiționale ele oferă o bună sursă de venituri pentru romi.

Graficul de mai jos prezintă cele mai cunoscute meserii tradiționale din comunitatea romă, care au și dat numele neamurilor reprezentative.

Cele mai cunoscute meserii tradiționale sunt cele de lemnar/lingurar (29,45%), căldărar (25,18%), măturar (18,29%) și aurar/argintar (14,49%).

Aceste meserii tradiționale care sunt practicate de secole și care au constituit însăși esența subneamurilor de romi ar putea constitui o resursă turistică importantă¹⁶. Ele riscă să dispară din cauza lipsei pieței de desfacere și a

¹⁵<http://www.initiativa-romi.ro/intranet/Documentos/Raport%20de%20cercetare%20-RO%20site%201%20FINAL.pdf>

¹⁶Nistoreanu Puiu, Liliana Nicodim, Tănase Mihail Ovidiu - Profesiile Tradiționale – Element al Dezvoltării Turistice Integrate în Spațiul Rural, lucrare consultată la adresa http://www.amfiteatrueconomic.ro/temp/Articol_634.pdf

dezinteresului tinerilor de a prelua îndeletnicirile de la cei vârstnici după cum se observă și din cercetarea citată mai sus.

Un alt motiv pentru care meseriile tradiționale nu mai au căutare ține de faptul că materia primă pentru realizarea produselor este relativ scumpă, iar manopera cere timp și îndemânare. De asemenea cumpărătorii , în vreme ce cumpărătorii sunt destul de puțini. Deși, în prezent, la nivel european, se face simțită o tendință de a susține financiar meseriile tradiționale, principala piață de desfacere a meșterilor populari o reprezintă magazinele de pe lângă muzee sau târgurile organizate de acestea, de câteva ori pe an.

Referitor la relațiile dintre meșteri, în majoritatea cazurilor meșterii consideră că se înțeleg de parcă ar fi rude, se informează unii pe alții despre existent târgurilor, împărtășesc opinii și idei despre modul în care decurge vânzarea în anumite zone, despre cum ar putea îmbunătăți produsele și strategia de prezentare și vânzare a obiectelor, despre marfă, își păstrează unii pentru alții spații pentru expunere. În funcție de obiectele create individual de fiecare dintre meșteșugari și de modul în care au decurs vânzările pe respectivele produse, ceilalți se axează mai mult pe crearea aceluiași tip de modele sau le schimbă. Au diverse teme de discuție și socializează frecvent, conversează între ei despre viața de zi cu zi, despre problemele pe care le întâmpină unii sau alții, despre viața politică, dar în general se vorbește despre meșteșug, deoarece practicarea acestuia îi unește cel mai mult.¹⁷

Există o legătură între profesiile tradiționale și dezvoltarea unei comunități. În zilele de astăzi, când concurența stă la baza relațiilor economice, meseriile tradiționale sunt cele care pot susține relațiile de cooperare la nivel local, concurența fiind transferată la un nivel superior, acela al regiunilor. Acest aspect este cât se poate de benefic pentru toată lumea. La nivel local se dezvoltă servicii turistice de calitate, iar turiștii beneficiază de experiențe unice și autentice.

La nivel regional, concurența va stimula alte localități să-și revitalizeze ofertele turistice, România având un bogat potențial în direcția turismului rural. Considerând obiceiurile și tradițiile populare ca fiind elementul principal de

---

¹⁷<https://www.revistacalitateavietii.ro/2014/CV-2-2014/03.pdf>

diferențiere în alcătuirea ofertei turistice, se poate ajunge, în timp și cu implicarea tuturor factorilor locali, la o dezvoltare durabilă a localității, cu avantaje certe pentru toți cei implicați.

9. Influența meseriilor tradiționale asupra integrării romilor

Integrarea romilor este unul dintre subiectele cele mai disputate atât în spațiul public românesc, cât și în cel european. Conform specialiștilor, integrarea reprezintă dezvoltarea unor elemente și trăsături comune între etnia minoritară și grupul majoritar. Acestea pot fi valori sociale, mod de trai, mod de muncă și altele, care conduc la o conviețuire civilizată, fără necesitatea asimilării. Altfel spus, grupul minoritar își păstrează identitatea culturală dar găsește o cale de echilibru între propriile valori și valorile grupului majoritar. În schimb, asimilarea este definită ca fiind preluarea integral a culturii, obiceiurilor, datinilor, portului și limbii majorității de către un grup minoritar. Prin acest proces, grupul minoritar își pierde trăsăturile inițiale caracteristice .

Asimilarea poate fi naturală (prin conviețuire o perioadă mai lungă de timp) sau forțată (urmărită prin măsuri ale statului, de obicei în regimuri totalitare).

Dacă ne referim la situația romilor, întâlnim situații când unele neamuri au fost asimilate, de cele mai multe ori pe cale naturală. Este cazul fierarilor sau rudarilor, care nu mai vorbesc limba și au renunțat la cea mai mare parte a obiceiurilor.

Promovarea meșteșugurilor tradiționale poate să fie una dintre căile prin care se poate realiza această integrare. În același timp, este și un mijloc prin care se poate îmbunătăți situația economică a familiilor de romi.

Studiile realizate în cadrul comunităților de romi arată că familiile de romi sunt mai supuse riscului de sărăcie, iar la nivelul gospodăriilor romei, veniturile din muncă înregistrează o cotă mai scăzută decât cea câștigată de vecinii ce aparțin comunității majoritare. În același timp, sursele alternative de venit sunt deosebit de limitate. De exemplu, romii dețin mai puține bunuri care i-ar putea ajuta să-și asigure subzistența din agricultură. Majoritatea romilor dețin parcele de teren arabil mai mici de jumătate de hectar; în plus, aceștia declară că, din cauza

procedurii discriminatorii de retrocedare, primesc teren de proastă calitate în locuri nefavorabile care nu poate fi folosit pentru culturi agricole decât într-o foarte mică măsură.

De aceea, meseriile tradiționale ale romilor pot să reprezinte un mijloc prin care aceștia își pot câștiga existența. În timpul regimului comunist, practicarea acestor meserii a fost descurajată sistematic, ducând astfel aproape la dispariția unora dintre ele. Mulți romi s-au îndreptat către alte activități precum strângerea sticlelor goale, a hârtiei sau fierului vechi și vânzarea acestora în centrele de colectare sau s-au ocupat cu vânzarea hainelor la mâna a doua, activități care consumă timp, sunt prost plătite și sunt extrem de vulnerabile.

Meseriile tradiționale au început să puse din nou în valoare după 1990, când a început un amplu proces de revitalizare a acestora.

Pregătirea profesională reprezintă un important indicator al participării romilor la viață socială și economică a comunității. În funcție de această se pot integra mai ușor pe piața muncii și pot susține financiar familiile din care provin. Puțin peste jumătate din romi nu au nici o meserie sau practică activități care nu necesită o calificare prealabilă prin sistemul formalizat de pregătire profesională.

Astfel, 33,5 %dintre romi nu au nici o calificare, (14,3%) sunt agricultori și (4,6%) sunt zilieri. Calificările moderne se întâlnesc în 37,3% din cazuri iar cele tradiționale în 10,3% din cazuri. Nu putem vorbi de diferențe majore între mediile de rezidență respectiv rural și urban. În schimb, bărbații sunt calificați într-o proporție mai mare decât femeile, ponderea femeilor fără meserie(37,1%) fiind semnificativ mai mare decât a bărbaților (15,3 %). ipul de comunitate în care trăiesc romii are implicații profunde în ceea ce privește calificarea lor. Astfel pentru romii care provin din comunități compacte și oarecum izolate sunt specifice fie lipsa unei calificări, fie existența unor competențe în meserii de tip tradițional. Pe măsură ce se îndepartează de aceste comunități romii devin mai calificați, de regulă în meserii moderne. Analiză pe generații sugerează o schimbare a paternului calificărilor populației de romi. Dacă pentru bunicii meseriile tradiționale constituiau ponderea principala, prezența acestora scade treptat către generația părinților și ajunge să fie slabă pentru populația tânara.

O importanță deosebită o reprezintă nivelul calificării profesionale a populației de etnie romă, acesta fiind influențat de tipul de comunitate din care provin. Astfel, în comunitățile compacte și oarecum izolate sunt specifice fie lipsa calificării, fie existența unor meserii de tip tradițional. Existând puține posibilități de a se angaja cu meseriile de tip tradițional, o parte dintre ei devenind calificați în meserii moderne.

- activitate specifică bărbaților din comunitate, și nu numai acestora, o constituie turnatul metalelor neferoase „ceaoane din aluminiu”. Conform tradiției, această meserie se învață din tată în fiu. Băieții sunt cooptați de la vârste destul de mici (sub 10 ani) la această activitate. Aportul lor nu este unul substanțial, pentru că munca este foarte dificilă și anumite operațiuni sunt imposibil de realizat de către un copil. O măsură legislativă impusă la începutul anului 2001 a interzis procurarea de materiale re folosibile pentru practicarea acestei meserii, limitând drepturile de comerț și prelucrare a metalelor neferoase

Romii din comunitățile sărace și-au dezvoltat o strategie proprie de a-și procura resursele financiare, căutând meserii unde nu există competiție cu membrii comunității majoritare (colectarea sticlelor, a fierului, comercializarea de floricele, semințe, porumb, etc). Această situație generează o poziție inferioară a romilor pe plan social, care se poate extinde ca prejudecată și stereotip la nivelul întregii comunități.

Meseriile tradiționale ale romilor sunt din ce în ce mai puțin căutate (lăutari, argintari, fierari, spoitori, cărămidari etc.) Transmiterea cunoștințelor legate de aceste meserii au fost preluate din generație în generație, ele fiind strâns legate de neamurile din care fac parte.

Meseriile moderne au fost dobândite prin participarea la cursuri într-un sistem de învățământ sau la locul de muncă. Acesta fiind: zidar, zugrav, tâmplar, mecanic auto, șofer, sudor etc. Conform statisticilor aceste meserii sunt mai prezente în mediul urban decât în mediul rural. Ponderea romilor cu meserii moderne este de 37,3% iar a celor cu meserii tradiționale de 10,3%.

Căldărarii

I. Considerații generale

Căldărarii sunt unul dintre neamurile cele mai vizibile dintre romi, și care au contribuit cel mai mult la formarea unei imagini a populației majoritare despre romi în general. Acest lucru s-a întâmplat pentru că ei prezentau câteva caracteristici ce îi individualiza - aveau o viață nomadă iar căruțele lor erau colorate și cu coșul înalt, trase de cai sau de catâri. Și din punct de vedere al constituției erau ușor de remarcat - sunt mai albi, mai înalți iar femeile mai robuste¹⁸.

În prezent, potrivit datelor statistice, peste 62% trăiesc în mediul rural, iar județul Mehedinți este una dintre zonele în care căldărarii se numără printre neamurile cele mai bine reprezentate.

II. Aspecte sociale

Despre meșteșug

Căldărarii sunt, alături de fierari și argintari, meșteri foarte pricepuți în prelucrarea metalelor. Pentru ei, principalul material de lucru este tabla de aramă sau alamă din care fac căldări, tigăi, oale, tingiri (vas de bucătărie în care se fierbe mîncarea), alambicuri (cazane acoperite, folosite la fabricarea băuturilor distilate), obiecte de podoabă sau de cult, tăvil, pahare etc.

În timpurile mai recente, aceste materiale au fost înlocuite sau completate cu tablă de inox, sau cu aluminiu. Ca și în alte cazuri, neamul de căldărari se împarte în alte subneamuri - zlătarii, lăieșii, corturarii și bidinarii.

---

¹⁸https://adevarul.ro/locale/bacau/viata-comunitatilor-caldarari-cea-mai-inchisa-casta-romilor-reprezinta-kris-autoritatea-respectata-sfintenie-1_576aa6f75ab6550cb8317b5d/index.html

Familia

Deoarece căldărarii sunt printre cei care și-au păstrat cel mai bine identitatea, și din punct de vedere al relațiilor de familie, lucrurile nu s-au schimbat semnificativ. Familia este una de tip extins, iar toți membri ei locuiesc laolaltă. De regulă, întreaga vecinătate este locuită de rude: de obicei, pentru tinerii căsătoriți, se adaugă camere la casa tatălui mirelui sau se construiește o casă în curtea casei bătrânești.

Principiile de viață ale comunității de căldărari sunt: fraternitatea (rr. "phralipe"), care reprezintă ajutorul reciproc și responsabilitatea colectivă; respectul reciproc, onoarea și credința, reunite în conceptul de "pakiv" și puritatea (rr. "ujimos"). Acestea se exprimă printr-o serie de interdicții și recomandări foarte importante. Un număr destul de ridicat de reguli se referă la corpul uman și la igiena ritual.

La căldărari, trupul este pur de la brâu în sus, și impur de la brâu în jos. Dimineața, înainte de a vorbi cu cineva, căldărarii își spală întotdeauna fața și mâinile, pentru a se purifica. Partea de jos a corpului trebuie să fie în permanență acoperită, atât la femei, cât și la barbati. Femeile poartă fuste lungi, și, astfel, este delimitată linia de separare dintre partea de jos și cea de sus a corpului. Fusta nu se îmbracă pe cap, pentru a nu-l spurca. Prin urmare, ele nu se îmbracă niciodată cu pantaloni sau cu fuste scurte. Bărbații romi poartă pantaloni lungi, niciodată scurți.

Cămășile se spală separat de fuste și pantaloni, în vase diferite, speciale pentru fiecare componentă a îmbrăcămînții, superioară sau inferioară. Nu se amestecă niciodată apa sau vasele de spălat obiecte de bucătărie cu apa sau vasele de spălat haine. La fel, tacâmurile și vasele de bucătărie se spală separat de haine.

III. Aspecte culturale

Dintre toate subneamurile de romi, căldărarii și-au păstrat în mare măsură identitatea culturală și lingvistică. În cadrul limbii romani există patru dialecte distincte și anume - cel ursăresc, cel căldărăresc, cel spoitoresc și cel carpatic. 60% din fondul lingvistic al acestor dialecte este comun, iar restul diferă de la un

subgrup la altul. De altfel, dialectul căldărăesc a stat la baza limbii rromani literare.¹⁹ Romii care vorbesc dialectul ursăresc au ajuns pe actualul teritoriu al României după ce au parcurs un traseu dinspre India, prin Orientul Mijlociu și Imperiul Otoman. În schimb, căldărarii au influențe slave, ceea ce susține idea că au pătruns în Moldova venind dinsspre Est, acolo unde au fost influențați de cazacii întâlniți în stepa rusă, cu care s-au amestecat.

Una dintre principalele caracteristici ale foștilor căldărari-nomazi a fost tezaurizarea aurului. Fiind nomazi, singura lor avere era aurul, pe care îl purtau cu ei în permanență, ascuns în lăzile-scaun ale cărușelor, chiar în bastoanele pe care le purtau bărbații cei mai în vârstă. „Uneori obișnuiau să-l lase temporar într-un anumit loc, prin satele unde au trecut. Acel loc era o groapă, lângă un anumit punct, chiar la margine de drum, unde a fost cortul. Peste acel loc unde îngropau galbenii făceau focul cât stăteau acolo, devenea o vatră bine arsă, cu cenușă și cărbuni în jurul ei, fără ca cineva să bănuiască că acolo au îngropat o parte din galbenii de aur, pe care îi luau la întoarcere“.

Odată cu instaurarea comunismului, aurul a fost confiscat. Pentru galbenii confiscați, căldărarii au primit o dovadă, un înscris, astfel că după evenimentele din 1989 în baza acestor înscrisuri, aurul le-a fost înapoiat. Periodic, organele de Miliție și Securitate ridicau cantități importante de aur de la căldărari, însă aceștia pe căi ilicite, își refăceau rezervele de aur, fiind sprjiniți și de romii din Serbia și Ungaria.

Una dintre comunitățile cele mai compacte de căldărari se află în Strehaia, care odinioară a fost prima reședință a Băniei din Oltenia. Stabiliți aici ca robi domnești dar și mânăstirești, căldărarii au fost dezrobiți și au rămas pe aceste meleaguri, dezvoltând un întreg cartier al localității.

Din rândul căldărarilor care au fost duși în Transnistria au făcut parte și cei care după întoarcerea în țară, au revenit la Strehaia. Până la deportare, ei considerau această zonă, prin sălașele lor țigănești, ca o vatră. Au sosit aici în primăvara anului 1944, grupuri de familii cu bulibașa lor, Moș Mihai Tănase și sora acestuia, Brândușa Mihai, și au hotărât să rămână pentru totdeauna, urmând a-și

---

¹⁹https://adevarul.ro/news/eveniment/caldararii-neamul-dat-limba-rromani-literara-1_50ba02f67c42d5a663afb8ea/index.html

ridica case și renunțând cu timpul la dormitul în corturi. După 1944, la Strehaia numărul familiilor de romi căldărari a crescut prin venirea altor familii din sate învecinate și chiar din alte colțuri ale țării.

IV. Rromi căldărari reprezentativi din județul Mehedinți

1. Ceanghir Nani (45 ani), comuna Șimian

Meșteșugul

Nani Ceanghir spune că a moștenit meseria de căldărar din tată în fiu. El confecționează cazane, tăvi, căldări, fărașe, ibrice, vase, oale de muls, obiecte de uz gospodăresc. El are propriul atelier unde își petrece majoritatea timpului. Ca scule le folosește în principal pe cele clasice, ciocanul și nicovala dar acumși-a achiziționat și unele moderne (bormașina cu care dau găuri electric și nu mai folosesc dornul) care le ușurează munca și le-o face mai eficientă.

*Obiecte produse
în atelierul
propriu*

Meșterul Ceanghir povestește care sunt principalele etape pentru realizarea unui obiect: ”Sunt multe operații pe care le fac pentru a finaliza un produs. De exemplu pentru a face o găleata din inox “ de muls”, (găleata în care se colectează laptele, care are o formă specifică, fiind mai ușor de utilizat în timpul operației de muls) durează 3 ore. Eu ca material folosesc aluminiul. Foaia de aluminiu se așează pe banc, se croiește, se taie fundul găleții, apoi se îndoaie tabla, se rotunjește pentru pereții găleții, se face faltul dublu pentru îmbinare, la gura găleții se rotunjește pentru spațiul unde se va atașa mânerul. Apoi se dau găuri, unde se pun urechiușele și se nituiesc, și se atașează mânerul. Îmbinările se lipesc cu cositor (în măiestria cu care se face lipitura, stă tot secretul unui obiect). Dacă vasul este bine lipit, este foarte bine lucrat, deoarece nu permite lichidului să se scurgă”.

Pentru o găleata „de muls” Nani Ceanghir cere 70 de lei. Obiectele pe care le confecționează le vinde la bâlciuri sau târgurile din Craiova, Strehaia sau Broșteni. Uneori are comenzi și vinde marfa direct de acasă.

În atelier meșterul Ceanghir îl are ca ajutor pe fiul său, pe care l-a luat de mic pe lângă el să deprindă meseria. El spune că îi calcă pe urme, dar mai are câte ceva de învățat. În doi spune că treba merge mai repede și pot confecționa mai multe obiecte.

Familia

Nani Ceanghir spune că părinții lui sunt de loc din comuna Bistrița, județul Mehedinți, dar s-au mutat în Șimian, când el era foarte mic. Are trei copii, 2 fete și un băiat. Fetele s-au măritat și au plecat din casa părintească, iar el a rămas cu baiatul și familia acestuia.

2. Goman Constantin zis Milan (58 ani), oraș Orșova

Meșteșugul

Constantin Goman spune că și bunicii lui au fost căldărari. Primele amintiri le are de la 6 ani când se uita la bunicii lui cum fac cazaneși apoi a învățat și el. Ulterior, a lucrat în domeniul energetic și de-a lungul timpului a cochetat și cu lăutăria, cântând la clarinet. Acum este consilier local la Primăria din Orșova dar nu a uitat meseria de la bunici și confecționează, ajutat de un nepot cazane din aramă.

Meșterul Milan și nepotul său finalizând un cazan la comandă

Meșterul Milan povestește cum iau naștere cazanele ”Avem vase speciale în care facem topitura pentru material. Uneori executăm și cu materialul clientului. Ceva ce nu reușesc să facă decât căldărarii în manoperă este îmbinarea în „coada de rândunică”. Pentru lipitură se folosește un aliaj special, care se încălzește la o temperatură foarte mare. Cazanele sunt grele, noi solicităm plata în funcție de cât cântărește cazanul. Eu și nepotul mei muncim cam o săptămână sa facem un cazan”

Forja, ciocanele și nicovala folosite la prelucrarea metalului

Familia

Constantin Goman spune că inițial bunicii lui au locuit în vechea Orșovă, în cătunul Jupalnic, care acum este sub ape, acoperit de Dunăre. În 1968 regimul comunist de atunci a mărit forțat debitul Dunării, în zona Portilor de Fier II și au acoperit cătunul Jupalnic. Constantin Goman spune că în acel cătun erau 100 de familii. Străbunicii lui erau corturari și se ocupau de confecționarea cazanelor. Mama lui era din Zvinița, iar tatăl din Lugoj, din partea Banatului. În familie sunt 4 frați (o fată și 3 băieți).

Acum locuiește în Orsova împreună cu aproximativ 100 de familii de romiși sunt așezați unii lângă alții, majoritatea fiind rude. El spune că dintre aceștia, 30 de familii sunt vorbitori de limba romani.

Constantin Goman mai povestește că are o familie frumoasă, cu 4 fete, o nepoțică și un nepot. Acum el locuiește cu una dintre fete și cu familia ei. El se laudă că soția și fiica cu care locuiește sunt bune gospodine. Familia lui ține toate sărbătorile romilor dar în special se pregătește foarte mult pentru 2 praznicuri. Primul este de Sfânta Paraschieva, pe care îl tin toți din neamul lui Constantin Goman deoarece această sărbătoare reprezintă și celebrarea hramului fiecărei case din zonă. Al doilea praznic este organizat de familia lui în memoria băiețelului lor, care a murit la 5 luni. La aceste praznicuri se fac mese îmbelșugate și se obișnuiește ca vecinii să se viziteze între ei, în special bărbații.

3. Mihai Ioniță (zis Nini Baro) și Zamfira Mihai (zis Moțu), oraș Strehaia

Meșteșugul

Nini Baro și nepotul său, Zamfira Mihai zis Moțuși câștigă existența din loviturile de ciocan la nicovalele de diverse mărimi realizând în final cazane. Ei spun că realizează la comandă, după dorința clienților, diferite mărimi. Se duc și

Nini Baro și nepotul său

cu marfa în târguri dar în ultima perioadă nu se mai caută pentru că mulți oameni s-au modernizat și nu mai folosesc cazanele sau tuciurile. În paralel colectează metale, în special cupru, care se vinde foarte bine.

Familia

Mihai Ioniță zis Nini Baro, în vârstă de 75 ani, a prins o perioadă din viața nomadă, s-a născut, a copilărit la cort și căruță, și vorbește cu mult patos de viața căldărarilor din anii 50. Știe deasemenea multe lucruri despre deportarea romilor.

“Obișnuiam să stăm câte o săptămână, două în comune, când aveam de lucru. Când ne simțeam amenințați și cineva voia să ne gonească, vorbeam cu milițianul din sat și îi făceam câte ceva...și apoi ne mai păsuia. Din anii '70 toți ne-am facut case și nu am mai plecat cu cortul dintr-o parte în alta” povestește el.

Zamfir Mihai zis Moțu explicând din tainele meseriei

Nini Baro s-a stabilit la Strehaia. Nepotul sau Zamfir Mihai zis Moțu spune că ei sunt foarte diferiți de alte neamuri de romi, pentru că sunt singurii care mai păstrează portul țigănesc și că își mărită fetele tot cu unul care le ține tradiția lor.

4. Tănase Vasile zis Țiți (74 ani), comuna Prunișor

Meșteșugul

Nea Țiți, cum îi zic sătenii, a învățat să confecționeze cazane în familie, de la tatăl și bunicul său, care și-au câștigat pâinea din asta. Când era tânăr făcea cazane și căldări. El spune că le făcea alămite, prin bătaia ciocanului. Încă mai are atelierul cu nicovala, cu ciocane, cu foale, cu foarfeca de croit.

Acum, la 74 de ani, nu prea mai poate să confecționeze cazane, dar continuă să lucreze în atelier. El mai face doar fărașe, ca să mai câștige un ban, și merge cu marfa prin sate sau la târg.

Nea Țiți depănând amintiri cu echipa de cercetare

Familia

Vasile Tănase stă în Prunișor de când se știe. El spune că s-a născut în 1945, când s-au întors țiganii de la Bug. El și familia băiatului sunt singurii romi corturari din Prunișor iar el mai stă și acum în cort. Majoritatea romilor din comună au plecat la Strehaia, dar ei se trag din Prunișor. El este vorbitor de limba romani. Are 7 copii, toți însurați și foarte mulți nepoți. Copiii lui trăiesc la Târgu Jiu, în Anglia sau Strehaia iar cu el a rămas copilul cel mic. Deși sunt foarte aproape de el, copiii și nepoții de la Strehaia îl vizitează foarte rar. Mai ține legătura cu un frate care sta lângă Severin, în satul Magheru.

V. Infrastructura turistică din vecinătate

Zone și arii protejate:

-SCI Pădurea Stârmina -Pădurea Stârmina este o arie protejată de interes național, situată pe teritoriul administrativ al comunei Hinova. Este o arie cu o suprafață de 123 de hectare care conservă habitate naturale și specii importante sub aspect forestier. Valoarea acestei rezervații se datorează suprafețelor compacte cu ghimpe și amestec de diferite foioase.

-Parcul Național Porțile de Fier este situat pe malul stâng al Dunării, între localitățile Baziaș și Gura Văii. În perimetrul său intră și prelungirile

sudice ale Munților Banatului (Locvei și Amăjului) și Munților Mehedinți, precum și o parte din podișul Mehedinți și fâșia de lac ce aparține teritoriului național -Rezervația naturală din satul Lunca Banului, lângă Strehaia este o pădure de stejar și frasin în care apare și mărgăritarul

Manifestări culturale și sportive repetabile:

Drobeta Turnu-Severin

-*Severin International Guitar Festival*, mai

-Toamna severineană *octombrie*

-*Valurile Dunării - Festival international de șah - mai*

-Vânju Mare - *Festivalul viei și vinului* (Septembrie)

-Isverna - *Măsuratul oilor - sfârșitul luni mai*

-Ilovăț - *Sărbătoarea Cosuștei - luna mai*

-*Sărbătoarea Liliacului din comuna Ponoarele* - organizată anual în prima parte a lunii mai, la care participă ansambluri artistice profesioniste și de amatori, soliști de muzică populară consacrați; se organizează și o horă a satului și un foc de tabără;

-*Festivalul de muzică populară: Ponoare, Ponoare!* (4-6 august) - la care participă tineri interpreți de muzică populară (soliști vocali și soliști instrumentiști);

-*Festivalul național de folclor: Munte, munte, brad frumos!* - Baia de Aramă(4-5-6 septembrie) - este un concurs de interpretare vocală și instrumentală și urmărește conservarea și promovarea patrimoniului cultural tradițional românesc;

-Sărbătoarea comunei Șimian, 15 august

- Festivalul Mihai Eminescu, Orșova - 15 ianuarie;

-Zilele Orșovei - 14-15 august,

- Festivalul Toamnei, Orșova - octombrie

- Festivalul Perla Dunării, Orșova

Vestigii arheologice

-Situl arheologic Str. Independenței și SchelaCladovei din Drobeta Turnu Severin - în zonă a fost descoperită cea mai veche așezare umană stabilă din Europa unde s-au descoperit și artefacte mai vechi de 10.000-11.000 de ani,

- Ruinele Cetății Severinului-care includ mai multe construcții cu turnuri și curți interioare, descoperite în urma săpăturilor succesive.

- Ruinele castrului romane la Hinova, aflate la o distanță de 16 kilometri de Drobeta Turnu Severin. Este un punct arheologic deosebit de important, aici descoperindu-se cel mai mare tezaur de aur din țară, de proveniență tracică.

-Bălăcița - limes Brazda lui Novac, este o frontieră întărită cu un val de pământ, construit în secolul IV, în vremea împăratului Constantin cel Mare. Brazda lui Novac pornea de la gura Topolniței (județul Mehedinți), traversa Oltenia și Muntenia pe sub dealuri până la Mizil, urmele sale văzându-se și astăzi.

Muzee

-Muzeul de Artă Drobeta Turnu-Severin - este găzduit într-o clădire-monument de artă, construit în stil eclectic, datând din 1890 și adăpostește lucrări de artă feudală, din secolele XIX și XX și lucrări de artă contemporană.

-Muzeul Regiunii Porțile de Fier - Științe ale Naturii este găzduit într-o clădire ridicată în perioada 1923-1926 și are secții de Științele Naturii, Arheologie-Istorie și Etnografie-Artă Populară, deținând în patrimoniul său aproximativ 4.000 de piese,

-Muzeul Hidrocentralei Porțile de Fier I s-a deschis în 1976, prezentând caracteristicile generale ale Dunării, datele hidrologice, mărturiile materiale ale așezărilor umane din zonă.

Obiective religioase

-Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul”, cunoscută și cu numele ctitorilor ei - „Grecescu”, este situată în partea de Sud-Vest a municipiului Drobeta Turnu Severin

-Biserica „Maioreasa” cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” din Drobeta Turnu Severin, s-a zidit din temelie între anii 1842 - 1846, din inițiativa maiorului Ion Ciupagea și a soției sale Dumitrana Ciupagea, în timpul domniei lui Gheorghe Bibescu

-Catedrala catolică Orșova - construită între anii 1972-1976, a fost prima biserică catolică ridicată în timpul regimului comunist. Este considerată o capodoperă arhitecturală a secolului XX. Arhitectul Hans Fackelmann a proiectat catedrala Catolică din Orșova sub forma unui cort și acoperișul privit de sus are forma unei cruci, concepție unică în Europa.

-Mănăstirea Sfânta Ana - amplasată pe Dealul Moșului, Orșova. A fost ctitorită de către ziaristul interbelic Pamfil Șeicaru, care a luptat în zona Orșovei în calitate de sublocotenent în I. Război Mondial. Mănăstirea a fost construită între anii 1936-39 și poartă hramul Sfânta Ana, după numele mamei ctitorului său.

-Mănăstirea Strehăia a fost construită de Mihai Viteazul și rezidită în 1645 la ordinul lui Matei Basarab. Construită din piatră, biserica acestei mănăstiri din orașul mehedințean Strehăia prezintă o ciudățenie. Spre deosebire de toate celelalte lăcașuri de cult ortodoxe, care-și au altarul la răsărit, este singura mănăstire din țară cu altarul orientat spre sud.

-Biserici -monumente istorice în satele Fântâna Domnească, Cervența, Prunișor, Ghelmeșioara din comuna Prunișor

Arhitectură

-Banca Comercială din Drobeta Turnu Severin a fost construită în 1908 și se află pe lista națională a monumentelor istorice.

-Castelul de Apă din Drobeta Turnu Severin a fost construit în perioada 1912-1915. În prezent adăpostește un centru de informare turistică, un spațiu de expoziție și

galerie de artă, un muzeu „Istoria alimentării cu apă a municipiului Drobeta Turnu Severin, o expoziție de fotografii și sculptură, o cafenea literară și spațiu de belvedere.

Alte atracții și obiective turistice locale:

- Porțile de Fier 1 este cea mai mare hidrocentrală din România și cea mai mare de pe Dunăre, fiind prima colaborare transfrontalieră dintre România și Serbia. Construcția a început pe 7 septembrie 1964 și s-a finalizat la 16 mai 1971.

Peștera Ponicovală - din masivul Ciucaru Mare. Este cea mai mare peșteră din Defileul Dunării. Galeria sa însumează 1.660 m străbătând Ciucaru Mare și ieșind în Dunăre. Perioada optimă de vizitare este între lunile mai - octombrie, cu excepția perioadelor de viitură când galeriile se inundă și fac imposibil accesul în interiorul peșterii. Peștera este accesibilă atât de pe uscat cât și de pe Dunăre cu barca. Pentru vizitarea se recomandă echipament special și ghid datorită gradului mediu de dificultate;

Peștera sau Grota Veterani - este situată pe malul stâng al Dunării, în Masivul Ciucaru Mare, la 500 m aval de Peștera Ponicovală. Este cunoscută din timpuri străvechi, a fost punct strategic pentru daci, romani, austrieci și turci, deoarece aici se puteau adăposti soldații. Numele peșterii provine de la generalul austriac Veterani, care a fortificat peștera, a făcut un zid de la peșteră până la marginea apei, zid fiind păzit de ostași. Datorită interesului militar, peștera Veterani a fost prima peșteră cartată din Europa. Cheile Ponicovală conduc către Galeria Liliacilor cu exemplare ce pot fi observate în mediul natural, într-o semiobscuritate ce permite dezvoltarea acestor tipuri de exemplare. Accesul către peșteră se realizează doar de pe Dunăre.

Mănăstirea Mraconia este situată în comuna Dubova, pe malul stâng al Dunării, în cea mai frumoasă parte a defileului. Mănăstirea a fost ridicată pe locul unui fost punct de observație și dirijare a vaselor de pe Dunăre. Construirea hidrocentralei de la Porțile de Fier I ce au avut loc în anul 1967 a dus la demolarea clădirii, ruinele sale fiind inundate de apele Dunării. Mănăstirea nu a mai primit dreptul de a fi reconstruită în alt loc. Din cauza acestui fapt așezământul a ajuns să fie cunoscut sub numele de „Mănăstirea de sub ape, sau ca "loc ascuns" , "apă întunecată". Abia în anul 1993 se pune piatra de temelie a noii biserici, iar în anul 1995, se reînființează acest așezământ, lucrările fiind terminate în anul 2000. Actuala biserică poartă hramul Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil și Sfânta Treime.

Chipul lui Decebal - Chipul lui Decebal este o sculptură în stâncă pe malul Dunării, localizată între Eșelnița și Dubova, în apropiere de Orșova. Statuia cu chipul lui Decebal a fost sculptată în stâncă de un grup de sculptori alpiniști finanțați de istoricul Iosif Constantin Drăgan. Realizarea sculpturii a durat 10 ani, din anul 1994 până în 2004. Ca înălțime, această statuie măsoară 55 metri și este a șasea din lume, fiind cu doar 6 metri mai mică decât celebra statuie a Mântuitorului Isus

Hristos din Rio de Janeiro.

HOTELURI

Drobeta Tunru Severin

1	Hotel Condor	***	Blvd. Aluniș, nr. 18	www.hotelcondorseverin.ro +40 252 311 128 +40 352 405 300 +40 744 522 900 e-mail: condor.office@yahoo.com
2	Hotel Clipa	***	Str. Brîncoveanu, nr. 165	www.hotelclipa.ro +40352401723 +40731336162 Email office@hotelclipa.ro
3	Hotel Eden	***	Gura Poroinii, nr. 143	www.hotel-eden-severin.ro 0252 321 321 ; 0372 703 675 ; 0723 181 101 office@hotel-eden-severin.ro
4	Hotel Corona	***	Blvd. T. Vladimirescu 106 ^a	www.hotelcorona.ro 0743 128 658 contact@hotelcorona.ro
5	Hotel Flora	***	Calea Timișoarei 179	www.hotel-flora.ro +40-252-333115 +40-352-401904
6	Hotel Traian	**	Blvd. T. Vladimirescu 74	0252 311 760
7	Hotel Continental	***	Blvd. Carol 2	www.continentalhotels.ro +40 372 528 828 drobeta@continentalhotels.ro
8	Hotel Tudor	***	Calea Timișoarei 180	www.hoteltudor.ro 0352-405653 E-mail: contact@hoteltudor.ro rezervari@hoteltudor.ro
9	Hotel Club G	****	Str. Dr. Gheorghe Saidac 24	www.clubg.ro +40 252 32 22 77 +40 744 63 11 00 hotel@clubg.ro

MOTELURI

1	Motel Restaurant Elite	***	Str. Cicero 197	0252 317 317
---	------------------------	-----	-----------------	--------------

HOSTELURI

1	Hostel Tropical	***	I.L. Caragiale 39	0252 333 023
---	-----------------	-----	-------------------	--------------

PENSIUNI

1	Clipa	****	Blv. Revoluției 2E	www.hotelclipa.ro +40352401723 +40731336162 Email office@hotelclipa.ro
2	Ambiental	***	Str. Unirii 72	0745 169 459
3	Europa	***	Blv. T. Vladimirescu 66	www.pensiunea-europa.ro 0252 333737 europa@rdsmail.ro
4	Class	**	Calea Craiovei-Șimian	0765 331 718
5	Casa Andra	***	Str. G. Coșbuc 2-4	0723 622 032
6	Astoria		Str. Gheorghe Anghel	0748 702 011

BAIA DE ARAMĂ

- *Pensiunea Casa Albă*

Adresă: Strada Victoriei 44, Baia de Aramă 217325, telefon: 0752 234 522;

- *Pensiunea Izvorul Rece*

Adresă: sat Brebina, nr.47, telefoane: +40252381509, +40744576562;

COMUNA PONOARELE

- *Conacul Boierului*

Adresă: Comuna Ponoarele, sat Ponoarele, nr. 4, telefon: +40740057390, e-mail: pensiuneaconacuboierului@gmail.com;

COMUNA ISVERNA

- *Vila Lila*

Adresă: DC50, Isverna;

- *Pensiunea Pietrele Albe*

Adresă: Sat Seliște, Comuna Izverna, telefoane: (+40) 722 335 322, e-mail: valeacosustei2011@gmail.com;

ORȘOVA

- *Pensiunea Casa Verde*

Adresa: Orșova, str. Gratca nr. 100, telefoane: +40252 360.132, +40744 954.191, e-mail: casaverde_orsova@yahoo.com, adresă web: <http://casaverde-orsova.ro>;

- *Pensiunea Taka*

Adresă: Str. Tufari Nr. 12 lângă port pe E70, telefon: +40722 498 110;

- *Pensiunea Decebal 4**

Adresă: DN57 Orșova - Moldova Nouă, prin Eșelnița spre Dubova, la aproximativ 25 km Dubova;

Telefon: 004 0252 368 032, 004 0747 808 585, e-mail: rezervari@pensiuneadecebal.ro, adresă web: <http://www.pensiuneadecebal.ro>.

RESTAURANTE (primele 4 conform TripAdvisor)

1	Restaurant&Lounge 16,50	European, Asiatic, Mediteranean	str.Traian nr.50	www.1650.ro 0774-431991 office@1650.ro
2	Taverna Sârbului	Est European	E 70	www.drobeta.tavernasarbului.ro 0727 223 300; 0727 600 688; 0727 300 449; drobeta@tavernasarbului.ro
3	Kripton Club Pub&Grill	Pizza, Pub, Grill	Str. Crișan 8	www.kripton.ro 0753 241 035
4	Marco Pollo Cetate	Italian	Str. Theodor Costescu	www.facebook.com/pages/MarcoPollo 0352800880, 0746575951
	Portul Cultural Cetate	Cetate		www.portcetate.ro 0755 070 390 portcetate@gmail.com

Alte restaurante din județul Mehedinți:

- *Restaurant Select - Baia de Aramă*

Adresă: Str. Brebina, pe drumul DN67D, telefon: +40755.157.482;

- *Restaurant Pensiunea Casa Albă*

Adresă: Strada Victoriei 44, Baia de Aramă, telefon: +40752.234.522;

- *Restaurant Conacul Boierului*

Adresă: Comuna Ponoarele, sat Ponoarele, nr. 4, telefon: +40740.057.390, e-mail: pensiuneaconacuboierului@gmail.com.

VI.CĂI DE ACCES, DRUMURI, TRANSPORT ÎN COMUN

Conexiuni de transportcuinfrastructura rețelei TEN-T

- infrastructură feroviară: gară CFR Drobeta Turnu- Severin (magistrala București-Timișoara) și Craiova (magistrala București-Timișoara, legături spre Calafat și Transilvania - Cluj Napoca),
- Acces direct la DN 56A, DN 6 și DN 67, 67A și E70, E 79.
- Infrastructura fluvială: port Drobeta Turnu Severin, port Cetate, port Orșova
- în comuna Prunișor se poate ajunge cu mașina pe E70 Craiova -Drobeta Turnu Severin sau cu transportul în comun, cu autobuze ce circulă în intervalul 7.00-20.30 (informații suplimentare pe www.autogari.ro)
- în comuna Șimian se se poate ajunge cu mașina pe DN6 Calafat -Drobeta Turnu Severin pe E70 Craiova -Drobeta Turnu Severin sau cu transportul în comun, cu autobuze ce circulă în intervalul 7.00-20 sau cu transportul în comun, cu autobuzedin Drobeta Turnu Severin ce circulă regulat la intervale de 15-20 de minute (informații suplimentare pe www.autogari.ro)

Cărămidarii

I. Considerații generale

Cărămidăritul este una dintre cele mai vechi ocupații ale romilor, care a jucat un rol foarte important în economia satului de odinioară. În mod tradițional, materialele de construcție folosite în mediul rural de populația tradițională erau cărămizile nearse care se numeau „chirpici” în Muntenia, Oltenia, Dobrogea și Moldova și „văioage” în Transilvania și Banat. Acestea au constituit, în special în zonele de câmpie și de podiș, acolo unde nu se găsea lemnul, principalul material de construcție.

Rromii erau cărămidari ambulanz, ei călătoreau de primăvara până toamna, pe distanțe mari, în caravane de câte 20 de familii, în căutare de lucru.

II. Aspecte sociale

Despre meșteșug

Meșterii recunoșteau pământul bun”pentru cărămizi, după culoare, consistență (proportia optimă de argilă și de nisip), chiar după miros.. Oriunde s-ar fi prelucrat, acasă sau la locul de extragere, era obligatorie vecinătatea unei surse de apă, pentru că, odată săpată groapa, pământul se amesteca cu apă și era amestecat de nenumărate ori. Bulgării de pământ se mărunțeau și se pisau cu muchia sapei și se făcea o grămadă compactă peste care se aruncau paie (de preferat de secară), întregi sau tocate, și pleavă de paie. Peste amestec se turna apă dar unii cărămidari adăugau și bălegar uscat la soare. Acest amestec se frământa de cărămidari și familiile acestora prin călcarea lui cu picioarele, până devenea un lut fin. Urma modelarea cărămizilor, la care lucra toată familia, inclusiv copiii. Această operație se făcea pe o masă lungă sau pe jos. Lutul bine frământat se introducea cu mâinile într-o într-un „tipar” de lemn, se presa, se nivela, și, după ce lua forma dorită, se așeza peste un strat de paie, să se usuce la soare.

Meșterii cărămidari iscusiți făceau aproximativ 1000 - 1500 de cărămizi pe zi. În acele zone se puteau vedea suprafețe întregi ocupate de rândurile de cărămizi, lăsate la soare. După ce se uscau, cărămizile se stivuiău în grămezi, în

așa fel făcute, încât să lase aerul să circule prin spații de aerisire. În caz de ploaie, stivele erau protejate cu o învelitoare. Pentru o uscare cât mai rapidă, meșterii cărămidari puneau pe suprafețele unde înșirau cărămizile, și un strat de nisip, menit să absoarbă umezeala, iar cărămizile erau întoarse pe toate părțile, ba chiar se întorceau și „în dungă”. Spre deosebire de chirpici, cărămizile pentru ars în cuptoare nu conțineau decât „pământ bun” și apă, fără paie și pleavă; restul tehnologiei era similară. Ca o cărămidă să se usuce bine, era nevoie de două zile cu soare arzător și continuu. Ploile erau printre cei mai mari dușmani ai cărămidarilor, putând ruina toată munca de câteva zile a unei întregi familii.

Familia

Familia în cadrul romilor cărămidari prezintă o serie de caracteristici ce pot fi întâlnite și la alte neamuri de romi. Rolurile sociale în cadrul familiei sunt bine definite - bărbatul este cel care trebuie să asigure venitul familiei, iar femeia să se ocupe de gospodărie și de creșterea copiilor. Spre deosebire de alte neamuri, însă, aici femeia și chiar copiii participă la activitatea economică a familiei, respectiv la procesul de producere al cărămizilor.

III. Aspecte culturale

Romii cărămidari reprezintă un caz aparte în rândul familiilor de romi. După cum am amintit de mai multe ori, neamurile de romi au evoluat diferit în ceea ce privește asimilarea, în funcție de modul de interacționare cu populația majoritară. Romii care s-au sedentarizat mai repede și s-au așezat la marginea unor comunități cu care au intrat în contact au suferit un proces mai intens de aculturație decât cei care au rămas nomazi. Din acest punct de vedere, cărămidarii se află undeva la jumătatea acestui proces. Unii mai vorbesc limba, în timp ce alții nu. Nici portul tradițional nu este caracteristic, el fiind abandonat în mare parte, sau preluând mult din portul populației majoritare.

IV. Rromi cărămidari reprezentativi din județul Mehedinți

1. Hornea Cristian zis Cristi (50 de ani), comuna Tâmba

Meșteșugul

Hornea Cristian a lucrat la cărămidă încă de copil, după cum povestește: ”Când eram copil nu aveam vacanță mare.Eu în vacanță (chiar la sfârșitul lunii mai) mergeam cu părinții pe arie la cărămidă. În sezonul de vară se făcea cărămida, spre sfârșitul verii și toamna, cărămida era dată spre vânzare. Mergeam cu toată familia și cu echipa de muncitori, cu căruțele și ne instalam coverci în zonele unde aveam lucrări.Îmi amintesc că aveam de toate în covercile noastre...Ne instalam acolo... și iluminatul îl făceam cu felinarul. ”

Meșterul spune că se parcurgeau mai multe etape până la fabricarea cărămidilor și fiecare etapă avea regulile ei care trebuiau respectate cu sfințenie, pentru a ieși produse de calitate care le asigurau comenzile.El spune decurgea întregul procedeu: ”Inițial se săpa groapa pentru a scoate pământul. O persoană lua pământul din groapă cu cazmaua, în urma lui venea altcineva cu lopata, aduna și răzuia pământul.Un pământ bun era adus de pe malurile râurilor, cu căruța. El reprezenta și materie primă și spațiu de activitate. Era foarte importantă calitatea pământului.”

Hornea Cristian zis Cristi (50 de ani), cărămidar din comuna Tâmba

Adultii se ocupau de pregătirea pământului, un procedeu destul de dificil deoarece se făcea dimineața, înainte de răsăritul soarelui. Pământul era practic framantat: era curățat de pietre și impurități, mărunțit cu sapa și amestecat cu nisip și apă, până acesta devenea o pastă, fină precum untul....se lăsa la dospit timp de o noapte, apoi, era făcut grămăjoare și adunat sub formă de farfurie cu marginea în sus, și în mijlocul grămăzii se introducea apa, până se înmuia bine.

”Se săpa bine mijlocul grămăjoarei de pământ și se amesteca cu marginea farfurioarei de pământ și se mai adăuga apă, până se făcea ca untul. După ce se

amesteca foarte bine, se împingea compoziția spre centru . Nivelarea se realiza cu partea exterioară a sapei, care era udată în prealabil. Cărămida se făcea la tejghea (adică la masă). Se umplea masa cu pământ, colțurile fiind lăsate libere. Tiparele se spălau cu apă și se tapetau cu nisip, apoi se pregătea aria, se nivela pământul și se presăra cu nisip. Tiparul se așeza pe colțiși era umplut cu pământ.” mai spune meșterul Hornea

”Noi cei mici ne trezeam un pic mai târziu... și ne apucam de treabă... era o plăcere pentru mine... simțeam că mă joc.... Rolul meu și al altor copii, care veneau cu familiile, era atunci când pământul era gata pregătit și trebuia pus în tipar. Apoi era necesar să așezăm cărămida pe arie. Era nevoie de multă mișcare. Noi copiii, eram obișnuiți să alergăm foarte mult, aveam multă energie, eram obișnuiți, mai ales că făceam zilnic aceste operații. După ce goleam tiparul , îl spălam bine, pentru că pământul care se usca pe margine să nu devină ca o impuritate și să afecteze cărămida ce urma a fi pusă în tipar.” își amintește el

Meșterul spune că apoi cărămida era așezată în arie, într-o anumite ordine, ca apoi să poată fi ușor numărată, ușor de manevrat pentru uscare și de pregătit pentru ardere. Cărămizile erau puse la o mașinărie ce funcționa pe principiul mașinii de tocat, și apoi puse la uscat. Urma arderea cărămizii în cuptoare. La început cuptoarele erau arse cu lemne, apoi cărbunii au devenit combustibil pentru cuptoare.

Familia

De când se știe, Hornea Cristian locuiește în Tâmba. Din bătrâni, de la bunicii săi știe că pământurile din jurul localității îi aparțineau unui mare boier, care le muncea cu familia de romi, robi. Odată cu dezrobirea romilor, boierul a împroprietărit familiile care îi aparținuseră cu parcele de pământ, pentru a-i determina să se statornicească în zonă, să-și construiască locuințe și să continue să-i lucreze pământul.

Tatăl său era unul din meșterii cărămidari cei mai cunoscuți în zonă și reușea să ia comenzi foarte mari de cărămizi. La acea vreme se construiau silozuri pentru depozitarea grânelor, sau saivane (adăposturi pentru animale) sau locuințe pentru personalul sezonier care lucra pământul și era nevoie de materiale de construcții, în special de cărămidă. Cum romii erau specialiștii în cărămidă arsă, ei erau cei care onorau aceste lucrări, fiind cerere mare pentru cărămidă la începutul anilor 60. Executau comenzi și pentru persoane particulare, însă erau interesați mai mult să lucreze pentru cooperative, deoarece acestea aveau nevoie de cantități considerabile de cărămidă.

În copilărie, el își însoțea părinții la muncă. Toamna veneau spre casă pentru că începea școala iar părinții s-au îngrijit ca el să meargă la școală. Iarna trăiau din ce câștigau vara pentru că de multe ori plata se făcea și în natură, cu

grâne, sau animale sau altceva , în funcție de ce putea să ofere clientul. Traiul familiei de zi cu zi era asigurat din ceea ce agoniseau de la cărămidă.

După revoluția din 1989, meșterii cărămidari s-au împuținat la Târna deoarece au început să apară alte materiale de construcții. Meșterul Hornea spune că a fost nevoit să plece la muncă în străinătate pentru că nu mai avea comenzi. Acum, copiii au rămas în străinătate, el s-a întors acasă cu soția și visează să ajungă într-o zi primarul comunei Târna.

2. Duroi Viorel (55 de ani), comuna Gruia

Meșteșugul

Viorel Duroi spune că secretul unor cărămizi bune sta în calitatea pământului. El a învățat din familie cum să caute pământul bun pentru plămădirea cărămizilor. Cei din familia lui îl transportau cu căruțele într-o zonă neîndabilă unde era frământat și pregătit .

Meșterul Duroi povestește că acolo unde se stabilea terenul pentru fabricarea cărămidei, era nevoie și de o sursă de apă, deoarece se folosea foarte multă apă în pregătirea lutului. Cărămidarii știau de la bătrânii lor ”rețeta” pentru că exista o anumită proporție între necesarul de pământ, nisip și apă. Nisipul se folosea și pentru tapetarea tiparelor (formelor) în care se modela cărămida. Viorel Duroi spune că uneltele cărămidarilor sunt în principal sapele, lopețile și cazmalele, dar aveau nevoie de multă scândură și cuie pentru realizarea tiparelor unde se turnau cărămizile. Locul unde se fabricau se numea aria de lucru. Aici erau depozitate cărămizile, se întorceau pe o parte și se uscau la soare. Apoi se pregăteau grămezile de cărămizi (cărămidarii le numeau ”banchete”) pentru a fi arse în cuptoare.

Viorel Duroi, cărămidar comuna Gruia de vorbă cu pa de cercetare

Viorel Duroi își amintește că erau perioade când el și familia lui aveau foarte mult de lucru . El spune că a lucrat și la comenzi de 25-30 de mii de cărămizi subțiri sau de 12 mii de cărămizi groase. Acum este pensionar și cărămida nu se prea mai caută în zonă. Când i se face dor de vremurile de odinioară, se duce în păduricea de la marginea comunei unde în tinerețe lucra la cărămidă.

Familia

Viorel Duroi s-a născut în comuna Vrata dar s-a mutat cu familia la Gruia când avea 6 ani. Pe atunci spune că nu erau mai mult de 30 de familii de romi, dar acum comunitatea romă a crescut foarte mult, a ajuns la aproape 900 de persoane, deși peste jumătate sunt plecați în străinătate. Viorel Duroi își amintește că în copilăria lui toată comunitatea de romi se ocupa de cărămidă deoarece comuna fiind aproape de Dunăre, existau multe bălți care furnizau materie primă din belșug -pământ moale și sursă de apă. El lucra cu părinții iar atunci când aveau comenzi mari adunau toată familia, cu verișori și cumnați și se împărțeau pe echipe

Viorel Duroi știe de la bătrânii lui pământurile din jurul comunei au fost ale boierului Burileanu, muncite de romi care pe atunci erau în robie. După ce au fost eliberați, mulți au primit locuri de casă și au rămas să locuiască pe mai departe Zona fiind una cu pământ bun și apă din belșug, s-au apucat de cărămidă pentru a-și clădi casele și a-și întreține familiile. Multe familii făceau și cârpici, care se fac altfel decât cărămida arsă: cu apă, pământ și paie. Bătrânii își construiau case și din paiantă (schelet din scânduri lemn umplut sau acoperit cu împletituri de nuiele ori șipci tencuite cu lut, chirpici etc.).

În familia lui Viorel Duroi se vorbește limba romani, însă se folosesc și multe cuvinte românești deoarece mulți din membrii familiei au lucrat în agricultură alături de români, de aceea oamenii din zonă le spun țigani romanizați. Viorel Duroi spune că neamul lui vorbește foarte diferit de romii din comuna vecină, de la Gârla Mare, care vorbesc o limbă romani mai curată.

V. Infrastructura turistică din vecinătate

Zone și arii protejate:

-SCI Pădurea Stârmina -Pădurea Stârmina este o arie protejată de interes național, situată pe teritoriul administrativ al comunei Hinova. Este o arie cu o suprafață de 123 de hectare care conservă habitate naturale și specii importante sub aspect forestier. Valoarea acestei rezervații se datorează suprafețelor compacte cu ghimpe și amestec de diferite foioase.

-Rezervația naturală din satul Lunca Banului, lângă Strehaia este o pădure de stejar și frasin în care apare și mărgăritarul

- Parcul Național Porțile de Fier care cuprinde 17 rezervații naturale protejate integral de lege. În interiorul parcului sunt amenajate 15 trasee turistice omologate.
- Parcul Național Domogled -Valea Cernei unde sunt amenajate 20 de trasee turistice omologate, cu diferite grade de dificultate, pe parcursul cărora turiștii pot întâlni peșteri, chei, cascade, poieni și foișoare, dar și numeroase mori de apă.
- Complexul Natural Ponoarele reprezintă o zonă caracterizată prin roci calcaroase și este o rezervație naturală care a fost declarată arie protejată. Se întinde pe o suprafață de 100 hectare.
- Pădurea de liliac de la Ponoarele - rezervație botanică cu o suprafață de 20 ha, este declarată monument natural de interes național și este cea mai mare din țară. Pădurea este poziționată la circa 3 km sud de localitatea Ponoare, între dealurile Băluței și Răiculeștilor.

Manifestări culturale și sportive repetabile:

Drobeta Turnu-Severin

- Severin International Guitar Festival*, mai
- Toamna severineană *octombrie*
- Valurile Dunării - Festival internațional de șah - mai*
- Vânju Mare - Festivalul viei și vinului (Septembrie)*
- Ilovăț - Sărbătoarea Cosuștei - luna mai*
- Sărbătoarea Liliacului din comuna Ponoarele* - organizată anual în prima parte a lunii mai, la care participă ansambluri artistice profesioniste și de amatori, soliști de muzică populară consacrați; se organizează și o horă a satului și un foc de tabără;
- Festivalul de muzică populară: Ponoare, Ponoare!* (4-6 august) - la care participă tineri interpreți de muzică populară (soliști vocali și soliști instrumentiști);
- Festivalul național de folclor: Munte, munte, brad frumos!* - Baia de Aramă(4-5-6 septembrie) - este un concurs de interpretare vocală și instrumentală și urmărește conservarea și promovarea patrimoniului cultural tradițional românesc;
- ziua comunei Târna- anual, în ultima săptămână din luna octombrie*

Vestigii arheologice

- Situl arheologic Str. Independenței și SchelaCladovei din Drobeta Turnu Severin - în zonă a fost descoperită cea mai veche așezare umană stabilă din Europa unde s-au descoperit și artefacte mai vechi de 10.000-11.000 de ani,
- Ruinele Cetății Severinului-care includ mai multe construcții cu turnuri și curți interioare, descoperite în urma săpăturilor succesive.
- Ruinele castrului romane la Hinova, aflate la o distanță de 16 kilometri de Drobeta Turnu Severin. Este un punct arheologic deosebit de important, aici descoperindu-se cel mai mare tezaur de aur din țară, de proveniență tracică.
- Bălăcița - limes Brazda lui Novac, este o frontieră întărită cu un val de pământ, construit în secolul IV, în vremea împăratului Constantin cel Mare.Brazda lui Novac pornea de la gura Topolniței (județul Mehedinți), traversa Oltenia și Muntenia pe sub dealuri până la Mizil, urmele sale văzându-se și astăzi.

Muzee

-Muzeul de Artă Drobeta Turnu-Severin - este găzduit într-o clădire-monument de artă, construit în stil eclectic, datând din 1890 și adăpostește lucrări de artă feudală, din secolele XIX și XX și lucrări de artă contemporană.

-Muzeul Regiunii Porțile de Fier de la Drobeta Turnu-Severin - Științe ale Naturii funcționează într-o clădire ridicată în perioada 1923-1926 și are secții de Științele Naturii, Arheologie-Istorie și Etnografie-Artă Populară, deținând în patrimoniu aproximativ 4.000 de piese,.

Obiective religioase

-Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul ”, cunoscută și cu numele ctitorilor ei - „Grecescu”, este situată în partea de Sud-Vest a municipiului Drobeta Turnu Severin

-Biserica „Maioreasa” cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” din Drobeta Turnu Severin, s-a zidit din temelie între anii 1842 - 1846, din inițiativa maiorului Ion Ciupagea și a soției sale Dumitrana Ciupagea, în timpul domniei lui Gheorghe Bibescu

-Mănăstirea Strehăia a fost construită de Mihai Viteazul și rezidată în 1645 la ordinul lui Matei Basarab. Construită din piatră, biserica acestei mănăstiri din orașul mehedintean Strehăia prezintă o ciudățenie. Spre deosebire de toate celelalte lăcașuri de cult ortodoxe, care-și au altarul la răsărit, este singura mănăstire din țară cu altarul orientat spre sud.

-Biserica de lemn de la Ponoarele cu hramul Sfântul Nicolae a fost declarată monument istoric. A fost ridicată în anul 1763 având aspectul unei căsuțe de lemn, cu pridvor susținut de patru stâlpi.

- Biserica „Sf. Voievozi” de la Baia de Aramă, cu picturi murale, ctitorită de domnitorul Constantin Brâncoveanu (în anul 1699) care, la puțin timp, a devenit mănăstire de călugărițe, cunoscută sub numele de Mănăstirea „Baia de Aramă” (1699-1703)

-Biserici -monumente istorice în satele Fântâna Domnească, Cervenita, Prunișor, Ghelmeșioara din comuna Prunișor

- Biserica, monument istoric, cu hramul „Sfântul Nicolae”, din comuna Târna, construită între anii 1801-1808 de boierul Gheorghe Isvoranul și soția sa Bălașa, pe locul unei biserici vechi din lemn.

- Biserica monument istoric cu hramul „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” datează din secolul XVIII se află în satul Valea Ursului, comuna Târna și nu mai este folosită pentru serviciul liturgic

Arhitectură

-Banca Comercială din Drobeta Turnu Severin a fost construită în 1908 și se află pe lista națională a monumentelor istorice.

-Castelul de Apă din Drobeta Turnu Severin a fost construită în perioada 1912-1915. În prezent adăpostește un centru de informare turistică, un spațiu de expoziție și galerie de artă, un muzeu „Istoria alimentării cu apă a municipiului Drobeta Turnu Severin, o expoziție de fotografii și sculptură, o cafenea literară și spațiu de belvedere.

- Moara de lemn (Moara Crăcucenilor), declarată monument istoric este situată pe Valea Morilor și este cea mai interesantă construcție de lemn de pe teritoriul comunei Ponoarele, utilizată și în prezent la măcinarea tradițională a grâului sau porumbului cu ajutorul apei.

Alte atracții și obiective turistice locale:

- pădurea Foaienfirului aflată în apropierea comunei Târna
- degustări de vinuri la crama Vânju Mare
- degustări de vinuri la crama Oprișor
- plajă și pescuit pe malul Dunării la Hinova și Șimian
- plimbări pe malul Dunării și pescuit în comuna Gruia
- Peștera Ponoarele este situată la o altitudine de 337 m.Lungimea sa este de 734 m
- Podul lui Dumnezeu, un pod natural unic în lume, de 30 m lungime și 22 înălțime, fiind cel mai mare pod natural din România și al doilea din Europa ca mărime, însă singurul pe care se poate circula cu autovehiculul.El se află în centrul localității mehedintzene Ponoare, fiind o uriașă arcadă de piatră peste care trece șoseaua Baia de Aramă - Drobeta Turnu Severin.
- Câmpurile de lapiezuri de la Ponoarele constituie adevărate unicate la nivel european, formate sub altitudinea de 600 m. Cele mai cunoscute și mai interesante sunt lapiezurile din Dealul Peșterii care formează două câmpuri distincte: Câmpul Cleopatrei și Câmpul Afroditei
- Lacul Zăton este cel mai mare lac carstic din Romania. În primăverile ploioase, el poate atinge dimensiuni impresionante: 2,5 km lungime, o suprafața de 2 kmp și peste 20m adâncime.
- Peștera Bulba este cunoscută și sub numele de Peștera Mare sau Peștera de la Baia se întinde de fapt sub teritoriul comunei Ponoarele, sub dealurile Brăzișori și Cornet, pe o distanță de peste 1.560 m lungime

HOTELURI

Drobeta Turnu Severin

1	Hotel Condor	***	Blvd. Aluniș, nr. 18	www.hotelcondorseverin.ro +40 252 311 128 +40 352 405 300 +40 744 522 900 e-mail: condor.office@yahoo.com
---	--------------	-----	-------------------------	--

2	Hotel Clipa	***	Str. Brîncoveanu, nr. 165	www.hotelclipa.ro +40352401723 +40731336162 Email office@hotelclipa.ro
3	Hotel Eden	***	Gura Poroinii, nr. 143	www.hotel-eden-severin.ro 0252 321 321 ; 0372 703 675 ; 0723 181 101 office@hotel-eden-severin.ro
4	Hotel Corona	***	Blvd. T. Vladimirescu 106 ^a	www.hotelcorona.ro 0743 128 658 contact@hotelcorona.ro
5	Hotel Flora	***	Calea Timișoarei 179	www.hotel-flora.ro +40-252-333115
6	Hotel Traian	**	Blvd. T. Vladimirescu 74	+40-352-401904 0252 311 760
7	Hotel Continental	***	Blvd. Carol 2	www.continentalhotels.ro +40 372 528 828 drobeta@continentalhotels.ro
8	Hotel Tudor	***	Calea Timișoarei 180	www.hoteltudor.ro 0352-405653 E-mail: contact@hoteltudor.ro rezervari@hoteltudor.ro
9	Hotel Club G	****	Str. Dr. Gheorghe Saidac 24	www.clubg.ro +40 252 32 22 77 +40 744 63 11 00 hotel@clubg.ro

MOTELURI

1	Motel Restaurant Elite	***	Str. Cicero 197	0252 317 317
---	---------------------------	-----	-----------------	--------------

HOSTELURI

1	Hostel Tropical	***	I.L. Caragiale 39	0252 333 023
---	-----------------	-----	-------------------	--------------

PENSIUNI

1	Clipa	****	Blv. Revoluției 2E	www.hotelclipa.ro +40352401723 +40731336162 Email office@hotelclipa.ro
2	Ambiental	***	Str. Unirii 72	0745 169 459
3	Europa	***	Blv. T. Vladimirescu 66	www.pensiunea-europa.ro 0252 333737 europa@rdsmail.ro
4	Class	**	Calea Craiovei-Șimian	0765 331 718
5	Casa Andra	***	Str. G. Coșbuc 2-4	0723 622 032
6	Astoria		Str. Gheorghe Anghel	0748 702 011

RESTAURANTE (primele 4 conform TripAdvisor)

1	Restaurant&Lounge 16,50	European, Asiatic, Mediteranean	str.Traian nr.50	www.1650.ro 0774-431991 office@1650.ro
2	Taverna Sârbului	Est European	E 70	www.drobeta.tavernasarbului.ro 0727 223 300; 0727 600 688; 0727 300 449; drobeta@tavernasarbului.ro
3	Kripton Club Pub&Grill	Pizza, Pub, Grill	Str. Crișan 8	www.kripton.ro 0753 241 035
4	Marco Pollo	Italian	Str. Theodor Costescu	www.facebook.com/pages/MarcoPollo 0352800880, 0746575951
	Cetate			
	Portul Cultural Cetate	Cetate		www.portcetate.ro 0755 070 390 portcetate@gmail.com

VI. CĂI DE ACCES, DRUMURI, TRANSPORT ÎN COMUN

Conexiuni de transport cu infrastructura rețelei TEN-T

- infrastructură feroviară: gară CFR Drobeta Turnu Severin (magistrala București-Timișoara) și Craiova (magistrala București-Timișoara, legături spre Calafat și Transilvania - Cluj Napoca),
- Acces direct la DN 56A, DN 6 și DN 67, 67A și E70, E 79.
- Infrastructura fluvială: port Drobeta Turnu Severin, port Cetate, port Orșova
- în comuna Tâmba se poate ajunge cu mașina pe E70 Craiova - Drobeta Turnu Severin sau cu transportul în comun, cu autobuzul din orașul Strehaia (informații suplimentare pe www.autogari.ro)
- În comuna Gruia se se poate ajunge cu mașina pe DN70 Drobeta Turnu Severin - Craiova până la Șiminan, apoi pe DN56A, până la Hinova, apoi pe DN 56C și până la destinație.
- Cu autobuzul se poate ajunge folosind traseul Drobeta Turnu Severin - Izvoarele. De la Drobeta-Turnu Severin la Izvoarele circulă 4 autobuze cu plecare din stațiile Drobeta-Turnu Severin - Statie Drobeta Turnu Severin și sosire în stațiile Izvoarele - Statie Izvoarele. Primul autobuz pleacă la 08:15. Ultimul este la 18:30. Călătoria durează peste 1h30'.

Fierarii

I. Considerații generale

Prelucrarea metalelor este considerată ca ocupația tradițională principală a populațiilor rome, împărțită în specializări cum ar fi potcovitul, lăcătușeria, caretăria.

Neamul fierarilor a avut un loc aparte în economia feudală a satului românesc, aceștia fiind în acea perioadă și cei mai înstăriți dintre romi. Meseria le-a impus și le-a permis să-și desfășoare munca doar într-un loc stabil. Ei au fost dintre primii romi sedentari, dar și dintre primii romi care și-au pierdut limba. Când producția industrială a lăsat în umbră meseria lor, fierarii au devenit în mare parte agricultori, dar în același timp și-au găsit utilitatea în industria grea și în construcții. Descendenții acestora și-au pierdut identitatea de rom. Cei care au rămas fierari la sate au fost primii după 1989 care au primit comenzile sătenilor pentru căruțe și unelte.

II. Aspecte sociale

Despre meșteșug

Fierăritul este adeseori asociat etniei rome, iar meseria a fost practică atât în perioada robiei, cât și îmbrățișată de unii dintre romii emancipați după perioada dezrobirii. În mediul rural, acest monopol a dat naștere unei suprapunerii de sens între țigan și fierar. Fierăritul a fost practicat mai întâi în cadrul nomadismului. Meșteșugarul pleca prin sate pentru a-și vinde produsele sau a-și oferi serviciile pentru repararea obiectelor de uz gospodăresc. După ce romii au devenit sedentari, meșterii fierari au devenit figuri emblematice ale satului românesc la începutul secolului al XIX

În mod tradițional, fierarii sunt specializați pe mai multe ramuri. Sunt fierarii agricoli care se ocupă de potcovirea cailor și de construirea căruțelor din metal. Potcovitul necesită extrem de multă atenție și îndemânare deoarece o singură greșeală poate pune în pericol viața animalului. Fierarii potcovari construiesc potcoava după o anumită procedură ce implică baterea fierului încins ce a stat în cuptor și a devenit modelabil.

Fierarul poate realiza 4 bucăți într-o oră dacă are ajutor. O altă ramură de activitate a fierarilor implică construirea porților din fier forjat, căruțe, grilaje sau balustrade. Prelucrarea necesită și o schiță, mai ales în cazul porților.

Fierarii primesc comenzi diverse de la oameni, unii au ideile lor proprii despre cum vor să arate porțile, alții vor modele pe care le-au văzut în altă parte, fiind suficient să vină cu poze pentru ca meșterul rom să fie gata să se apuce de muncă.

Fierarii se ocupă, de asemenea, și de construirea uneltelor folosite în agricultură, precum sapa, lopata sau furca și pot realiza chiar și obiecte de uz casnic. Fierăria tradițională era unul dintre locurile importante ale unui sat. Din punct de vedere al dotării ea cuprindea - vatră, foale și nicovală.

Principala îndeletnicire a ferarului era potcovitul cailor. Principalele scule pe care potcovarul le folosea erau: ciocănelul cu care se băteau caierele, șanțul, unde se încastrează caiaua, priboiul, cel care găurește potcoava, blendărul, o vergea ascuțită care se bagă în foc, cărbunii. Potcoava era confecționată cu șase găuri și doi colți. Sunt colți de vară și colți pentru iarnă, când era gheață. Prin urmare, potcoavele trebuiau schimbate în anotimpul rece pentru a nu aluneca pe gheață.

În ziua de astăzi, meșteșugarii fierari sunt tot mai rari în satele românești. Cei care au păstrat tradiția confecționează sau repară tot felul de obiecte, de la potcoave de cai până la unelte agricole sau elemente de fier pentru construcții. Dar, pentru că interesul celor tineri pentru a prelua acest meșteșug este tot mai mic, majoritatea meșterilor în vârstă nu au cui să transmită ceea ce au învățat.

Pentru că acest meșteșug este pe cale de dispariție, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj a demarat un curs de specializare în potcovărie. Intenția proiectului este de a crea în acest mod specialiști care să predea, ulterior, această meserie în România

Familia

Structura familiei la romii fierari este asemănătoare cu cea a familiei tradiționale la români. Bărbatul este capul familiei și cel care ia deciziile cele mai importante. În schimb femeia are în grijă întreaga gospodărie și supravegherea copiilor și a bătrânilor. Spre deosebire de alte neamuri de meșteșugari, cum ar fi argintarii sau

lingurarii, unde femeile mai aveau și un rol economic, în sensul că trebuiau să vândă obiectele produse de bărbați, la fierari această îndeletnicire nu este necesară, vânzarea se face în atelier.

În ceea ce privește relația dintre părinți și copii ea este una de respect. Copii nu ies din cuvântul tatălui, și chiar după ce se căsătoresc părinții sunt consultați atunci când copiii trebuie să ia decizii importante.

III. Aspecte culturale

Fierarii fac parte din așa numiții romi de sat, care, datorită faptului că practicau o meserie utilă comunității majoritare, au devenit sedentari și s-au așezat în comunitățile populației majoritare. Spre deosebire de alți romi, cum ar fi cărămidarii sau corfarii, care se așezau la marginea satelor, în special din motive practice (în zonele de unde își puteau extrage materia primă necesară ocupației), fierarii s-au instalat chiar în mijlocul comunităților. Pentru că fierăria juca un rol decisiv în economia satului, locul ei era central în cadrul așezării rurale. Fiind romi de sat, fierarii se numără printre cei care au fost asimilați. De aceea, în prezent, puțini mai sunt dintre cei care mai vorbesc limba romani.

În același timp, fierarii se numără printre romii care și-au câștigat un statut social în cadrul comunității, grație meseriei pe care o practicau, iar acest lucru a grăbit fenomenul de asimilare.

IV. Rromi fierari reprezentativi din județul Mehedinți

1. Nedelcu Constantin, sat Gruia, comuna Gruia

Meșteșugul

Constantin Nedelcu spune că locuiește în Gruia de când se știe, pentru că de aici sunt și părinții lui. Meșteșugul de fierar l-a moștenit din familie, deoarece tatăl său era fierar și era foarte cunoscut în sat deoarece lucra la fierăria CAP-ului (cooperativă agricolă de producție, unitate agricolă care funcționa în perioada comunistă). Constantin Nedelcu povestește că mai târziu, tatăl său și-a făcut atelier propriu.

A învățat meserie de copil fiind luat de tatăl său în atelier încă de mic. Mai târziu a lucrat ca lăcătuș, dar după Revoluție a lucrat doar fierărie în atelierul moștenit de la tatăl său. Acum este pensionar și continuă să lucreze când are comenzi. Confeccionează porți de fier sau alte structuri metalice și mai rar potcovește și cai. În rest, oamenii vin să le ascută uneltele agricole sau să le fixeze cozile la topoare.

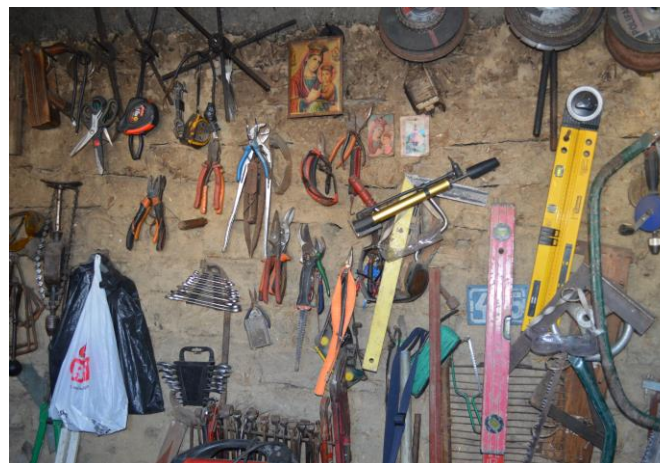
Constantin Nedelcu își iubește meseria și crede că este apreciat de oamenii din zonă pentru asta. El spune că a avut mereu clienți și nu a fost nevoie să plece de acasă, prin târguri să își vândă marfa. În plus, nu a cerut niciodată prea mult de la clienți. Oamenii i-au dat ce au avut: bani, păsări sau produse agricole (făină, mălai, ouă, brânză, etc). Meșterul spune că a avut numai de câștigat că de multe ori oamenii îi dădeau mai mult decât făcea.

Familia

Constantin Nedelcu nu știe țigănește pentru că părinții lui nu vorbeau și nici rudele apropiate. Se mândrește cu o familie numeroasă. Are șase copii, fiecare, la casa lui, dar nici unul nu i-a moștenit meșteșugul, să devină fierar.

Nicovala und prelucrează metalul

Un perete al atelierului unde "meșterește" mai tot timpul

Meșterul spune că uneori merge la copii în vizită, dar în general stă la el acasă și cel mai mult timp și-l petrece în atelier, unde mai meșterește câte ceva.

2. Dumbrăveanu Gheorghe (84 ani), comuna Comanda

Meșteșugul

Gheorghe Dumbrăveanu lucrează cu fierul, dar obiectele făcute de el presupun multă migală și îndemânare. El confeccionează piepteni (țesale) pentru animale (cai, oi) dar și piepteni speciali cu dinți foarte subțiri, pe care oamenii îi

cumpărau pentru a se curăța de mătreață sau de paraziți (păduchi) . El spune că a învățat această meserie spre a doua tinerețe, pe când avea 20 de ani, de la un unchi de-al lui pe care îl ajuta să confecționeze aceste obiecte.

Gheorghe Dumbrăveanu, în târgul de la Strehaia, povestind despre meșteșugul său

Vara, nea Gheorghe lucrează în curte, unde are amenajat un miniatelier. Iarna însă, bătrînețea și sănătatea cam șubredă nu îi mai permit să meargă în atelier și de aceea își ia cutia cu scule și un suport de fier și lucrează în casă. Ca materie primă, meșterul folosește foi subțiri de fier de 15-20 de cm pe care le prelucrează. Mai întâi dă formă obiectelor și taie foile de fier cu un fierăstrău special. Apoi le fixează într-o menghină, și cu mare atenție începe să pilească și să lustruiască pieptenii. Munca este foarte migăloasă și pentru un începător presupune mult timp, deoarece dinții pieptenilor trebuie să fie dispuși la distanță egală, să fie rezistenți și să nu fie ascuțiți pentru a nu răni pielea animalelor sau a oamenilor. Pentru meșterul Gheorghe această meserie nu mai are secrete și poate realiza un pieptăn în 30 de minute.

El spune că obiectele pe care le face sunt căutate și acum, chiar dacă oamenii s-au modernizat. Își vinde pieptenii din fier cu amănuntul în Târgul de Săptămână de la Strehaia sau en-gross, la comercianți. În activitatea de comerț, un sprijin de nădejde îl are de la nepoțica lui, care îl ajută ori de câte ori apelez la ea. Ea îi face listă de prețuri și îi spune bunicului ei că este catalog de produs.

*Produse expuse la vânzare
în Târgul de la Strehaia*

Familia

Gheorghe Dumbrăveanu, nea Gheorghe cum îi spun oamenii din sat, s-a născut și locuiește de-o viață în Comanda, o comună mică, la aproximativ 2-3km de orașul Strehaia. Părinții lui erau oameni săraci, care se ocupau cu agricultura. Pentru că nu făceau față cu banii, părinții l-au dat de mic să slujească pe lângă un cioban și să învețe secretele oieritului. Gheorghe Dumbrăveanu s-a deprins cu toate cele ce se făceau la stână și a rămas la ciobani până la vremea când a trebuit să meargă în armată. După ce a terminat stagiul militar, s-a întors acasă a lucrat câțiva ani în mina, după care s-a casatorit cu o tânără de 17 ani și împreună au avut cinci copii (două fete și trei băieți). Nea Gheorghe spune că soția lui s-a prăpădit în urmă cu trei ani. El își aduce aminte cu lacrimi în ochi de ea și spune că a iubit-o foarte mult, pentru că aceasta l-a respectat și l-a ajutat în toate cele din gospodărie.

Dintre cei cinci copii, fata cea mare este la Timișoara, alți trei copii sunt la casele lor, iar el a rămas să locuiască cu băiatul cel mic. Nea Gheorghe este mulțumit de realizările copiilor lui. Pentru a nu se simți o povară, își ajută băiatul la care stă cu bănuții pe care îi câștigă din vânzarea obiectelor.

V. Infrastructura turistică din vecinătate

Zone și arii protejate:

-SCI Pădurea Stârmina -Pădurea Stârmina este o arie protejată de interes național, situată pe teritoriul administrativ al comunei Hinova. Este o arie cu o suprafață de 123 de hectare care conservă habitate naturale și specii importante sub aspect forestier. Valoarea acestei rezervații se datorează suprafețelor compacte cu ghimpe și amestec de diferite foioase.

-Parcul Național Porțile de Fier este situat pe malul stâng al Dunării, între localitățile Baziaș și Gura Văii. În perimetrul său intră și prelungirile sudice ale Munților Banatului (Locvei și Amăjului) și Munților Mehedinți, precum și o parte din podișul Mehedinți și fâșia de lac ce aparține teritoriului național

-Rezervația naturală din satul Lunca Banului, lângă Strehaia este o pădure de stejar și frasin în care apare și mărgăritarul

- Parcul Național Domogled -Valea Cernei unde sunt amenajate 20 de trasee turistice omologate, cu diferite grade de dificultate, pe parcursul cărora turiștii pot întâlni peșteri, chei, cascade, poieni și foișoare, dar și numeroase mori de apă.

- Complexul Natural Ponoarele reprezintă o zonă caracterizată prin roci calcaroase și este o rezervație naturală care a fost declarată arie protejată. Se întinde pe o suprafață de 100 hectare.

- Pădurea de liliac de la Ponoarele - rezervație botanică cu o suprafață de 20 ha, este declarată monument natural de interes național și este cea mai mare din țară. Pădurea este poziționată la circa 3 km sud de localitatea Ponoare, între dealurile Băluței și Răiculeștilor.

Manifestări culturale și sportive repetabile:

Drobeta Turnu-Severin

-*Severin International Guitar Festival*, mai

-Toamna severineană *octombrie*

-*Valurile Dunării - Festival international de șah - mai*

-Vânju Mare - *Festivalul viei și vinului* (Septembrie)

-Ilovăț - *Sărbătoarea Cosuștei - luna mai*

-*Sărbătoarea Liliacului din comuna Ponoarele* - organizată anual în prima parte a lunii mai, la care participă ansambluri artistice profesioniste și de amatori, soliști de muzică populară consacrați; se organizează și o horă a satului și un foc de tabără;

-*Festivalul de muzică populară: Ponoare, Ponoare!* (4-6 august) - la care participă tineri interpreți de muzică populară (soliști vocali și soliști instrumentiști);

-*Festivalul național de folclor: Munte, munte, brad frumos!* - Baia de Aramă (4-5-6 septembrie) - este un concurs de interpretare vocală și instrumentală și urmărește conservarea și promovarea patrimoniului cultural tradițional românesc;

Vestigii arheologice

-Situl arheologic Str. Independenței și SchelaCladovei din Drobeta Turnu Severin - în zonă a fost descoperită cea mai veche așezare umană stabilă din Europa unde s-au descoperit și artefacte mai vechi de 10.000-11.000 de ani,

- Ruinele Cetății Severinului-care includ mai multe construcții cu turnuri și curți interioare, descoperite în urma săpăturilor succesive.

- Ruinele castrului romane la Hinova, aflate la o distanță de 16 kilometri de Drobeta Turnu Severin. Este un punct arheologic deosebit de important, aici descoperindu-se cel mai mare tezaur de aur din țară, de proveniență tracică.

-Bălăcița - limes Brazda lui Novac, este o frontieră întărită cu un val de pământ, construit în secolul IV, în vremea împăratului Constantin cel Mare.Brazda lui Novac pornea de la gura Topolniței (județul Mehedinți), traversa Oltenia și Muntenia pe sub dealuri până la Mizil, urmele sale văzându-se și astăzi.

Muzee

-Muzeul de Artă Drobeta Turnu-Severin - este găzduit într-o clădire-monument de artă, construit în stil eclectic, datând din 1890 și adăpostește lucrări de artă feudală, din secolele XIX și XX și lucrări de artă contemporană.

-Muzeul Regiunii Porțile de Fier - Științe aleNaturii de la Drobeta Turnu-Severin este găzduit într-o clădire ridicată în perioada 1923-1926 și are secții de Științele Naturii, Arheologie-Istorie și Etnografie-Artă Populară, deținând în patrimoniu aproximativ 4.000 de piese,

-Muzeul Hidrocentralei Porțile de Fier I s-a deschis în 1976, prezentând caracteristicile generale ale Dunării, datele hidrologice, mărturiile materiale ale așezărilor umane din zonă.

Obiective religioase

-Biserica „Sfantul Ioan Botezatorul”, cunoscuta și cu numele ctitorilor ei - „Grecescu”, este situata in partea de Sud-Vest a municipiului Drobeta Turnu Severin

-Biserica „Maioreasa” cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” din Drobeta Turnu Severin, s-a zidit din temelie între anii 1842 - 1846, din inițiativa maiorului Ion Ciupagea și a soției sale Dumitrana Ciupagea, în timpul domniei lui Gheorghe Bibescu

-Mănăstirea Strehaia a fost construită de Mihai Viteazul și rezidată în 1645 la ordinul lui Matei Basarab. Construită din piatră, biserica acestei mănăstiri din orașul mehedintean Strehaia prezintă o ciudățenie. Spre deosebire de toate celelalte lăcașuri de cult ortodoxe, care-și au altarul la răsărit, este singura mănăstire din țară cu altarul orientat spre sud.

-Biserici -monumente istorice în satele Fântâna Domnească, Cervența, Prunișor, Ghelmeșioara din comuna Prunișor

-Biserica de lemn de la Ponoarele cu hramul Sfântul Nicolae a fost declarată monument istoric. A fost ridicată în anul 1763 având aspectul unei căsuțe de lemn, cu pridvor susținut de patru stâlpi.

- Biserica „Sf. Voievozi” cu picturi murale, ctitorită de domnitorul Constantin Brâncoveanu (în anul 1699) care, la puțin timp, a devenit mănăstire de călugărițe, cunoscută sub numele de Mănăstirea „Baia de Aramă” (1699-1703)

Arhitectură

-Banca Comercială din Drobeta Turnu Severin a fost construită în 1908 și se află pe lista națională a monumentelor istorice.

-Castelul de Apă din Drobeta Turnu Severin a fost construită în perioada 1912-1915. În prezent adăpostește un centru de informare turistică, un spațiu de expoziție și galerie de artă, un muzeu „Istoria alimentării cu apă a municipiului Drobeta Turnu Severin, o expoziție de fotografii și sculptură, o cafenea literară și spațiu de belvedere.

- Moara de lemn (Moara Crăcucenilor), declarată monument istoric este situată pe Valea Morilor și este cea mai interesantă construcție de lemn de pe teritoriul comunei Ponoarele, utilizată și în prezent la măcinarea tradițională a grâului sau porumbului cu ajutorul apei.

Alte atracții și obiective turistice locale:

-degustări de vinuri la crama Vânu Mare

- degustări de vinuri la crama Oprîșor

- plimbări pe malul Dunării și pescuit în comuna Gruia

--Peștera Ponoarele este situată la o altitudine de 337 m. Lungimea sa este de 734 m

-Podul lui Dumnezeu, un pod natural unic în lume, de 30 m lungime și 22 înălțime, fiind cel mai mare pod natural din România și al doilea din Europa ca mărime, însă singurul pe care se poate circula cu autovehiculul. El se află în centrul localității mehedintene Ponoare, fiind o uriașă arcadă de piatră peste care trece șoseaua Baia de Aramă - Drobeta Turnu Severin.

- Câmpurile de lapiezuri de la Ponoarele constituie adevărate unicate la nivel

european, formate sub altitudinea de 600 m. Cele mai cunoscute și mai interesante sunt lapiezurile din Dealul Peșterii care formează două câmpuri distincte: Câmpul Cleopatrei și Câmpul Afroditei

- Lacul Zăton este cel mai mare lac carstic din România. În primăverile ploioase, el poate atinge dimensiuni impresionante: 2,5 km lungime, o suprafață de 2 km² și peste 20m adâncime.

-Peștera Bulba este cunoscută și sub numele de Peștera Mare sau Peștera de la Baia se întinde de fapt sub teritoriul comunei Ponoarele, sub dealurile Brăzișori și Cornet, pe o distanță de peste 1.560 m lungime

HOTELURI

Drobeta Turnu Severin

1	Hotel Condor	***	Blvd. Aluniș, nr. 18	www.hotelcondorseverin.ro +40 252 311 128 +40 352 405 300 +40 744 522 900 e-mail: condor.office@yahoo.com
2	Hotel Clipa	***	Str. Brîncoveanu, nr. 165	www.hotelclipa.ro +40352401723 +40731336162 Email office@hotelclipa.ro
3	Hotel Eden	***	Gura Poroinii, nr. 143	www.hotel-eden-severin.ro 0252 321 321 ; 0372 703 675 ; 0723 181 101 office@hotel-eden-severin.ro
4	Hotel Corona	***	Blvd. T. Vladimirescu 106 ^a	www.hotelcorona.ro 0743 128 658 contact@hotelcorona.ro
5	Hotel Flora	***	Calea Timișoarei 179	www.hotel-flora.ro +40-252-333115 +40-352-401904
6	Hotel Traian	**	Blvd. T. Vladimirescu 74	0252 311 760
7	Hotel Continental	***	Blvd. Carol 2	www.continentalhotels.ro +40 372 528 828

drobeta@continentalhotels.ro

8	Hotel Tudor	***	Calea Timișoarei 180	www.hoteltudor.ro 0352-405653 E-mail: contact@hoteltudor.ro rezervari@hoteltudor.ro
9	Hotel Club G	****	Str. Dr. Gheorghe Saidac 24	www.clubg.ro +40 252 32 22 77 +40 744 63 11 00 hotel@clubg.ro

MOTELURI

1	Motel Restaurant Elite	***	Str. Cicero 197	0252 317 317
---	---------------------------	-----	-----------------	--------------

HOSTELURI

1	Hostel Tropical	***	I.L. Caragiale 39	0252 333 023
---	-----------------	-----	-------------------	--------------

PENSIUNI

1	Clipa	****	Blv. Revoluției 2E	www.hotelclipa.ro +40352401723 +40731336162 Email office@hotelclipa.ro
2	Ambiental	***	Str. Unirii 72	0745 169 459
3	Europa	***	Blv. T. Vladimirescu 66	www.pensiunea-europa.ro 0252 333737 europa@rdsmail.ro
4	Class	**	Calea Craiovei- Șimian	0765 331 718
5	Casa Andra	***	Str. G. Coșbuc 2-4	0723 622 032
6	Astoria		Str. Gheorghe Anghel	0748 702 011

BAIA DE ARAMĂ

- *Pensiunea Casa Albă*

Adresă: Strada Victoriei 44, Baia de Aramă 217325, telefon: 0752 234 522;

- *Pensiunea Izvorul Rece*

Adresă: sat Brebina, nr.47, telefoane: +40252381509, +40744576562;

COMUNA PONOARELE

- *Conacul Boierului*

Adresă: Comuna Ponoarele, sat Ponoarele, nr. 4, telefon: +40740057390, e-mail: pensiuneaconacuboierului@gmail.com;

COMUNA ISVERNA

- *Vila Lila*

Adresă: DC50, Isverna;

- *Pensiunea Pietrele Albe*

Adresă: Sat Seliște, Comuna Izverna, telefoane: (+40) 722 335 322, e-mail: valeacosustei2011@gmail.com;

RESTAURANTE (primele 4 conform TripAdvisor)

1	Restaurant&Lounge 16,50	European, Asiatic, Mediteranean	str.Traian nr.50	www.1650.ro 0774-431991 office@1650.ro
2	Taverna Sârbului	Est European	E 70	www.drobeta.tavernasarbului.ro 0727 223 300; 0727 600 688; 0727 300 449; drobeta@tavernasarbului.ro
3	Krypton Club Pub&Grill	Pizza, Pub, Grill	Str. Crișan 8	www.krypton.ro 0753 241 035
4	Marco Pollo Cetate	Italian	Str. Theodor Costescu	www.facebook.com/pages/MarcoPollo 0352800880, 0746575951
	Portul Cultural Cetate	Cetate		www.portcetate.ro 0755 070 390 portcetate@gmail.com

Alte restaurante din județul Mehedinți:

- *Restaurant Select - Baia de Aramă*

Adresă: Str. Brebina, pe drumul DN67D, telefon: +40755.157.482;

- *Restaurant Pensiunea Casa Albă*

Adresă: Strada Victoriei 44, Baia de Aramă, telefon: +40752.234.522;

- *Restaurant Conacul Boierului*

Adresă: Comuna Ponoarele, sat Ponoarele, nr. 4, telefon: +40740.057.390, e-mail: pensiuneaconacuboierului@gmail.com.

VI. CĂI DE ACCES, DRUMURI, TRANSPORT ÎN COMUN

Conexiuni de transport cu infrastructura rețelei TEN-T

- infrastructură feroviară: gară CFR Drobeta Turnu Severin (magistrala București-Timișoara) și Craiova (magistrala București-Timișoara, legături spre Calafat și Transilvania - Cluj Napoca),
- Acces direct la DN 56A, DN 6 și DN 67, 67A și E70, E 79.
- Infrastructura fluvială: port Drobeta Turnu Severin, port Cetate, port Orșova
- la Strehaia se poate ajunge cu mașina pe DE70 sau cu autobuzul. De la Drobeta-Turnu Severin la Strehaia circulă 9 autobuze cu plecare din stațiile Drobeta-Turnu Severin - Autogara Transport Public Urban Drobeta SA, Drobeta-Turnu Severin - Statie Drobeta Turnu Severin, Drobeta-Turnu Severin - B-dul Tudor Vladimirescu și sosire în stațiile Strehaia - Han, Strehaia - Statie Strehaia. Primul autobuz pleacă la 06:00. Ultimul este la 22:21. Călătoria durează peste 44'.
- În comuna Gruia se se poate ajunge cu mașina pe DE70 Drobeta Turnu Severin - Craiova până la Șimănan, apoi pe DN56A, până la Hinova, apoi pe DN 56C și până la destinație.
- Cu autobuzul se poate ajunge folosind traseul Drobeta Turnu Severin - Izvoarele. De la Drobeta-Turnu Severin la Izvoarele circulă 4 autobuze cu plecare din stațiile Drobeta-Turnu Severin - Statie Drobeta Turnu Severin și sosire în stațiile Izvoarele - Statie Izvoarele. Primul autobuz pleacă la 08:15. Ultimul este la 18:30. Călătoria durează peste 1h30'.

Gastronomie

I. Considerații generale

După cum se știe, mâncarea are un rol mult mai important decât acela de a asigura supravieșuirea. Modul cum preparăm hrana și cum o mâncăm comunică și reflectă valorile grupului care o creează. Acest amestec unic de caracteristici și felul în care ele sunt transpuse în arta culinară transformă un preparat într-un simbol recognoscibil al unei regiuni, într-o expresie a principiilor și standardelor sale

Gastronomia romă poate fi considerate una de sinteză între tradițiile nomade și bucătăria populației majoritare cu care romii au intrat în contact. Dacă în ceea ce privește limba sau portul, lucrurile stau diferit de la un neam la altul, gastronomia este unul dintre elementele identitare care se regăsește aproape neschimbat în toate grupurile de romi.

Tradiția gastronomică a romilor s-a construit așadar și s-a transmis prin amestecul de gusturi, arome și rețete pe care le-au moștenit din generație în generație, combinate cu tot ce au preluat de la populațiile cu care au intrat în contact pe parcursul migrării din India. De exemplu, obiceiul gurbanului, tipic rudarilor, a fost aproape cu siguranță preluat de la populația turcă .

Nomadismul a influențat decisiv gastronomia romă. Faptul că romii făceau lungi călătorii, timp în care nu aveau posibilitatea să gătească foarte des, a impus ca mâncarea să fie foarte hrănitivă și gustoasă. De aceea, rețetele din această gastronomie conțin multă carne, grăsime sau slănină. O altă caracteristică a acestei gastronomii este faptul că mâncărurile care o alcătuiesc sunt ușor de preparat, cu ingrediente ușor de găsit pe câmp sau prin pădure. În general, sunt foarte condimentate și destul de calorice pentru a-i sătura bine de tot pe cei care se așează la masă.

În același timp, rețetele au fost influențate de bucătăria populației majoritare. De exemplu, tocănița țigănească este preluată din bucătăria românească, dar a fost adaptată nevoilor comunității rome.

În același timp gastronomia cuprinde nu doar rețete și tehnici de păstrare a alimentelor, ci și reguli și cutume ce trebuie respectate în timpul mesei. La romi, unde are mare influență diferențierea dintre curat și necurat există o etichetă destul de strictă. La începutul mesei o bucată de pâine este atinsă cu buzele, din respect pentru ceea ce simbolizează. De asemenea, este nepolitic să guști mâncarea din farfuria altui mesean, dar este foarte politicos să-i oferi vecinului cea mai bună bucată de carne din farfuria ta.

II. Rețete tradiționale rrome și păstrătorii acestora

1. *Goman Mariana și Goman Ilonca Nina -oraș Orșova*

Cele două femei sunt mamă și fiică și fac parte din neamul căldărarilor și au păstrat cu sfințenie rețetele tradiționale țigănești pe care le-au învățat de la bunica Ninei Goman și pe care le gătesc în special la sărbătorile familiei și la praznicele neamului lor. Ei gătesc cu precădere ratui, corobet, ranza, sah hai mass(carne cu varză).

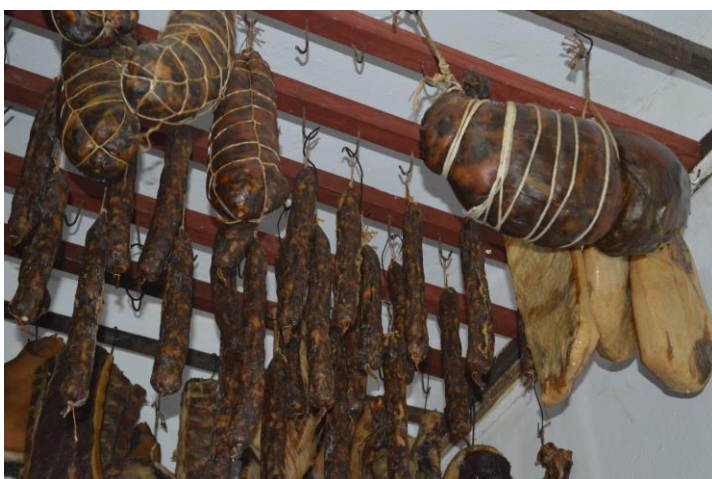
Rețete tradiționale țigănești de la Goman Mariana (30 de ani)

Ratui (se aseamăna cu salamul de Sibiu) se face în intestin subțire de porc. Se amestec bine carnea macră de porc proaspăt sacrificat cu grăsime și condimente. Se pune la afumat, se face o împletitură specială cu sfoară și se pune agățat în tindă . Se păstrează așa și 3 ani de zile.

Corobetul - are o umplutură asemănătoare cu cea de la rătui, numai că se umple într-un maț de vită mai gros.

Rânza- umplutura se pune în burta de porc (în limba romani la burtă se spune rânza).

La fel ca la ratui se agață în tindă și se poate consuma chiar și după 3 ani.

Ratui , corobet și rânza agățate în pridvorul casei

Șah Hai Mas (carne cu varză) se prepară din timpuri străvechi, din perioadele în care aceștia trăiau în corturi și se mutau dintr-o localitate în alta. Pentru că nu aveau bucătărie și nu puteau găti foarte des, atunci când se opreau undeva făceau în ceaune preparatul extrem de consistent și hrănitor.

Pentru a obține o porție pentru 6 persoane, se pun la fiert 3 litri de apă, iar atunci când clocotește se adaugă un ciolan de porc mai mare și două aripi de curcan sau de găină. Separat, se călește timp de câteva minute o ceapă și un morcov. În oala în care fierbe carnea se adaugă apoi câteva linguri de ghiveci de legume, iar după ce a fiert carnea se pune morcovul și ceapa călită, plus plus 300 de grame de varză murată și 200 de grame de varză dulce tăiată fideluță. La 10 minute după ce a fost pusă varza, se adaugă 150 de grame de orez. Se lasă pe foc până când sunt fierte, trebuie să fie o mâncare scăzută. La final, se condimentează cu 2-3 foi de dafin și câteva crenguțe de cimbru, după gust.

Pui cu ardei capia. Preparatul se poate face și în cuptor, însă cel mai bine iese atunci când ingredientele sunt pregătite pe grătar. Se folosește un pui întreg, care se taie și se rumenește apoi fie pe grătar fie în cuptor. La fel, pe grătar sau în cuptor, se coc ardei capia, care apoi se curăță. După aceea se pisează usturoi, două căpățâni mari, și se face un fel de mujdei cu sare, piper, condimente și jumătate de litru de apă. După ce s-au copt carnea și legumele se pun într-un vas mare, în mujdeiul de usturoi. Se poate adăuga peste și un pic de ulei

Rețete tradiționale țigănești de la Goman Ilonca Nina - 56 ani

Ciorba țigănească. In acesta ciorba se pun 3 feluri de preparate din carne si anume:

(carne de găină de țară, ficăței de pui, inveliti in galusca de faina si ratui pregatit de noi). Restul se adauga ca la o cirba normala cu zarzavat.

Se pune la fiert o găină de țară întreagă în aproximativ 5 l de apă. După ce a fiert găina, aproape de 3 sferturi, se adaugă în acea fiertură zarzavatul tocat și ușor călit (2 cepe de mărime medie, tocate mărunț, 2 ardei grași tocați mărunț).

În etapa următoare se pregătesc găluștele de ficăței. Se pisează 1 Kg de ficăței de pui, se amestecă cu faină și se fierb având aspectul unor găluște.

Găina, gata fiartă se îndepartează din ciorbă și se adaugă găluștele. Acestea se lasă la fiert aproximativ 20 de minute, apoi se potrivește cu sare și oțet. Se servește caldă ca primul fel pentru un meniu complet. Se obișnuiește să se servească la nunți sau diferite evenimente.

*Ciorbă țigănească
pregătită în casă*

Plăcintă - ruladă cu brânză, o plăcintă delicioasă cu brânză telemea. Într-un vas mai larg se pune făină peste care se pune un litru de apă caldă în care s-a adăugat sare grunjoasă după gust. Se frământă până când se obține un aluat consistent, apoi se acoperă cu un prosop și se lasă aproximativ 10 minute. Separat, se amestecă 7 ouă întregi cu brânză telemea veche, mai grasă, nu foarte sărată, dată pe răzătoare. Se adaugă 100 de grame de zahăr. Apoi, se întind foi de aluat și se așează în tavă o foaie de aluat, un strat de umplutură, până când se termină ambele compoziții. Peste brânză se toarnă, de fiecare dată, câteva picături de ulei. Foaia de deasupra se unge cu gălbenuș de ou, cu o pensulă, și se înțepă cu furculița. Se lasă la cuptor, la foc mediu, 25-30 de minute.

III. Infrastructura turistică din vecinătate

Zone și arii protejate:

-SCI Pădurea Stârmina -Pădurea Stârmina este o arie protejată de interes național, situată pe teritoriul administrativ al comunei Hinova. Este o arie cu o suprafață de 123 de hectare care conservă habitate naturale și specii importante sub aspect forestier. Valoarea acestei rezervații se datorează suprafețelor compacte cu ghimpe și amestec de diferite foioase.

-Parcul Național Porțile de Fier este situat pe malul stâng al Dunării, între localitățile Baziaș și Gura Văii. În perimetrul său intră și prelungirile sudice ale Munților Banatului (Locvei și Amăjului) și Munților Mehedinți, precum și o parte din podișul Mehedinți și fâșia de lac ce aparține teritoriului național

-Rezervația naturală din satul Lunca Banului, lângă Strehaia este o pădure de stejar și frasin în care apare și mărgăritarul

Manifestări culturale și sportive repetabile:

Drobeta Turnu-Severin

-*Severin International Guitar Festival*, mai

-Toamna severineană *octombrie*

-*Valurile Dunării - Festival internațional de șah - mai*

-Vânju Mare - *Festivalul viei și vinului* (Septembrie)

-Isverna - *Măsuratul oilor - sfârșitul luni mai*

-Ilovăț - *Sărbătoarea Cosuștei - luna mai*

-*Sărbătoarea Liliacului din comuna Ponoarele* - organizată anual în prima parte a lunii mai, la care participă ansambluri artistice profesionale și de amatori, soliști de muzică populară consacrați; se organizează și o horă a satului și un foc de tabără;

-*Festivalul de muzică populară: Ponoare, Ponoare!* (4-6 august) - la care participă tineri interpreți de muzică populară (soliști vocali și soliști instrumentiști);

-*Festivalul național de folclor: Munte, munte, brad frumos!* - Baia de Aramă(4-5-6

septembrie) - este un concurs de interpretare vocală și instrumentală și urmărește conservarea și promovarea patrimoniului cultural tradițional românesc;

-Sărbătoarea comunei Șimian, 15 august

- Festivalul Mihai Eminescu, Orșova - 15 ianuarie;

-Zilele Orșovei - 14-15 august,

- Festivalul Toamnei, Orșova - octombrie

- Festivalul Perla Dunării, Orșova

Vestigii arheologice

-Situl arheologic Str. Independenței și SchelaCladovei din Drobeta Turnu Severin - în zonă a fost descoperită cea mai veche așezare umană stabilă din Europa unde s-au descoperit și artefacte mai vechi de 10.000-11.000 de ani,

- Ruinele Cetății Severinului-care includ mai multe construcții cu turnuri și curți interioare, descoperite în urma săpăturilor succesive.

- Ruinele castrului romane la Hinova, aflate la o distanță de 16 kilometri de Drobeta Turnu Severin. Este un punct arheologic deosebit de important, aici descoperindu-se cel mai mare tezaur de aur din țară, de proveniență tracică.

-Bălăcița - limes Brazda lui Novac, este o frontieră întărită cu un val de pământ, construit în secolul IV, în vremea împăratului Constantin cel Mare.Brazda lui Novac pornea de la gura Topolniței (județul Mehedinți), traversa Oltenia și Muntenia pe sub dealuri până la Mizil, urmele sale văzându-se și astăzi.

Muzee

-Muzeul de Artă Drobeta Turnu-Severin - este găzduit într-o clădire-monument de artă, construit în stil eclectic, datând din 1890 și adăpostește lucrări de artă feudală, din secolele XIX și XX și lucrări de artă contemporană.

-Muzeul Regiunii Porțile de Fier - Științe ale Naturiieste găzduit într-o clădire ridicată în perioada 1923-1926 și are secții de Științele Naturii, Arheologie-Istorie și Etnografie-Artă Populară, deținând în patrimoniu aproximativ 4.000 de piese,

-Muzeul Hidrocentralei Porțile de Fier I s-a deschis în 1976, prezentând caracteristicile generale ale Dunării, datele hidrologice, mărturii materiale ale așezărilor umane din zonă.

Obiective religioase

-Biserica „Sfantul Ioan Botezatorul ”, cunoscuta și cu numele ctitorilor ei - „Grecescu”, este situata in partea de Sud-Vest a municipiului Drobeta Turnu Severin

-Biserica „Maioreasa” cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” din Drobeta Turnu Severin, s-a zidit din temelie intre anii 1842 - 1846, din initiativa maiorului Ion Ciupagea și a soției sale Dumitrana Ciupagea, în timpul domniei lui GheorgheBibescu

-Catedrala catolică Orșova - construită între anii 1972-1976, a fost prima biserică catolică ridicată în timpul regimului comunist. Este considerată o capodoperă arhitecturală a secolului XX. Arhitectul Hans Fackelmann a proiectat catedrala

Catolică din Orșova sub forma unui cort și acoperișul privit de sus are forma unei cruci, concepție unică în Europa.

-Mănăstirea Sfânta Ana - amplasată pe Dealul Moșului, Orșova. A fost ctitorită de către ziaristul interbelic Pamfil Șeicaru, care a luptat în zona Orșovei în calitate de sublocotenent în I. Război Mondial. Mănăstirea a fost construită între anii 1936-39 și poartă hramul Sfânta Ana, după numele mamei ctitorului său.

-Mănăstirea Strehaia a fost construită de Mihai Viteazul și rezidită în 1645 la ordinul lui Matei Basarab. Construită din piatră, biserica acestei mănăstiri din orașul mehedințean Strehaia prezintă o ciudățenie. Spre deosebire de toate celelalte lăcașuri de cult ortodoxe, care-și au altarul la răsărit, este singura mănăstire din țară cu altarul orientat spre sud.

-Biserici -monumente istorice în satele Fântâna Domnească, Cervența, Prunișor, Ghelmeșoaia din comuna Prunișor

Arhitectură

-Banca Comercială din Drobeta Turnu Severin a fost construită în 1908 și se află pe lista națională a monumentelor istorice.

-Castelul de Apă din Drobeta Turnu Severin a fost construită în perioada 1912-1915. În prezent adăpostește un centru de informare turistică, un spațiu de expoziție și galerie de artă, un muzeu „Istoria alimentării cu apă a municipiului Drobeta Turnu Severin, o expoziție de fotografii și sculptură, o cafenea literară și spațiu de belvedere.

Alte atracții și obiective turistice locale:

- Porțile de Fier 1 este cea mai mare hidrocentrală din România și cea mai mare de pe Dunăre, fiind prima colaborare transfrontalieră dintre România și Serbia. Construcția a început pe 7 septembrie 1964 și s-a finalizat la 16 mai 1971.

Peștera Ponicoa - din masivul Ciucaru Mare. Este cea mai mare peșteră din Defileul Dunării. Galeria sale însumează 1.660 m străbătând Ciucaru Mare și ieșind în Dunăre. Perioada optimă de vizitare este între lunile mai - octombrie, cu excepția perioadelor de viitură când galeriile se inundă și fac imposibil accesul în interiorul peșterii. Peștera este accesibilă atât de pe uscat cât și de pe Dunăre cu barca. Pentru vizitarea se recomandă echipament special și ghid datorită gradului mediu de dificultate;

Peștera sau Grota Veterani - este situată pe malul stâng al Dunării, în Masivul Ciucaru Mare, la 500 m aval de Peștera Ponicoa. Este cunoscută din timpuri străvechi, a fost punct strategic pentru daci, romani, austrieci și turci, deoarece aici se puteau adăposti soldații. Numele peșterii provine de la generalul austriac Veterani, care a fortificat peștera, a făcut un zid de la peșteră până la marginea apei, zid fiind păzit de ostași. Datorită interesului militar, peștera Veterani a fost prima peșteră cartată din Europa. Cheile Ponicoa conduc către Galeria Liliacilor cu exemplare ce pot fi observate în mediul natural, într-o semiobscuritate ce permite dezvoltarea acestor tipuri de exemplare. Accesul către peșteră se realizează doar de pe Dunăre.

Mănăstirea Sfânta Ana - amplasată pe Dealul Moşului, Orşova

Mănăstirea Mraconia este situată în comuna Dubova, pe malul stâng al Dunării, în cea mai frumoasă parte a defileului. Mănăstirea a fost ridicată pe locul unui fost punct de observație și dirijare a vaselor de pe Dunăre. Construirea hidrocentralei de la Porțile de Fier I ce au avut loc în anul 1967 a dus la demolarea clădirii, ruinele sale fiind inundate de apele Dunării. Mănăstirea nu a mai primit dreptul de a fi reconstruită în alt loc. Din cauza acestui fapt așezământul a ajuns să fie cunoscut sub numele de „Mănăstirea de sub ape, sau ca "loc ascuns" , "apă întunecată". Abia în anul 1993 se pune piatra de temelie a noii biserici, iar în anul 1995, se reînființează acest așezământ, lucrările fiind terminate în anul 2000. Actuala biserică poartă hramul Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil și Sfânta Treime.

Chipul lui Decebal - Chipul lui Decebal este o sculptură în stâncă pe malul Dunării, localizată între Eșelnița și Dubova, în apropiere de Orşova. Statuia cu chipul lui Decebal a fost sculptată în stâncă de un grup de sculptori alpiniști finanțați de istoricul Iosif Constantin Drăgan. Realizarea sculpturii a durat 10 ani, din anul 1994 până în 2004. Ca înălțime, această statuie măsoară 55 metri și este a șasea din lume, fiind cu doar 6 metri mai mică decât celebra statuie a Mântuitorului Isus Hristos din Rio de Janeiro.

HOTELURI

Drobeta Tunru Severin

1	Hotel Condor	***	Bvd. Aluniș, nr. 18	www.hotelcondorseverin.ro +40 252 311 128 +40 352 405 300 +40 744 522 900 e-mail: condor.office@yahoo.com
2	Hotel Clipa	***	Str. Brîncoveanu, nr. 165	www.hotelclipa.ro +40352401723 +40731336162 Email office@hotelclipa.ro
3	Hotel Eden	***	Gura Poroinii, nr. 143	www.hotel-eden-severin.ro 0252 321 321 ; 0372 703 675 ; 0723 181 101 office@hotel-eden-severin.ro
4	Hotel Corona	***	Bvd. T. Vladimirescu 106 ^a	www.hotelcorona.ro 0743 128 658 contact@hotelcorona.ro

5	Hotel Flora	***	Calea Timișoarei 179	www.hotel-flora.ro +40-252-333115
6	Hotel Traian	**	Blvd. T. Vladimirescu 74	+40-352-401904 0252 311 760
7	Hotel Continental	***	Blvd. Carol 2	www.continentalhotels.ro +40 372 528 828 drobeta@continentalhotels.ro
8	Hotel Tudor	***	Calea Timișoarei 180	www.hoteltudor.ro 0352-405653 E-mail: contact@hoteltudor.ro rezervari@hoteltudor.ro
9	Hotel Club G	****	Str. Dr. Gheorghe Saidac 24	www.clubg.ro +40 252 32 22 77 +40 744 63 11 00 hotel@clubg.ro

MOTELURI

1	Motel Restaurant Elite	***	Str. Cicero 197	0252 317 317
---	---------------------------	-----	-----------------	--------------

HOSTELURI

1	Hostel Tropical	***	I.L. Caragiale 39	0252 333 023
---	-----------------	-----	-------------------	--------------

PENSIUNI

1	Clipa	****	Blv. Revoluției 2E	www.hotelclipa.ro +40352401723 +40731336162 Email office@hotelclipa.ro
2	Ambiental	***	Str. Unirii 72	0745 169 459
3	Europa	***	Blv. T. Vladimirescu 66	www.pensiunea-europa.ro 0252 333737 europa@rdsmail.ro
4	Class	**	Calea Craiovei- Șimian	0765 331 718

5	Casa Andra	***	Str. G. Coşbuc 2-4	0723 622 032
6	Astoria		Str. Gheorghe Anghel	0748 702 011

BAIA DE ARAMĂ

- *Pensiunea Casa Albă*

Adresă: Strada Victoriei 44, Baia de Aramă 217325, telefon: 0752 234 522;

- *Pensiunea Izvorul Rece*

Adresă: sat Brebina, nr.47, telefoane: +40252381509, +40744576562;

COMUNA PONOARELE

- *Conacul Boierului*

Adresă: Comuna Ponoarele, sat Ponoarele, nr. 4, telefon: +40740057390, e-mail: pensiuneaconacuboierului@gmail.com;

COMUNA ISVERNA

- *Vila Lila*

Adresă: DC50, Isverna;

- *Pensiunea Pietrele Albe*

Adresă: Sat Seliştea, Comuna Izverna, telefoane: (+40) 722 335 322, e-mail: valeacosustei2011@gmail.com;

ORŞOVA

- *Pensiunea Casa Verde*

Adresa: Orşova, str. Gratca nr. 100, telefoane: +40252 360.132, +40744 954.191, e-mail: casaverde_orsova@yahoo.com, adresă web: <http://casaverde-orsova.ro>;

- *Pensiunea Taka*

Adresă: Str. Tufari Nr. 12 lângă port pe E70, telefon: +40722 498 110;

- *Pensiunea Decebal 4**

Adresă: DN57 Orşova - Moldova Nouă, prin Eşelniţa spre Dubova, la aproximativ 25 km Dubova;

Telefon: 004 0252 368 032, 004 0747 808 585, e-mail: rezervari@pensiuneadecebal.ro, adresă web: <http://www.pensiuneadecebal.ro>.

RESTAURANTE (primele 4 conform TripAdvisor)

1	Restaurant&Lounge 16,50	European, Asiatic, Mediteranean	str.Traian nr.50	www.1650.ro 0774-431991 office@1650.ro
2	Taverna Sârbului	Est European	E 70	www.drobeta.tavernasarbului.ro 0727 223 300; 0727 600 688; 0727 300 449; drobeta@tavernasarbului.ro
3	Krypton Club Pub&Grill	Pizza, Pub, Grill	Str. Crișan 8	www.krypton.ro 0753 241 035
4	Marco Pollo	Italian	Str. Theodor Costescu	www.facebook.com/pages/MarcoPollo 0352800880, 0746575951

Cetate

Portul Cultural Cetate	Cetate	www.portcetate.ro 0755 070 390 portcetate@gmail.com
------------------------	--------	---

Alte restaurante din județul Mehedinți:

- *Restaurant Select - Baia de Aramă*
Adresă: Str. Brebina, pe drumul DN67D, telefon: +40755.157.482;
- *Restaurant Pensiunea Casa Albă*
Adresă: Strada Victoriei 44, Baia de Aramă, telefon: +40752.234.522;
- *Restaurant Conacul Boierului*
Adresă: Comuna Ponoarele, sat Ponoarele, nr. 4, telefon: +40740.057.390, e-mail: pensiuneaconacuboierului@gmail.com.

IV. CĂI DE ACCES, DRUMURI, TRANSPORT ÎN COMUN

Conexiuni de transport cu infrastructura rețelei TEN-T

- infrastructură feroviară: gară CFR Drobeta Turnu Severin (magistrala București-Timișoara) și Craiova (magistrala București-Timișoara, legături spre Calafat și Transilvania - Cluj Napoca),
- Acces direct la DN 56A, DN 6 și DN 67, 67A și E70, E 79.
- Infrastructura fluvială: port Drobeta Turnu Severin, port Cetate, port Orșova

- La Orșova se poate ajunge de la Drobeta Turnu Severin cu mașina pe DE 70, sau autobuzul. De la Drobeta-Turnu Severin la Orșova circulă 21 autobuze cu plecare din stațiile Drobeta-Turnu Severin - Autogara Transport Public Urban Drobeta SA, Drobeta-Turnu Severin - Statie Drobeta Turnu Severin, Drobeta-Turnu Severin - Parcare Interex, Drobeta-Turnu Severin - AGENTIA „DROBETA”, DR.TR.SEV., Drobeta-Turnu Severin - Generala nr.2 și sosire în stațiile Orșova - Gara CFR Orsova, Orșova - Statie Orsova, Orșova - Autogara Real Construct Management SRL, Orșova - AUTOGARA DROBETA ORSOVA, Orșova - Parcare Hotel Dierna.
- Primul autobuz pleacă la 06:00. Ultimul este la 19:00. Călătoria durează peste 20'.

Lăutarii

I. Considerații generale

Romii sunt în general asociați muzical cu lăutarii și, în perioada recentă, cu manelele. Cu toate acestea, există muzicieni romi importanți și prezența muzicală a romilor este mult mai diversă. Lăutarii aparțineau pînă pe la mijlocul XIX vatrășilor. Cei mai buni profesioniști, care au avut șansa de a trăi în orășe, au avut o viață mai bună, dintre ei ridicându-se adevărate elite ale vieții artistice.

În anul 1568 este amintit primul lăutar rom într-un document oficial. Prin acest act, Stoica Alăutar este unul dintre muzicanții romi oferiți în dar de domnitorul Petru cel Tânăr marelui postelnic Dinga. Peste aproape 80 de ani, mai exact în anul 1645, un alt rom lăutar este consemnat de istorie: Tudor Viorarul. El a trăit și a cântat la curtea comisului Apostolache, din județul Prahova de astăzi. Țigarii lăutari au fost mereu o clasă socială privilegiată; din care a făcut parte și Radu Cimpoiașu, care se afla printre robii bine văzuți ai mănăstirii Bisericieni, din județul Neamț. Se întîmplă în jurul anului 1634.

În secolul al XVIII-lea, romii lăutari se organizează în bresle lăutărești.

Taraful este o formație instrumentală alcătuită din cel puțin 3 muzicanți care cântă la 3 instrumente diferite după cum urmează: unul cântă de exemplu lăvioară-melodia (primașul), altul la contră-acordurile armonice și al treilea la contrabas (tobă)- suport ritmico-armonic. Instrumentiștii pot fi mai mulți, dar numărul instrumentelor rămîne același. În Mehedinți, ca și în Gorj sau Dolj taraful are ca instrument acompaniator "chitara cobzită", iar formula este Vioară - chitară - contrabas sau Clarinet - chitară - contrabas

II. Aspecte sociale

Despre meșteșug

Lăutarii rurali aveau un dublu statut: în zilele lucrătoare erau agricultori, iar în cele de sărbătoare lăutari. Ei au păstrat și au propagat cîntecul popular al celor cu care trăiau împreună. După 1990, statutul lăutarilor s-a schimbat în special al celor care au reușit să se impună în lumea muzicală.

Printre cele mai apreciate expresii culturale române după 1990 au reprezentat-o fanfarele: Taraful Haiducilor (Clejani), Fanfara Ciocârlia (1996) și Fanfara Zece prăjini numită și Shukar (Speranța) (1989). Acestea s-au făcut remarcate mai ales în străinătate. Pe lângă acestea, mai există și Mahal Rai Banda (2004) care cântă un melanj de muzică lăutărească și muzică electronică. Jazzul a fost foarte bine reprezentat de Johnny Răducanu (pe numele său adevărat Răducan Crețu) (1931-2011), iar în perioada recentă s-a remarcat și Damian Drăghici care cântă la nai. De asemenea, trebuie reamintit violonistul Ion Voicu, un desăvârșit interpret.

În perioada recentă există și alte tipuri de muzică interpretate de romi, precum Shukar Collective, care realizează muzică electronică.

Manelele sunt foarte prezente în ultimii ani în România. Interpretate de soliști de origine romă, acestea sunt prost văzute de o parte a populației majoritare, dar, în același timp, au pătruns în obiceiurile culturale ale majoritarilor.

Familia

Relațiile din familiile de lăutari sunt ceva mai diferite față de celelalte grupuri de romi. Iar acest fapt se datorează acestei îndeletniciri. Și aici bărbatul are rol de cap al familiei, dar, spre deosebire de alte neamuri, aici este foarte des întâlnită situația în care femeia cântă alături de bărbat în așa numitele tarafuri. În cadrul acestora, bărbații cântă la vioară, chitară, acordeon, bas, iar în prezent la orga electronică, iar femeile sunt soliste vocale, și cântă eventual și la chitară sau acordeon. Ele merg la petreceri numai împreună cu un membru apropiat al familiei: tată, frate, soț, socru sau ginere. Acest lucru îi conferă un statut aparte care o pune aproape pe picior de egalitate cu bărbatul. Desigur femeia este cea care face toate treburile din gospodărie, dar pentru că și ea participă la câștigarea banilor, are un cuvânt de spus în deciziile care se iau în familie.

II. Aspecte culturale

Județul Mehedinți este bine reprezentat în ceea ce privește lăutarii romi. Fie că vorbim despre lăutari tradiționali, fie că vorbim despre formații care au introdus vechile ritmuri țigănești în muzica actuală, muzicanții romi se întâlnesc în număr destul de mare. În plus, în Mehedinți există două obiceiuri care nu se mai întâlnesc în alte zone și în care lăutarii au un rol important.

Primul se numește „Arieșul” și are loc la stână atunci când ciobanii sunt mulțumiți de rezultatele producției din vară. Bacia care hotărăsc să facă acest arieș mai țin oile o zi sau două la stână sau le coboară în sat și le lasă în curtea baciului mare. Petrecerea este însoțită de trei lăutari care cântă din vioară primă, vioară secundă și bas, angajați cu o zi înainte. În timpul petrecerii se fac socotelile stânii (plata ciobanilor, se discută eventualele pierderi etc), se numără și se aleg oile fiecăruia, iar un membru din fiecare familie le duce acasă.

Al doilea obicei are loc de Paște și este întâlnit doar în comuna mehedințeană Ilovița. Locuitorii de aici merg a doua zi de Paște la cimitir cu ouă roșii, cozonaci, friptură și cheamă cu ei și lăutarii. După ce ritualul ia sfârșit, fiecare ilovițean își invită rudele din alte sate și petrec acasă până noaptea târziu.

IV. Rromi lăutari reprezentativi din județul Mehedinți

1. Antonescu Petre zis Tică Moșa (56 ani) - comuna Eșelnița

Meșteșugul

Petre Antonescu spune cu mândrie că are 47 de ani de când cântă și că s-a apucat singur de cântat când avea 9 ani. El crede că a fost dăruit de Dumnezeu cu un asemenea har. Primul instrument i l-a cumpărat tatăl său și a fost un fluier, apoi i-a cumpărat un saxofon.

El povestește că la 12 ani știa să cânte foarte bine și la acea vârstă a cântat cu Gheorghe Zamfir, cu Ion Drăgoi și cu Luca Novac. A fost totuși chinuitor să învețe singur, nu i-a fost ușor și a muncit foarte mult. ”Pe timpul lui Ceaușescu plecam pe jos, sau cu autobuzul, dormeam prin gară ca să ajung la cântări. Când veneam acasă, repetam foarte mult, făceam note lungi cu un verișor al meu, pe care noi îl strigam Ministerul. El a murit foarte tânăr, la 47 de ani. Aveam stiluri diferite la cântat. Dar era bine...Eu furam de la el și el de la mine. Aici, la mine acasă, se făceau repetiții : veneau Nicoară, Dumitru Stănescu, Puiu Codreanu. Pe lângă mine mulți au câștigat o pâine”, povestește el.

Tică Moșa spune că a fost mentor pentru mulți muzicanți și întotdeauna a avut stilul lui de interpretare..El poate aborda toate stilurile de muzică, inclusiv jazz și muzica ușoară și de aceea a cântat cu ansambluri sau formații diferite. O perioadă bună de timp a cântat în Ansamblul Maramureș, din Baia Mare, unde era dirijor Valeriu Buciu, soțul cunoscutei cântărețe Angela Buciu.

Tică Mosa participând la un eveniment privat; sursa foto: arhiva personală

Saxofonistul Tică Moșa spune că talentul său i-a fost apreciat și în străinătate: în 2007, a câștigat locul III la Festivalul Internațional de Jazz de la Mont de Marsan din Franța, unde au fost prezenți 40.000 de oameni. A cântat la rece ca să demonstreze autenticitatea și a concurat cu frații Gipsy King care au câștigat locul II. ”Acum cânt cu un solist consacrat de la Târgu Jiu, cu Nicu Fâciu. Mai am niște preferați ai mei cu care cânt acum: copiii de la Armenișși cu Mircea- mare acordeonist, cu un elev de-al meu, copilul lui Dragan Pirvulovici, cu un clăpar din Iugoslavia, un violinist de la Beograd . Am mulți prieteni, pe care îi apreciez, și-mi place cum cântă, mai ales suflători, cum ar fi Dorel de la Craiova sau Puiu Bucataru” spune el.

Împreună cu saxofonul lui, Tică Moșa a colindat lumea : a cântat în Franța, Austria, Germania, Norvegia, chiar și în Australia. Își aduce aminte că la Oslo, în Norvegia, a mâncat carne de ren. În Austria, la Viena a cântat foarte mult timp , aproape 20 de ani, cu instrumentiști sârbi. Plecărilor de lângă familie le-a considerat un “chin” și de aceea acum acum nu mai pleacă din țară. Merge la evenimente, dar în apropiere de casă, în Timișoara, Craiova, Severin.

În lumea lăutarilor el este cunoscut ca Tică Moșa, nu ca Petre Andreescu. La o deplasare în Italia, în Perugia cu un grup de 10 vreo muzicanți a fost trecut în listele de călătorie cu numele de scenă și a trebuit să dea explicații în aeroport.

În cei peste 4 decenii de nunți și petreceri, Tică Moșa a adunat o mulțime de amintiri, mai mult sau mai puțin amuzante: ”La un eveniment pe lângă Dolj, la o nuntă am avut ceva de tras. Murise bunica mirelui de 90 de ani, în noaptea nunții, și la un moment dat, în noapte, noi lăutarii am obosit și am fost trimiși să dormim în camera unde stătea bunica. Eu nu am vrut, dar colegul meu a acceptat. Dimineața îi povestea mirelui: dar bunica nu s-a mișcat deloc, parcă ar fi fost moartă. Cineva de acolo i-a răspuns: dar chiar e moartă. Vă dați seama? Colegul când a auzit, a picat pe loc, a leșinat” își amintește el.

Tică Moșa este pasionat de pălării, mașini și saxofoane. În prezent are 5 saxofoane, pe care le consideră printre lucrurile cele mai de preț.

Câteva din saxofoanele de colecție ale artistului

De-a lungul timpului a învățat mulți copii să cânte la saxofon dar acum așteaptă să crească unul din nepoți ca să îl inițieze în tainele lăutăriei. Tică Moșa spune că un lăutar trebuie să aibă rezistență de fier : la nunțile romilor cântă de pe la 10 seara până pe la 4-5 dimineața. Dar există și evenimente de mai multe zile, unde lăutarii trebuie să cânte neobosiți.

Familia

Tatăl său era fierar. Tică Moșa povestește că atunci când era copil, tatăl său îl prindea la scăldatși îl puneă să sufle la foale și să îl ajute în atelier de dimineața până seara. El mai păstrează și acum "Foiul"(fierăria) tatălui său cu toate sculele iar despre nicovala din atelier spune că are o vechime de sute de ani. Tică Moșa spune că aceste unelte sunt foarte căutate de străini și că avut oferte bune de la italieni pentru ele dar nu a vrut să le dea.,„S-au cam dus tradițiile, însă ceea ce a mai rămas le păstrăm și suntem conștienți de valoarea lor ” spune el

Mama lui nu știa țigănește, deși era tot din neam de romi. În schimb tatăl său vorbea bine țigănește.

Despre soția lui, Petre Antonescu povestește " M-am cunoscut cu soția mea Lelica (i se spune Leli) din copilărie, am fost colegi din clasa I. La 16 ani s-a măritat cu mine. Avem 40 de ani de căsnicie. Am avut părți bune și părți mai puțin bune în cei 40 de ani. I-a fost și ei destul de greu, mi-a zis odată - ori cu mine ori cu prietenii - nu mi-a plăcut, i-am spus că eu cu ei îmi câștig existența și îmi împart pâinea, dar am trecut peste cu multe chestii, și eu, și ea "

El mai spune că oriunde a fost plecat, gândul lui a fost la familie, la copii. Se străduia să cânte la cât mai multe evenimente, să le asigure un trai cât mai bun. A umblat foarte mult dar e convins că dacă nu cânta, nu avea cu ce să-și întrețină cei 5 copii.Tică Moșa spune că nici unul dintre copiii lui nu cântă pentru că el s-a chinuit foarte mult și nu și-am dorit ca ei să treacă prin atâtea (nopti nedormite, plecat continuu de acasă).Acum are 5 nepoți, care stau la el și vrea să aibă grijă de ei.

2. Enea Ștefan zis Udilă(50 de ani) - sat Danceu, comuna Jiana

Meșteșugul

În neamul lui Ștefan Enea sunt mulți lăutari .El a moștenit secretele meseriei de la tatăl și fratele tatalui său. Dar și bunica lui știa să cânte . De la fiecare a învățat câte ceva.

În tinerețe a avut formație. Azi cântă la orgă la nunți și la petreceri. El spune că este "urechist" (cântă după ureche, nu după note), dar are atestat de

profesionist, încă de pe timpul lui Ceaușescu (perioadă înainte de 1990). Ștefan Enea mai spune că în urmă cu mai mulți ani se faceau multe hore în sat. ”Acum doar la Ispas - de Înălțarea Domnului se face ruga și vin aici la lăutari, oameni din toate zonele limitrofe ale comunei, vin chiar și din alte județe. În formația cu care cânt acum avem în repertoriu muzica lautarească, dar și multă muzică în stil bănățenesc,, povestește el.

Enea Ștefan zis Udilă povestind aventurile muzicale din vestul Europei

Participând la o nuntă în Vânju Mare

Lăutarul Udilă spune că a fost și în Franța unde a stat 7 ani. Nici acolo nu a abandonat lăutăria și a cântat la Paris, în zona Turnului Eiffel.

Familia

Ștefan Enea spune că locuiește în satul Danceu, comuna Jiana, de când se știe. Bunicii lui erau tot din Mehedinți, din Târna și Fața Cremenei. Provine din neamul lui Miu Boană, un neam de țigani romanizați: vorbesc țigănește în casă, dar folosesc și multe cuvinte românești, ca și romii din Burila, Gruia și Vânjuleț. ”Tradițiile se mai păstrează prin limba noastră țigănească, pe care încă o vorbim și prin meserie, însă portul nu se mai păstrează”, spune Ștefan Enea.

Ștefan Enea are trei copii: două fete și un băiat . Fetele nu i-au moștenit talentul muzical: una lucrează ca mediator școlar la școala din Jiana și o alta este mediator sanitar. Din păcate băiatul i-a murit dar i-a rămas de la el un nepot, pe care vrea să îl învețe lăutărie.

3. Pătriu Ion, zis Viorel (62 de ani)- comuna Vrata

Meșteșugul

Ion Pătriu spune că părinții l-au dus la Cușmir, unde a învățat să cânte la acordeon. De la 14 ani a început să cânte la nunți. În zilele lucrătoare muncea și în agricultură, dar la sfârșit de săptămână cânta la nunți și la petreceri. Pe urmă și-a făcut o formație cu care a cântat până în 1998 (soția lui era solistă iar prietenii și rudele, instrumentiști).

Din 2003 a început să plece în străinătate, în Italia, la Vatican unde cântă sezonier în restaurante sau la terase și uneori și pe stradă. Ion Pătriu spune că acolo câștigă mai mult decât în țară și acordeonul are mai multă căutare printre italieni. El crede că acest instrument nu mai este atât de apreciat ca altădată și lumea se mulțumește doar cu orga.

Pătru Ion, un număr de virtuozitate la el acasă

În familie talentul pentru muzică l-a moștenit băiatul mijlociu, care cântă și el tot în Italia și unul dintre nepoți. Ion Pătriu spune că el l-a crescut și i-a pus acordeonul în mână și în fiecare zi îl învață câte ceva.

Familia

Ion Pătriu spune că a venit în Vrata în anul 1967, împreună cu părinții, în copilărie, când avea 11 ani. El se consideră țigan romanizat, deoarece părinții lui nu vorbeau țigănește și erau din neam de lăutari. Familia lui se trage din Bâcleș. Tatăl lui a avut o soră care trăia în Vrata și a venit aici după ea, aducându-și și familia

Ion Pătriu spune că pasiunea pentru muzică a moștenit-o de la tatăl lui, care cânta la chitară, în timp ce mama lui se ocupa de gospodărie și lucra în agricultură. A rămas și el în Vrata unde s-a căsătorit. Soția lui provine dintr-un neam de țigani romanizați (de vatră), dar care vorbeau țigănește în casă. Acum are trei băieți căsătoriți, nepoți și strănepoți.

V. Infrastructura turistică din vecinătate

Zone și arii protejate:

-SCI Pădurea Stârmina -Pădurea Stârmina este o arie protejată de interes național, situată pe teritoriul administrativ al comunei Hinova. Este o arie cu o suprafață de 123 de hectare care conservă habitate naturale și specii importante sub aspect forestier. Valoarea acestei rezervații se datorează suprafețelor compacte cu ghimpe și amestec de diferite foioase.

-Parcul Național Porțile de Fier este situat pe malul stâng al Dunării, între localitățile Baziaș și Gura Văii. În perimetrul său intră și prelungirile sudice ale Munților Banatului (Locvei și Amăjului) și Munților Mehedinți, precum și o parte din podișul Mehedinți și fâșia de lac ce aparține teritoriului național

-Rezervația naturală din satul Lunca Banului, lângă Strehaia este o pădure de stejar și frasin în care apare și mărgăritarul

- Parcul Național Domogled -Valea Cernei unde sunt amenajate 20 de trasee turistice omologate, cu diferite grade de dificultate, pe parcursul cărora turiștii pot întâlni peșteri, chei, cascade, poieni și foioșoare, dar și numeroase mori de apă.

- Complexul Natural Ponoarele reprezintă o zonă caracterizată prin roci calcaroase și este o rezervație naturală care a fost declarată arie protejată. Se întinde pe o suprafață de 100 hectare.

- Pădurea de liliac de la Ponoarele - rezervație botanică cu o suprafață de 20 ha, este declarată monument natural de interes național și este cea mai mare din țară. Pădurea este poziționată la circa 3 km sud de localitatea Ponoare, între dealurile Băluței și Răiculeștilor.

Manifestări culturale și sportive repetabile:

Drobeta Turnu-Severin

-*Severin International Guitar Festival*, mai

-*Toamna severineană octombrie*

-*Valurile Dunării - Festival international de șah - mai*

-*Vânju Mare - Festivalul viei și vinului (Septembrie)*

-*Isverna - Măsuratul oilor - sfârșitul luni mai*

-*Ilovăț - Sărbătoarea Cosuștei - luna mai*

-*Sărbătoarea Liliacului din comuna Ponoarele* - organizată anual în prima parte a lunii mai, la care participă ansambluri artistice profesioniste și de amatori, soliști de muzică populară consacrați; se organizează și o horă a satului și un foc de tabără;

-*Festivalul de muzică populară: Ponoare, Ponoare!* (4-6 august) - la care participă tineri interpreți de muzică populară (soliști vocali și soliști instrumentiști);

-*Festivalul național de folclor: Munte, munte, brad frumos!* - Baia de Aramă (4-5-6 septembrie) - este un concurs de interpretare vocală și instrumentală și urmărește conservarea și promovarea patrimoniului cultural tradițional românesc;

-*Sărbătoarea comunei Șimian*, 15 august

- Festivalul Mihai Eminescu, Orșova - 15 ianuarie;
- Zilele Orșovei - 14-15 august,
- Festivalul Toamnei, Orșova - octombrie
- Festivalul Perla Dunării, Orșova
- Zilele comunei Eșelnița, de Sfânta Maria -15 august
- Festivalul Smochinelor de la Șvinița, 19-20 august

Vestigii arheologice

- Situl arheologic Str. Independenței și SchelaCladovei din Drobeta Turnu Severin - în zonă a fost descoperită cea mai veche așezare umană stabilă din Europa unde s-au descoperit și artefacte mai vechi de 10.000-11.000 de ani,
- Ruinele Cetății Severinului-care includ mai multe construcții cu turnuri și curți interioare, descoperite în urma săpăturilor succesive.
  - Ruinele castrului romane la Hinova, aflate la o distanță de 16 kilometri de Drobeta Turnu Severin. Este un punct arheologic deosebit de important, aici descoperindu-se cel mai mare tezaur de aur din țară, de proveniență tracică.
- Bălăcița - limes Brazda lui Novac, este o frontieră întărită cu un val de pământ, construit în secolul IV, în vremea împăratului Constantin cel Mare.Brazda lui Novac pornea de la gura Topolniței (județul Mehedinți), traversa Oltenia și Muntenia pe sub dealuri până la Mizil, urmele sale văzându-se și astăzi.

Muzee

- Muzeul de Artă Drobeta Turnu-Severin - este găzduit într-o clădire-monument de artă, construit în stil eclectic, datând din 1890 și adăpostește lucrări de artă feudală, din secolele XIX și XX și lucrări de artă contemporană.
- Muzeul Regiunii Porțile de Fier - Științe ale Naturiieste găzduit într-o clădire ridicată în perioada 1923-1926 și are secții de Științele Naturii, Arheologie-Istorie și Etnografie-Artă Populară, deținând în patrimoniu aproximativ 4.000 de piese,
- Muzeul Hidrocentralei Porțile de Fier I s-a deschis în 1976, prezentând caracteristicile generale ale Dunării, datele hidrologice, mărturii materiale ale așezărilor umane din zonă.

Obiective religioase

- Biserica „Sfantul Ioan Botezatorul ”, cunoscuta și cu numele ctitorilor ei - „Grecescu”, este situata in partea de Sud-Vest a municipiului Drobeta Turnu Severin
- Biserica „Maioreasa” cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” din Drobeta Turnu Severin, s-a zidit din temelie intre anii 1842 - 1846, din initiativa maiorului Ion Ciupagea și a soției sale Dumitrana Ciupagea, în timpul domniei lui GheorgheBibescu
- Catedrala catolică Orșova - construită între anii 1972-1976, a fost prima biserică catolică ridicată în timpul regimului comunist. Este considerată o capodoperă arhitecturală a secolului XX. Arhitectul Hans Fackelmann a proiectat catedrala

Catolică din Orșova sub forma unui cort și acoperișul privit de sus are forma unei cruci, concepție unică în Europa.

-Mănăstirea Sfânta Ana - amplasată pe Dealul Moșului, Orșova. A fost ctitorită de către ziaristul interbelic Pamfil Șeicaru, care a luptat în zona Orșovei în calitate de sublocotenent în I. Război Mondial. Mănăstirea a fost construită între anii 1936-39 și poartă hramul Sfânta Ana, după numele mamei ctitorului său.

Arhitectură

-Banca Comercială din Drobeta Turnu Severin a fost construită în 1908 și se află pe lista națională a monumentelor istorice.

-Castelul de Apă din Drobeta Turnu Severin a fost construită în perioada 1912-1915. În prezent adăpostește un centru de informare turistică, un spațiu de expoziție și galerie de artă, un muzeu „Istoria alimentării cu apă a municipiului Drobeta Turnu Severin, o expoziție de fotografii și sculptură, o cafenea literară și spațiu de belvedere.

- Moara de lemn (Moara Crăcucenilor), declarată monument istoric este situată pe Valea Morilor și este cea mai interesantă construcție de lemn de pe teritoriul comunei Ponoarele, utilizată și în prezent la măcinarea tradițională a grâului sau porumbului cu ajutorul apei.

Alte atracții și obiective turistice locale:

- Porțile de Fier 1 este cea mai mare hidrocentrală din România și cea mai mare de pe Dunăre, fiind prima colaborare transfrontalieră dintre România și Serbia. Construcția a început pe 7 septembrie 1964 și s-a finalizat la 16 mai 1971.

-*Peștera Ponico* - din masivul Ciucaru Mare. Este cea mai mare peșteră din Defileul Dunării. Galeria sale însumează 1.660 m străbătând Ciucaru Mare și ieșind în Dunăre. Perioada optimă de vizitare este între lunile mai - octombrie, cu excepția perioadelor de viitură când galeriile se inundă și fac imposibil accesul în interiorul peșterii. Peștera este accesibilă atât de pe uscat cât și de pe Dunăre cu barca. Pentru vizitarea se recomandă echipament special și ghid datorită gradului mediu de dificultate;

-*Peștera sau Grota Veterani* - este situată pe malul stâng al Dunării, în Masivul Ciucaru Mare, la 500 m aval de Peștera Ponico. Este cunoscută din timpuri străvechi, a fost punct strategic pentru daci, romani, austrieci și turci, deoarece aici se puteau adăposti soldații. Numele peșterii provine de la generalul austriac Veterani, care a fortificat peștera, a făcut un zid de la peșteră până la marginea apei, zid fiind păzit de ostași. Datorită interesului militar, peștera Veterani a fost prima peșteră cartată din Europa. Cheile Ponico conduc către Galeria Liliacilor cu exemplare ce pot fi observate în mediul natural, într-o semiobscuritate ce permite dezvoltarea acestor tipuri de exemplare. Accesul către peșteră se realizează doar de pe Dunăre.

-*Mănăstirea Mraconia* este situată în comuna Dubova, pe malul stâng al Dunării, în cea mai frumoasă parte a defileului. Mănăstirea a fost ridicată pe locul unui fost

punct de observație și dirijare a vaselor de pe Dunăre. Construirea hidrocentralei de la Porțile de Fier I ce au avut loc în anul 1967 a dus la demolarea clădirii, ruinele sale fiind inundate de apele Dunării. Mănăstirea nu a mai primit dreptul de a fi reconstruită în alt loc. Din cauza acestui fapt așezământul a ajuns să fie cunoscut sub numele de „Mănăstirea de sub ape, sau ca "loc ascuns" , "apă întunecată". Abia în anul 1993 se pune piatra de temelie a noii biserici, iar în anul 1995, se reînființează acest așezământ, lucrările fiind terminate în anul 2000. Actuala biserică poartă hramul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil și Sfânta Treime.

-*Chipul lui Decebal* - Chipul lui Decebal este o sculptură în stâncă pe malul Dunării, localizată între Eșelnița și Dubova, în apropiere de Orșova. Statuia cu chipul lui Decebal a fost sculptată în stâncă de un grup de sculptori alpiniști finanțați de istoricul Iosif Constantin Drăgan. Realizarea sculpturii a durat 10 ani, din anul 1994 până în 2004. Ca înălțime, această statuie măsoară 55 metri și este a șasea din lume, fiind cu doar 6 metri mai mică decât celebra statuie a Mântuitorului Isus Hristos din Rio de Janeiro.

- Colecția de Etnografie Doina Olimpia și Teodor Grigore- piese de mobilier, ocupații tradiționale, port tradițional, ceramică, icoane, fotografii din satele Eșelnița, Dubova, Ogradena;

-Colecția preot Sever Negrescu (muzeu parohial fondat în anii 1990-1996) - carte veche, obiecte de cult, icoane, provenind din localitățile din defileu: Tisovița, Ogradena, Plavișevița, Mraconia, Dubova, Eșelnița

-monumentul dedicat eroilor locali din cele două războaie mondiale din comuna Eșelnița

-Peștera Ponoarele este situată la o altitudine de 337 m. Lungimea sa este de 734 m.

-Podul lui Dumnezeu, un pod natural unic în lume, de 30 m lungime și 22 înălțime, fiind cel mai mare pod natural din România și al doilea din Europa ca mărime, însă singurul pe care se poate circula cu autovehiculul. El se află în centrul localității mehedintene Ponoare, fiind o uriașă arcadă de piatră peste care trece șoseaua Baia de Aramă - Drobeta Turnu Severin.

- Câmpurile de lapiezuri de la Ponoarele constituie adevărate unicate la nivel european, formate sub altitudinea de 600 m. Cele mai cunoscute și mai interesante sunt lapiezurile din Dealul Peșterii care formează două câmpuri distincte: Câmpul Cleopatrei și Câmpul Afroditei

- Lacul Zăton este cel mai mare lac carstic din România. În primăverile ploioase, el poate atinge dimensiuni impresionante: 2,5 km lungime, o suprafață de 2 km² și peste 20m adâncime.

-Peștera Bulba este cunoscută și sub numele de Peștera Mare sau Peștera de la Baia se întinde de fapt sub teritoriul comunei Ponoarele, sub dealurile Brăzișori și

Cornet, pe o distanță de peste 1.560 m lungime

HOTELURI

Drobeta Tunru Severin

1	Hotel Condor	***	Blvd. Aluniș, nr. 18	www.hotelcondorseverin.ro +40 252 311 128 +40 352 405 300 +40 744 522 900 e-mail: condor.office@yahoo.com
2	Hotel Clipa	***	Str. Brîncoveanu, nr. 165	www.hotelclipa.ro +40352401723 +40731336162 Email office@hotelclipa.ro
3	Hotel Eden	***	Gura Poroinii, nr. 143	www.hotel-eden-severin.ro 0252 321 321 ; 0372 703 675 ; 0723 181 101 office@hotel-eden-severin.ro
4	Hotel Corona	***	Blvd. T. Vladimirescu 106 ^a	www.hotelcorona.ro 0743 128 658 contact@hotelcorona.ro
5	Hotel Flora	***	Calea Timișoarei 179	www.hotel-flora.ro +40-252-333115 +40-352-401904
6	Hotel Traian	**	Blvd. T. Vladimirescu 74	0252 311 760
7	Hotel Continental	***	Blvd. Carol 2	www.continentalhotels.ro +40 372 528 828 drobeta@continentalhotels.ro
8	Hotel Tudor	***	Calea Timișoarei 180	www.hoteltudor.ro 0352-405653 E-mail: contact@hoteltudor.ro rezervari@hoteltudor.ro
9	Hotel Club G	****	Str. Dr. Gheorghe Saidac 24	www.clubg.ro +40 252 32 22 77 +40 744 63 11 00 hotel@clubg.ro

MOTELURI

1	Motel Restaurant	***	Str. Cicero 197	0252 317 317
---	------------------	-----	-----------------	--------------

Elite

HOSTELURI

1 Hostel Tropical   ***   I.L. Caragiale 39   0252 333 023

PENSIUNI

1 Clipa   ****   Blv. Revoluției 2E   www.hotelclipa.ro
+40352401723
+40731336162
Email office@hotelclipa.ro

2 Ambiental   ***   Str. Unirii 72   0745 169 459

3 Europa   ***   Blv. T. Vladimirescu 66   www.pensiunea-europa.ro
0252 333737
europa@rdsmail.ro

4 Class   **   Calea Craiovei-Șimian   0765 331 718

5 Casa Andra   ***   Str. G. Coșbuc 2-4   0723 622 032

6 Astoria   Str. Gheorghe Anghel   0748 702 011

BAIA DE ARAMĂ

- *Pensiunea Casa Albă*

Adresă: Strada Victoriei 44, Baia de Aramă 217325, telefon: 0752 234 522;

- *Pensiunea Izvorul Rece*

Adresă: sat Brebina, nr.47, telefoane: +40252381509, +40744576562;

COMUNA PONOARELE

- *Conacul Boierului*

Adresă: Comuna Ponoarele, sat Ponoarele, nr. 4, telefon: +40740057390, e-mail: pensiuneaconacuboierului@gmail.com;

COMUNA ISVERNA

- *Vila Lila*

Adresă: DC50, Izverna;

- *Pensiunea Pietrele Albe*

Adresă: Sat Seliște, Comuna Izverna, telefoane: (+40) 722 335 322, e-mail: valeacosustei2011@gmail.com;

ORȘOVA

- *Pensiunea Casa Verde*

Adresa: Orșova, str. Gratca nr. 100, telefoane: +40252 360.132, +40744 954.191, e-mail: casaverde_orsova@yahoo.com, adresă web: <http://casaverde-orsova.ro>;

- *Pensiunea Taka*

Adresă: Str. Tufari Nr. 12 lângă port pe E70, telefon: +40722 498 110;

- *Pensiunea Decebal 4**

Adresă: DN57 Orșova - Moldova Nouă, prin Eșelnița spre Dubova, la aproximativ 25 km Dubova;

Telefon: 004 0252 368 032, 004 0747 808 585, e-mail: rezervari@pensiuneadecebal.ro, adresă web: <http://www.pensiuneadecebal.ro>.

RESTAURANTE (primele 4 conform TripAdvisor)

1	Restaurant&Lounge 16,50	European, Asiatic, Mediteranean	str.Traian nr.50	www.1650.ro 0774-431991 office@1650.ro
2	Taverna Sârbului	Est European	E 70	www.drobeta.tavernasarbului.ro 0727 223 300; 0727 600 688; 0727 300 449;
3	Kripton Club Pub&Grill	Pizza, Pub, Grill	Str. Crișan 8	drobeta@tavernasarbului.ro www.kripton.ro 0753 241 035
4	Marco Pollo Cetate	Italian	Str. Theodor Costescu	www.facebook.com/pages/MarcoPollo 0352800880, 0746575951
	Portul Cultural Cetate	Cetate		www.portcetate.ro 0755 070 390 portcetate@gmail.com

Alte restaurante din județul Mehedinți:

- *Restaurant Select - Baia de Aramă*

Adresă: Str. Brebina, pe drumul DN67D, telefon: +40755.157.482;

- *Restaurant Pensiunea Casa Albă*

Adresă: Strada Victoriei 44, Baia de Aramă, telefon: +40752.234.522;

- *Restaurant Conacul Boierului*

Adresă: Comuna Ponoarele, sat Ponoarele, nr. 4, telefon: +40740.057.390, e-mail: pensiuneaconacuboierului@gmail.com.

VI.CĂI DE ACCES, DRUMURI, TRANSPORT ÎN COMUN

Conexiuni de transportcuinfrastructura rețelei TEN-T

- infrastructură feroviară: gară CFR Drobeta Turnu Severin (magistrala București-Timișoara) și Craiova (magistrala București-Timișoara, legături spre Calafat și Transilvania - Cluj Napoca),
- Acces direct la DN 56A, DN 6 și DN 67, 67A și E70, E 79.
- Infrastructura fluvială: port Drobeta Turnu Severin, port Cetate, port Orșova
- În comuna Eșelnița se poate ajunge pe DE 70 până la Orșova, apoi pe DN 57 până la destinație.
- La Jiana se poate ajunge cu mașina pe DE 70 Drobeta Turnu Severin - Craiova, până la Șimian, apoi pe DN 56A până la Vânju Mare, apoi pe DJ606 până la destinație, sau cu autobuzul. De la Drobeta-Turnu Severin la Jiana Veche circulă 6 autobuze cu plecare din stațiile Drobeta-Turnu Severin - Statie Drobeta Turnu Severin și sosire în stațiile Jiana Veche - Jiana Veche.
- Primul autobuz pleacă la 00:00. Ultimul este la 15:30

La Vrata se poate ajunge cu mașina pe DE 70 Drobeta Turnu Severin - Craiova, până la Șimian, apoi pe DN 56A până la intersecția cu DN 56C și de aici până la destinație.

Rudarii

I . Considerații generale

Rudarii sunt parte a neamului romilor, care se ocupă cu prelucrarea lemnului. Pentru că sunt printre cei care au fost asimilați populației majoritare, o bună perioadă de timp, a existat ipoteza că ei nici nu ar aparține etniei rome. O astfel de ipoteză a fost emisă de academicianul C. S. Nicolăescu-Plopșor care susține că rudarii nu sunt romi, ci români . Argumentele aduse de el sunt diferențele majore de ordin cultural, etnografic, lingvistic și social etc. De exemplu, rudarii nu au fost niciodată robi, ci oameni liberi care aveau obligația de a plăti o dare anuală către domnitor. În plus, ei nu cunosc limba romani, iar informațiile istorice arată că această caracteristică a lor are rădăcini destul de vechi. De altfel, romii îi numesc generic kashtalii „lemnari, cei care lucrează lemnul” (de la țigănescul kasht „lemn”); ulterior, kashtaliu a căpătat și sensul de „țigan care nu știe limba țigănească”, alături de termenul tismănar.

Cuvântul ”rudar” vine din limbile slave și înseamnă ”miner”. În secolele XVII- XIX în țările române existau „aurarii sau rudarii” care nu erau robi și aveau dreptul de a căuta aur în râurile din ținuturile românești, dar aveau obligația de a da anual domnului sau voievodului o anumită cantitate de aur.

Documentele istorice arată că rudarii erau deja în Țara Românească în 1620. Precizarea apare într-un hrisov al lui Gavril Movilă către mănăstirea Cozia, în care se face specificația „cum au fost și mai nainte vreme” ceea ce demonstrează că rudarii erau cunoscuți în zonă înainte de această data.

Una dintre sursele care au permis identificarea originii rudarilor a fost analiza lingvistică. Astfel s-a stabilit că între actuala limbă a rudarilor și graiurile vorbite de români în sud-vestul Transilvaniei între secolele al XIV-lea și al XVII-lea există o strânsă legătură. S-a putut astfel emite ipoteza venirii rudarilor din zona Munților Apuseni, unde au lucrat în calitate de mineri în minele de aur sau ca spălători ai nisipului aurifer din apele râurilor acestei zone.

În același timp, rudarii veniți din Bulgaria sunt numiți „turcani” sau „vlahuți” după sfera de influență în care au trăit.

II. Aspecte sociale

Despre meșteșug

Într-un studiu realizat în 1974 în zonele locuite de rudarii din Oltenia, rudarii sunt clasificați în trei categorii în funcție de meseriile lor :

- albieri sau lingurari ; trăiesc mai ales pe văile apelor unde găsesc lemn de esență moale (plop, salcie, plută) din care bărbații fac albi, linguri etc., iar femeile lucrează fuse, furci de tors etc.
- corfari, (coșari) care locuiesc în regiunea subcarpatică în zona alunului, din ale cărui nuiele femeile împletesc corfe (coșuri) și în zona fagului, din care bărbații fac hambare de păstrat făină, lăzi și alte obiecte specifice.
- rotari, care lucrează obezi, spițe, juguri etc

Cei mai numeroși dintre rudari sunt lingurarii, ca urmare a faptului că produsele lor au fost mereu la mare căutare. Până în epoca modernă, lingurile de lemn erau singurele disponibile și, ca urmare, alături de olari, lingurarii furnizau unele dintre cele mai importante produse din gospodăria țărănească. Lingurile sunt lucrate din lemn de esență moale cum ar fi salcia sau plopul. Chiar dacă odată cu epoca modernă utilitatea acestor produse a scăzut, ele nu au dispărut de tot. În special târgurile de produse tradiționale, au avut un rol foarte important în păstrarea acestei meserii.

Familia

La fel ca ceilalți romi de sat, rudarii nu mai vorbesc limba romani, fiind, din acest punct de vedere, asimilați. În schimb, relațiile din cadrul familiei se păstrează. Femeile au un rol atât social, prin faptul că sunt cele care întrețin gospodăria și au grijă de copii, cât și economic. Acesta din urmă se evidențiază prin faptul că ele se ocupau cu valorificarea produselor realizate de bărbați. În trecut ele mergeau prin sate și ofereau produsele spre vânzare. Acum mare parte din vânzare se face la târguri și expoziții tradiționale, dar tot ele sunt cele care se ocupă cu vânzarea.

III. Aspecte culturale

Una dintre caracteristicile rudarilor este sărbătoarea Gurbanului, care nu se mai întâlnește la alte neamuri. În schimb, la unele populații din Turcia, există sărbătoarea Kurban Bayrami (turc. kurban „jertfă, ofrandă”, bayram „sărbătoare, zi de sărbătoare”) cu ritual similar aceluia al gurbanului rudăresc . Acest fapt ar justifica ipoteza împrumutului sărbătorii gurbanului de către rudari de la populațiile de origine turcă, din Bulgaria, cu care au venit în contact.

Odată cu sărăcirea filoanelor de aur și a nisipului aurifer din râuri, rudarii se pare că au fost nevoiți să-și abandoneze treptat meseria initial și să se apuce de prelucrarea lemnului cel mai ușor de obținut din luncile și văile râurilor unde ei își aveau sălașele. Acest proces are loc undeva în secolele XVII-XVIII. Într-un act datat 1794 emis în Țăra Românească în care se vorbește despre ocupațiile aurarilor, se specifică: „vara se ocupă cu extragerea aurului din nisip, iar iarna, apele fiind înghețate se ocupă cu prelucrarea lemnului în obiecte de uz casnic”

IV. Rromi rudari reprezentativi din județul Mehedinți

1. Dumitru Linguraru, sat Răscolești, comuna Izvorul Bârzii

Meșteșugul

Deși are nenumărate specializări cu totul diferite de cea a cioplirii în lemn, imaginile copilăriei în care mulți dintre rudarii de la Baia de Aramă lucrau linguri și-au pus amprenta asupra lui Dumitru Linguraru. De 8 ani și-a descoperit această pasiune și tot timpul liber și-l petrece ciopliind lemnul. În principal lucrează linguri dar a realizat și lucrări de sculptură și gravură sau decorațiuni.

Dumitru Linguraru lucrează în lemn de esență moale : măr salbatic, carpen, tei, salcie. El spune că se deconectează atunci când lucrează și poate petrece și 4 ore când lucrează o lingură : ”Am în cap modelul, și bibilesc la el, până îmi iasă așa cum doresc eu. Eu fac artă, iar modelele mele sunt unicate . Am zeci de modele create de mine. Când fac un model, mă uit la forma lemnului. Dacă are vreun nod sau vreo imperfecțiune, nu le elimin, le integrez în model. Pentru cioplit folosesc mai multe cuțitașe și dălțițe. În lingurile mele pun toată bogăția naturii : cursul apelor, frumusețea florilor și a frunzelor, măreția copacilor. Motivele pe care le folosesc sunt inspirate din tot ceea ce ne înconjoară” povestește el.

*Dimitru Linguraru prezentându-și operele
în cadrul unei expoziții personale în Drobeta
Turnu Severin*

Deși spune că lucrează pentru sufletul lui și pentru propria deconectare, Dimitru Linguraru a început să fie apreciat pentru arta sa. Lucrările sale au fost expuse la Palatul Culturii din Severin dar a participat și la alte expoziții naționale și internaționale.

Familia

Numele meșterului Linguraru a fost predestinat pentru pasiunea sa. El povestește că bunicul său se numea Șerban dar după ce s-a întors din război a fost nevoit să-și schimbe numele și și-a spus Linguraru. Dimitru Linguraru și-a petrecut copilăria și a trait la Baia de Aramă, până anul trecut când s-a mutat lângă Drobeta Turnu Severin, în satul Răscolești, comuna Izvorul Bârzii. Meșterul provine dintr-o familie mixtă, cu tatăl rudar și mama româncă. Bunicul său a murit foarte tânăr, când tatăl avea 9 ani. Dimitru Linguraru spune că acasă au fost cinci frați și tatăl său a muncit din greu la mină pentru a-i crește pe toți. În familie se țineau toate sărbătorile specifice comunității rudarilor. Dimitru Linguraru își aduce aminte cu plăcere de sărbătoarea Gurbanului, specifica rudarilor, unde se aduna toată familia și rudele.

La Baia de Aramă comunitatea de rudari este așezată în estul localității. Dimitru Linguraru spune că în copilărie în Baia de Aramă erau 80 de familii de rudari și toți erau lucrători în lemn. Din informațiile sale, în prezent, doar o singură familie se mai ocupă cu acest meșteșug. Deși a plecat din localitate, păstrează legătura cu oamenii din zonă. În Baia de Aramă este foarte cunoscut sub numele de Mitică.

Creații ale lui Dumitru Linguraru expuse la Palatul Teodor Costescu din Drobeta Turnu Severin

Dumitru Linguraru l-a urmat pe tatăl său în ce privește mineritul, dar are studii superioare în domeniu. Este inginer minier de profesie, absolvind facultatea la Petroșani cu specializarea inginer expert exploziv. A lucrat 27 ani ca inginer la Motru. A făcut și a doua facultate în domeniul protecției mediului în cadrul Universității Ecologice din București. Totodată, fiind pensionar, a făcut și cursuri de energoterapie și și-a deschis un cabinet de energoterapeut. În plan familial a fost căsătorit și are doi copii de 27 și 25 de ani. În prezent s-a recăsătorit.

2. Mutu Vasile, zis Melcu, sat Jiana Veche, comuna Jiana

Meșteșugul

Vasile Mutu lucrează în lemn și confecționează tot felul de obiecte de uz casnic scaune, mese, sau cozi pentru unelte. Meseria a moștenit-o de la tatăl lui care a fost rotar, confecționa roți pentru căruțe sau care grele, care duceau greutatea mari. În copilărie a lucrat alături de tatăl său și a învățat să confecționeze și el roți. În perioada comunistă a lucrat tâmplărie la cooperativele agricole din Risipiți și Gogoșu.

Lemn pus la uscat în atelier

Acum lucrează doar la comandă. Are acasă propriul atelier cu toate sculele specifice pentru confecționarea obiectelor de lemn. În zonă este cunoscut pentru meșteșugul său și oamenii apelează la el pentru comenzi de mese, scaune, mobilier mic sau cozi de unelte. El spune că renumele și l-a căpătat cu multă muncă și seriozitate față de clienții săi.

Dintre toți copiii lui, doar fiul cel mare îi duce mai departe meșteșugul. El s-a specializat însă în dogărie. Confecționează butoaie sau, la cerere, repară altele mai vechi.

Familia

Vasile Mutu s-a născut și a copilărit în Jiana. Părinții și bătrânii lui sunt din aceeași localitate și sunt din neam de rudari. S-a căsătorit tot cu o rudă și a rămas la Jiana. Împreună au cinci copii. (trei fete și doi băieți). Cei mai mulți dintre copii sunt plecați în străinătate.

Vasile Mutu și soția

V. Infrastructura turistică din vecinătate

Zone și arii protejate:

-SCI Pădurea Stârmina -Pădurea Stârmina este o arie protejată de interes național, situată pe teritoriul administrativ al comunei Hinova. Este o arie cu o suprafață de 123 de hectare care conservă habitate naturale și specii importante sub aspect forestier. Valoarea acestei rezervații se datorează suprafețelor compacte cu ghimpe și amestec de diferite foioase.

-Parcul Național Porțile de Fier este situat pe malul stâng al Dunării, între localitățile Baziaș și Gura Văii. În perimetrul său intră și prelungirile sudice ale Munților Banatului (Locvei și Amăjului) și Munților Mehedinți, precum și o parte din podișul Mehedinți și fâșia de lac ce aparține teritoriului național

-Rezervația naturală din satul Lunca Banului, lângă Strehaia este o pădure de stejar și frasin în care apare și mărgăritarul

Manifestări culturale și sportive repetabile:

Drobeta Turnu-Severin

-*Severin International Guitar Festival*, mai

-Toamna severineană *octombrie*

-*Valurile Dunării - Festival international de șah - mai*

-*Vânju Mare - Festivalul viei și vinului (Septembrie)*

-*Isverna - Măsuratul oilor - sfârșitul luni mai*

-*Ilovăț - Sărbătoarea Cosuștei - luna mai*

-*Sărbătoarea Liliacului din comuna Ponoarele* - organizată anual în prima parte a lunii mai, la care participă ansambluri artistice profesioniste și de amatori, soliști de muzică populară consacrați; se organizează și o horă a satului și un foc de tabără;

-*Festivalul de muzică populară: Ponoare, Ponoare!* (4-6 august) - la care participă tineri interpreți de muzică populară (soliști vocali și soliști instrumentiști);

-*Festivalul național de folclor: Munte, munte, brad frumos!* - Baia de Aramă(4-5-6 septembrie) - este un concurs de interpretare vocală și instrumentală și urmărește conservarea și promovarea patrimoniului cultural tradițional românesc;

-*Sărbătoarea comunei Șimian*, 15 august

- Festivalul Mihai Eminescu, Orșova - 15 ianuarie;

-Zilele Orșovei - 14-15 august,

- Festivalul Toamnei, Orșova - octombrie

- Festivalul Perla Dunării, Orșova

Vestigii arheologice

-Situl arheologic Str. Independenței și SchelaCladovei din Drobeta Turnu Severin - în zonă a fost descoperită cea mai veche așezare umană stabilă din Europa unde s-au descoperit și artefacte mai vechi de 10.000-11.000 de ani,

- Ruinele Cetății Severinului-care includ mai multe construcții cu turnuri și curți interioare, descoperite în urma săpăturilor succesive.

- Ruinele castrului romane la Hinova, aflate la o distanță de 16 kilometri de Drobeta Turnu Severin. Este un punct arheologic deosebit de important, aici descoperindu-se cel mai mare tezaur de aur din țară, de proveniență tracică.

-*Bălăcița* - limes Brazda lui Novac, este o frontieră întărită cu un val de pământ, construit în secolul IV, în vremea împăratului Constantin cel Mare.Brazda lui Novac pornea de la gura Topolniței (județul Mehedinți), traversa Oltenia și Muntenia pe sub dealuri până la Mizil, urmele sale văzându-se și astăzi.

- Ruinele cetății Gradetului sec XIII epoca medievală din comuna Izvorul Bârzii

- Așezare « La Poligon » sec II-III epoca romană din comuna Izvorul Bârzii

- Castrul roman de la Putinei-Izvorul Barzii sec IV-V epoca romana târzie din comuna Izvorul Bârzii

Muzee

-Muzeul de Artă Drobeta Turnu-Severin - este găzduit într-o clădire-monument de artă, construit în stil eclectic, datând din 1890 și adăpostește lucrări de artă feudală, din secolele XIX și XX și lucrări de artă contemporană.

-Muzeul Regiunii Porțile de Fier - Științe ale Naturii este găzduit într-o clădire ridicată în perioada 1923-1926 și are secții de Științele Naturii, Arheologie-Istorie și Etnografie-Artă Populară, deținând în patrimoniu aproximativ 4.000 de piese,

-Muzeul Hidrocentralei Porțile de Fier I s-a deschis în 1976, prezentând caracteristicile generale ale Dunării, datele hidrologice, mărturiile materiale ale așezărilor umane din zonă.

- Casa de lemn Măria Moaca din anul 1860 din comuna Izvorul Bârzii

Obiective religioase

-Biserica „Sfantul Ioan Botezatorul”, cunoscuta și cu numele ctitorilor ei - „Grecescu”, este situata in partea de Sud-Vest a municipiului Drobeta Turnu Severin

-Biserica „Maioreasa” cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” din Drobeta Turnu Severin, s-a zidit din temelie între anii 1842 - 1846, din initiativa maiorului Ion Ciupagea și a soției sale Dumitrana Ciupagea, în timpul domniei lui Gheorghe Bibescu

-Catedrala catolică Orșova - construită între anii 1972-1976, a fost prima biserică catolică ridicată în timpul regimului comunist. Este considerată o capodoperă arhitecturală a secolului XX. Arhitectul Hans Fackelmann a proiectat catedrala Catolică din Orșova sub forma unui cort și acoperișul privit de sus are forma unei cruci, concepție unică în Europa.

-Mănăstirea Sfânta Ana - amplasată pe Dealul Moșului, Orșova. A fost ctitorită de către ziaristul interbelic Pamfil Șeicaru, care a luptat în zona Orșovei în calitate de sublocotenent în I. Război Mondial. Mănăstirea a fost construită între anii 1936-39 și poartă hramul Sfânta Ana, după numele mamei ctitorului său.

- Mănăstirea Schitul Topolnicei atestata documentar 1600-1611, în satul Schitul Topolnicei din comuna Izvorul Bârzii

- Biserica « Sf. Arhangheli » datata sec XIX din comuna Izvorul Bârzii

Arhitectură

-Banca Comercială din Drobeta Turnu Severin a fost construită în 1908 și se află pe lista națională a monumentelor istorice.

-Castelul de Apă din Drobeta Turnu Severin a fost construită în perioada 1912-1915. În prezent adăpostește un centru de informare turistică, un spațiu de expoziție și galerie de artă, un muzeu „Istoria alimentării cu apă a municipiului Drobeta Turnu Severin, o expoziție de fotografii și sculptură, o cafenea literară și spațiu de belvedere.

Alte atracții și obiective turistice locale:

- Porțile de Fier 1 este cea mai mare hidrocentrală din România și cea mai mare de

pe Dunăre, fiind prima colaborare transfrontalieră dintre România și Serbia. Construcția a început pe 7 septembrie 1964 și s-a finalizat la 16 mai 1971.

Peștera Ponicova - din masivul Ciucaru Mare. Este cea mai mare peșteră din Defileul Dunării. Galeria sale însumează 1.660 m străbătând Ciucaru Mare și ieșind în Dunăre. Perioada optimă de vizitare este între lunile mai - octombrie, cu excepția perioadelor de viitură când galeriile se inundă și fac imposibil accesul în interiorul peșterii. Peștera este accesibilă atât de pe uscat cât și de pe Dunăre cu barca. Pentru vizitarea se recomandă echipament special și ghid datorită gradului mediu de dificultate;

Peștera sau Grota Veterani - este situată pe malul stâng al Dunării, în Masivul Ciucaru Mare, la 500 m aval de Peștera Ponicova. Este cunoscută din timpuri străvechi, a fost punct strategic pentru daci, romani, austrieci și turci, deoarece aici se puteau adăposti soldații. Numele peșterii provine de la generalul austriac Veterani, care a fortificat peștera, a făcut un zid de la peșteră până la marginea apei, zid fiind păzit de ostași. Datorită interesului militar, peștera Veterani a fost prima peșteră cartată din Europa. Cheile Ponicova conduc către Galeria Liliacilor cu exemplare ce pot fi observate în mediul natural, într-o semiobscuritate ce permite dezvoltarea acestor tipuri de exemplare. Accesul către peșteră se realizează doar de pe Dunăre.

Mănăstirea Sfânta Ana - amplasată pe Dealul Moșului, Orșova

Mănăstirea Mraconia este situată în comuna Dubova, pe malul stâng al Dunării, în cea mai frumoasă parte a defileului. Mănăstirea a fost ridicată pe locul unui fost punct de observație și dirijare a vaselor de pe Dunăre. Construirea hidrocentralei de la Porțile de Fier I ce au avut loc în anul 1967 a dus la demolarea clădirii, ruinele sale fiind inundate de apele Dunării. Mănăstirea nu a mai primit dreptul de a fi reconstruită în alt loc. Din cauza acestui fapt așezământul a ajuns să fie cunoscut sub numele de „Mănăstirea de sub ape, sau ca "loc ascuns" , "apă întunecată". Abia în anul 1993 se pune piatra de temelie a noii biserici, iar în anul 1995, se reînființează acest așezământ, lucrările fiind terminate în anul 2000. Actuala biserică poartă hramul Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil și Sfânta Treime.

Chipul lui Decebal - Chipul lui Decebal este o sculptură în stâncă pe malul Dunării, localizată între Eșelnița și Dubova, în apropiere de Orșova. Statuia cu chipul lui Decebal a fost sculptată în stâncă de un grup de sculptori alpiniști finanțați de istoricul Iosif Constantin Drăgan. Realizarea sculpturii a durat 10 ani, din anul 1994 până în 2004. Ca înălțime, această statuie măsoară 55 metri și este a șasea din lume, fiind cu doar 6 metri mai mică decât celebra statuie a Mântuitorului Isus Hristos din Rio de Janeiro.

HOTELURI

Drobeta Tunru Severin

1	Hotel Condor	***	Blvd. Aluniș, nr. 18	www.hotelcondorseverin.ro +40 252 311 128 +40 352 405 300 +40 744 522 900 e-mail: condor.office@yahoo.com
2	Hotel Clipa	***	Str. Brîncoveanu, nr. 165	www.hotelclipa.ro +40352401723 +40731336162 Email office@hotelclipa.ro
3	Hotel Eden	***	Gura Poroinii, nr. 143	www.hotel-eden-severin.ro 0252 321 321 ; 0372 703 675 ; 0723 181 101 office@hotel-eden-severin.ro
4	Hotel Corona	***	Blvd. T. Vladimirescu 106 ^a	www.hotelcorona.ro 0743 128 658 contact@hotelcorona.ro
5	Hotel Flora	***	Calea Timișoarei 179	www.hotel-flora.ro +40-252-333115 +40-352-401904
6	Hotel Traian	**	Blvd. T. Vladimirescu 74	0252 311 760
7	Hotel Continental	***	Blvd. Carol 2	www.continentalhotels.ro +40 372 528 828 drobeta@continentalhotels.ro
8	Hotel Tudor	***	Calea Timișoarei 180	www.hoteltudor.ro 0352-405653 E-mail: contact@hoteltudor.ro rezervari@hoteltudor.ro
9	Hotel Club G	****	Str. Dr. Gheorghe Saidac 24	www.clubg.ro +40 252 32 22 77 +40 744 63 11 00 hotel@clubg.ro

MOTELURI

1	Motel Restaurant Elite	***	Str. Cicero 197	0252 317 317
---	---------------------------	-----	-----------------	--------------

HOSTELURI

1 Hostel Tropical   ***   I.L. Caragiale 39   0252 333 023

PENSIUNI

1 Clipa   ****   Blv. Revoluției 2E   www.hotelclipa.ro
+40352401723
+40731336162
Email office@hotelclipa.ro

2 Ambiental   ***   Str. Unirii 72   0745 169 459

3 Europa   ***   Blv. T. Vladimirescu 66   www.pensiunea-europa.ro
0252 333737
europa@rdsmail.ro

4 Class   **   Calea Craiovei-Șimian   0765 331 718

5 Casa Andra   ***   Str. G. Coșbuc 2-4   0723 622 032

6 Astoria   Str. Gheorghe Anghel   0748 702 011

BAIA DE ARAMĂ

- *Pensiunea Casa Albă*

Adresă: Strada Victoriei 44, Baia de Aramă 217325, telefon: 0752 234 522;

- *Pensiunea Izvorul Rece*

Adresă: sat Brebina, nr.47, telefoane: +40252381509, +40744576562;

COMUNA PONOARELE

- *Conacul Boierului*

Adresă: Comuna Ponoarele, sat Ponoarele, nr. 4, telefon: +40740057390, e-mail: pensiuneaconacuboierului@gmail.com;

COMUNA ISVERNA

- *Vila Lila*

Adresă: DC50, Isverna;

- *Pensiunea Pietrele Albe*

Adresă: Sat Seliște, Comuna Izverna, telefoane: (+40) 722 335 322, e-mail: valeacosustei2011@gmail.com;

ORȘOVA

- *Pensiunea Casa Verde*

Adresa: Orșova, str. Gratca nr. 100, telefoane: +40252 360.132, +40744 954.191, e-mail: casaverde_orsova@yahoo.com, adresă web: <http://casaverde-orsova.ro>;

- *Pensiunea Taka*

Adresă: Str. Tufari Nr. 12 lângă port pe E70, telefon: +40722 498 110;

- *Pensiunea Decebal 4**

Adresă: DN57 Orșova - Moldova Nouă, prin Eșelnița spre Dubova, la aproximativ 25 km Dubova;

Telefon: 004 0252 368 032, 004 0747 808 585, e-mail: rezervari@pensiuneadecebal.ro, adresă web: <http://www.pensiuneadecebal.ro>.

RESTAURANTE (primele 4 conform TripAdvisor)

1	Restaurant&Lounge 16,50	European, Asiatic, Mediteranean	str.Traian nr.50	www.1650.ro 0774-431991 office@1650.ro
2	Taverna Sârbului	Est European	E 70	www.drobeta.tavernasarbului.ro 0727 223 300; 0727 600 688; 0727 300 449; drobeta@tavernasarbului.ro
3	Kripton Club Pub&Grill	Pizza, Pub, Grill	Str. Crișan 8	www.kripton.ro 0753 241 035
4	Marco Pollo Cetate	Italian	Str. Theodor Costescu	www.facebook.com/pages/MarcoPollo 0352800880, 0746575951
	Portul Cultural Cetate	Cetate		www.portcetate.ro 0755 070 390 portcetate@gmail.com

Alte restaurante din județul Mehedinți:

- *Restaurant Select - Baia de Aramă*

Adresă: Str. Brebina, pe drumul DN67D, telefon: +40755.157.482;

- *Restaurant Pensiunea Casa Albă*

Adresă: Strada Victoriei 44, Baia de Aramă, telefon: +40752.234.522;

- *Restaurant Conacul Boierului*

Adresă: Comuna Ponoarele, sat Ponoarele, nr. 4, telefon: +40740.057.390, e-mail: pensiuneaconacuboierului@gmail.com.

VI.CĂI DE ACCES, DRUMURI, TRANSPORT ÎN COMUN

Conexiuni de transportcuinfrastructura rețelei TEN-T

- infrastructură feroviară: gară CFR Drobeta Turnu- Severin (magistrala București-Timișoara) și Craiova (magistrala București-Timișoara, legături spre Calafat și Transilvania - Cluj Napoca),
- Acces direct la DN 56A, DN 6 și DN 67, 67A și E70, E 79.
- Infrastructura fluvială: port Drobeta Turnu Severin, port Cetate, port Orșova
-La Izvorul Bârzii se poate ajunge cu mașina pe DN 67 până în comuna Puținei, apoi pe drumul communal 7 până la destinație
- La Jiana se poate ajunge cu mașina pe DE 70 Drobeta Turnu Severin - Craiova, până la Șimian, apoi pe DN 56A până la Vânju Mare, apoi pe DJ606 până la destinație, sau cu autobuzul. De la Drobeta-Turnu Severin la Jiana Veche circulă 6 autobuze cu plecare din stațiile Drobeta-Turnu Severin - Statie Drobeta Turnu Severin și sosire în stațiile Jiana Veche - Jiana Veche.
- Primul autobuz pleacă la 00:00. Ultimul este la 15:30

Bibliografie

Cărți

Petre Petcut, Delia Grigore, Mariana Sandu, Istoria și tradițiile rromilor. Manual auxiliar pentru clasele a VI-a și a VII-a, București: RO MEDIA, 2003

Achim Viorel - Țigani în istoria României,, București: Editura Enciclopedică, 1998

Potra George - Contribuțiuni la istoricul Țiganilor din România , București, Mihai Dascăl Editor,2002

Zamfir Elena și Zamfir, Cătălin,Țigani între ignorare și îngrijorare,, București: Editura Alternative,1993

Indicatori privind comunitățile de Romi din România, Editura Expert, București, 2002.

Resurse online

Evoluția Educației Romilor în România- ghid consultat la adresa https://www.romaeducationfund.org/sites/default/files/publications/web_romani_a_report_romanian.pdf

Monografia Județului Mehedinți - consultată la adresa www.bnr.ro/files/d/Pubs_ro/Monografii/Monografie_Mehedinti.pdf

Educația timpurie inclusivă - ghid consultat la adresa http://proiecte.pmu.ro/c/document_library/get_file?uuid=9ee10f00-3b1a-43ef-b9ce-227dfbc3bac8&groupId=10124

Indicatorii privind comunitățile de romi din România - lucrare consultată la adresa https://www.researchgate.net/publication/316189663_INDICATORII_PRIVIND_COMUNITATILE_DE_ROMI_DIN_ROMANIA

SocioRoMap - Ancheta experților locali privind comunitățile și grupările compacte de romi din România - lucrare consultată la adresa https://www.academia.edu/34055325/SocioRoMap_-_ANCHETA_EXPER%20ILOR_LOCALI_PRIVIND_COMUNIT%20ILE_%20GRUP%20RILE_COMPACTE_DE_ROMI_DIN_ROM%20NIA

Analize și direcții de intervenție pentru îmbunătățirea calității vieții în comunitățile de romi - lucrare consultată la adresa <http://www.initiativa-romi.ro/intranet/Documentos/Raport%20de%20cercetare%20RO%20site%20FINAL.pdf>

Nistoreanu Puiu, Liliana Nicodim, Tănase Mihail Ovidiu - Profesiile Tradiționale - Element al Dezvoltării Turistice Integrate în Spațiul Rural, lucrare consultată la adresa http://www.amfiteatru-economic.ro/temp/Articol_634.pdf

Situri

<http://www.asociatiaproroma.ro/site>

<https://adevarul.ro>

<http://sclavia-romilor.gov.ro/items/show/1535>

<http://www.unicef.org/romania/>